

ĀRLIETU MINISTRIJAS

PUBLISKAIS PĀRSKATS

2023

Foto: Ārlietu ministrija

Cienījamie Ārlietu ministrijas publiskā pārskata lasītāji!

Līdz ar Krievijas agresiju Ukrainā reģionālā un globālā drošības vide ir neatgriezeniski mainījusies. Latvija ir ieguldījusi savā drošībā un kopā ar sabiedrotajiem veido atturēšanas un aizsardzības sistēmu, kas stiprina NATO Austrumu flangu un garantē kopīgo drošību. Īpaša loma Latvijas drošības stiprināšanā ir ciešākai transatlantiskajai sadarbībai.

Latvija nelokāmi un konsekventi ir iestājusies par Ukrainas teritoriālās integritātes un suverenitātes atjaunošanu starptautiski atzītajās robežās, uzsverot, ka tikai Ukraina ir tiesīga lemt par to, ar kādiem nosacījumiem Krievijas agresija var tikt uzskatīta par izbeigtu. Latvija sniedz Ukrainai visaptverošu atbalstu un aktīvi atbalsta sankciju politiku pret Krieviju un Baltkrieviju. Latvija stingri un konsekventi atbalsta Ukrainas dalību NATO un Ukrainas integrāciju ES. Atbalsts Ukrainai tika sniegts uzturot aktīvu starpvalstu dialogu, sniedzot militāro, finansiālu un humāno palīdzību Krievijas agresijas seku mazināšanai un reformu procesiem. Latvija atbalsta Ukrainas eiointegrācijas centienus un ES iestāšanās sarunu uzsākšanu, kā arī Ukrainas militāro spēju celšanu un nepieciešamo reformu īstenošanu, lai Ukraina varētu pievienoties NATO, tiklīdz to ļaus apstākļi.

Latvija uztur nemainīgu pozīciju par stingras ES, sabiedroto un citu valstu sankciju politikas turpināšanu pret Krieviju, lai ierobežotu agresora spēju finansēt un īstenot karadarbību un palielinātu tā politisko un ekonomisko maksu par karu. 2023. gadā ES ciešā koordinācijā ar līdzīgi domājošām valstīm turpināja sankciju spiediena palielināšanu pret Krieviju, kā arī valstīm, kas atbalstījušas Krievijas agresiju, galvenokārt Baltkrieviju un Irānu. Krievijas agresija pret Ukrainu ir būtiski mainījusi Latvijas un Krievijas divpusējās attiecības. Divpusējā sadarbība ar Krieviju ir apturēta pilnībā vairākās jomās vai arī samazināta līdz minimāli nepieciešamajam līmenim. Kopš 2023. gada februāra Latvija ar Krieviju ir pazeminājusi diplomātisko attiecību līmeni līdz pagaidu pilnvarotā lietveža

līmenim. Latvija ar nevalstisko organizāciju atbalstu turpina sniegt palīdzību neatkarīgajiem medijiem un mediju darbiniekiem, kas ir bijuši spiesti pamest Krieviju.

Latvijas prioritātes Viļņas NATO samitā bija atturēšanas un aizsardzības spēju stiprināšana, kā arī izrāviena panākšana Ukrainas un NATO attiecībās. Viļņas lēmumi spilgti apliecina šo prioritāšu iedzīvināšanu. Tika apstiprināti jaunie reģionālie aizsardzības plāni, panākta vienošanās par 2% no IKP kā minimālo investīciju sliekšni sabiedroto aizsardzībā, pieņemti konkrēti lēmumi par Alianses pretgaisa un pretraķešu aizsardzību, kā arī aizsardzības industrijas kapacitātes stiprināšanu. 2023.gadā turpinājās praktisks darbs NATO kaujas grupas paplašināšanai līdz brigādes līmenim, kā arī bruņojuma iepirkšana kaujasspēju uzlabošanai.

Ievērojams progress 2023. gadā tika panākts ES enerģētiskās neatkarības stiprināšanā. Latvijas un ES pieņemtie lēmumi par dabasgāzes krātuvju aizpildes līmeni, kopīgajiem dabasgāzes iepirkumiem un enerģijas taupīšanas pasākumiem ir ļāvuši dažādot energoresursu piegāžu avotus, nodrošinājuši nepārtrauktu energoresursu plūsmu, kā arī veicinājuši pāreju uz plašāku atjaunojamo energoresursu izmantošanu. ES aizsardzības spēju stiprināšana ir svarīga visaptverošās drošības politikas veidošanā. Latvija iestājas par ciešāku dalībvalstu sadarbību aizsardzības spēju stiprināšanā. 2023. gadā atkal strauji pieauga Baltkrievijas režīma veicinātā nelegālo migrantu plūsma uz Latvijas–Baltkrievijas robežas. Latvija kopā ar Lietuvu un Poliju sekmīgi veicināja šī jautājuma vienotu izpratni un Baltkrievijas rīcības nosodījumu ES līmenī. Nemainīgi viena no ES un Latvijas ilgtermiņa prioritātēm saglabājas klimata pārmaiņu un to radīto seku mazināšana ar mērķi 2050. gadā kļūt klimatneitrāliem. Ceļā uz klimata neitralitātes mērķi, 2023. gadā noslēdzās darbs pie galvenajiem ES Zaļā kursa likumdošanas pakotnes *Gatavi mērķrādītājam 55* tiesību aktiem. ES Vienotā tirgus stiprināšana ilgstoši ir atzīta par vienu no Latvijas ES prioritātēm. ES globālās konkurētspējas un produktivitātes stiprināšanai 2023. gadā tika uzsākts darbs pie vairākiem tiesību aktiem, lai paplašinātu kritisko izejvielu ieguvi un zaļo tehnoloģiju ražošanu ES.

2023. gadā Latvija ir uzsākusi aktīvu gatavošanos vēlēšanām ANO Drošības padomē. Ārlietu ministrija ir ieinteresēta turpināt lietišķu domu apmaiņu un sadarbību ar Latvijas NVO un sabiedriskajām organizācijām, akadēmiskām un pētniecības institūcijām, Latvijas ANO jauniešu delegātiem, Latvijas UNESCO nacionālo komiteju, Diasporas konsultatīvo padomi, uzņēmēju asociācijām un masu medijiem.

No 2023. gada maija līdz novembrim Latvija rotācijas kārtībā vadīja Eiropas Padomes lēmēj institūciju - Ministru komiteju. Prezidentūras īstenošana ir bijis daudzu Latvijas institūciju un nevalstisko partneru kopīgi paveikts darbs. Viens no Latvijas prezidentūras uzdevumiem bija stiprināt Eiropas Padomes atbalstu Ukrainai. Būtisks

panākums ir Krievijas agresijas pret Ukrainu rezultātā radīto zaudējumu reģistra izveidošana.

Īstenojot Baltijas valstu un Ziemeļvalstu (NB8) sadarbības koordināciju 2023. gadā, Latvija pastiprinātu uzmanību pievērša nepieciešamībai reģiona līmenī veidot spēcīgu un visaptverošu atbildi uz Krievijas agresiju, virzot NB8 sadarbību trīs virzienos: noteikumos balstītas starptautiskās kārtības stiprināšana; militārās drošības un atturēšanas spēju stiprināšana; noturības stiprināšana.

No 1. jūlija Latvija prezidēja ES Stratēģijā Baltijas jūras reģionam (ESSBJR). Ārlietu ministrija ir Stratēģijas koordinējošā institūcija Latvijā. Šajā laikā Latvija organizēja un vadīja nacionālo koordinatoru grupas sanāksmes, nosakot to dienaskārtību atbilstoši ESSBJR vispārējo politiku mērķiem: uzlabot Baltijas jūras vides situāciju; veicināt labklājību; uzlabot savienojamību reģionā.

Attīstības sadarbības politika sniedz Latvijas ieguldījumu starptautiskās stabilitātes un ilgtspējīgas attīstības veicināšanā. Ārlietu ministrijas pārvaldītais divpusējais attīstības sadarbības politikas finansējums 2023. gadā sasniedza 1 663 813 milj. EUR. 2023. gadā tika īstenoti 43 projekti, īpašu uzmanību veltot atbalsta projektiem Ukrainā (36% no visiem projektiem). Ārlietu dienests nodrošināja Latvijas divpusējās attīstības sadarbības aktivitāšu sasaisti ar citu donoru aktivitātēm, veicinot Latvijas sniegtā atbalsta ilgtspēju, efektivitāti un redzamību. 2023. gadā tika piesaistīts līdzfinansējums 462 953 EUR apmērā.

Ārlietu dienests sadarbībā ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru (LIAA) ir sniedzis un turpinās sniegt atbalstu uzņēmumiem jaunu tirgu apgūšanā un eksporta apjomu kāpināšanā. Tāpat arī - popularizēt Latviju kā ārvalstu investīcijām pievilcīgu vietu, cenšoties piesaistīt jaunu ārvalstu kapitālu valsts ekonomikai no OECD un citām valstīm. Ārlietu ministrija ir uzturējusi pastāvīgu sadarbību ar uzņēmēju organizācijām, nozaru asociācijām, lai identificētu problēmas un prioritātes, organizētu izglītojošus seminārus par konkrētām tēmām un valstīm vai reģioniem, sniegtu konsultācijas un cita veida atbalstu Latvijas uzņēmējiem ārējo tirgu apgūšanā. Latvijas diplomātiskās pārstāvniecības ārvalstīs veic praktisku darbu, palīdzot Latvijas uzņēmējiem aktuālu jautājumu un problēmsituāciju risināšanā ārējos tirgos. 2023. gadā pieaugusi Āfrikas valstu loma Latvijas eksportā. Paralēli eksportam un investīciju piesaistei ārlietu dienesta uzmanības fokusā ir bijusi diplomātiskā dienesta nepieciešamās iesaistes nodrošināšana dzelzceļa savienojamības jautājumos (*RailBaltica*, Rīga–Tartu līnijas atjaunošana). Ārlietu ministrija starptautiskos formātos ir mērķtiecīgi popularizējusi Latvijas eksportējošo uzņēmumu piedāvājumu, īpaši augstas pievienotās vērtības, tehnoloģiju un citās strauji augošās nozarēs (IT, komunikācijas, bioekonomika, viedās tehnoloģijas, farmācija, optiskās tehnoloģijas un produkcija), kas nodrošina būtiskus Latvijas eksporta ieņēmumus. Šodienas ģeopolitiskajā situācijā īpaša

loma ir Latvijas aizsardzības industrijas atbalstam. Savukārt tradicionālās Latvijas nozares (kokrūpniecība, pārtikas ražošana, lauksaimniecības produkti) absolūtos skaitļos joprojām saglabā vadošās pozīcijas eksporta apjomos un ieņēmumos, tāpēc arī to atbalstam ārlietu dienests velta ievērojamus resursus.

Atbilstoši Diasporas likumam Ārlietu ministrija turpināja nodrošināt koordinētu diasporas politikas īstenošanu, uzturot pasākumu sistēmu darbam ar diasporu. Svarīgākās izvirzītās prioritātes: latviešu valodas, identitātes un latvietības uzturēšana, tīklošanās, jaunatnes piesaiste un diasporas aktīvāka iesaiste Latvijas tautsaimniecībā, kā arī remigrācijas veicināšana. 2023. gadā notika vairāki lieli forumi, kas bija orientēti uz diasporas iesaisti investīciju piesaistē, eksporta attīstībā un inovācijās. Viens no nozīmīgākajiem bija Pasaules Latviešu ekonomikas un inovāciju forums (PLEIF), kas atzīmēja 10 gadus, kopš Rīgā pirmo reizi pulcējās diasporas uzņēmēji no visas pasaules.

2023. gadā Ārlietu ministrija sadarbībā ar citām iestādēm turpināja darbu, lai Latvijas valstspiederīgajiem ārvalstīs nodrošinātu efektīvākas konsulāro pakalpojumu saņemšanas iespējas. Pārstāvniecību sniegtais konsulāro pakalpojumu apjoms turpināja pieaugt. Liels pieprasījums saglabājās pēc personu apliecinošiem dokumentiem – pasēm un personas apliecībām. Apzinoties darbaspēka pieejamības problēmu Latvijā, Ārlietu ministrija sadarbībā ar Ekonomikas, Iekšlietu un Labklājības ministrijām meklēja risinājumus ārvalstnieku nodarbinātības jautājumā. Tika optimizēts ārvalstu darbaspēka ieceļošanas process, vienlaikus palielinot arī darba devēju atbildību. Vienlaikus, 2023. gadā konsulārais dienests saskārās ar izaicinājumiem vairāku krīžu pārvarēšanā, sniedzot praktisku un informatīvu atbalstu Latvijas valstspiederīgajiem, piemēram, zemestrīcēs Turcijā un Marokā, ugunsgrēkos Grieķijā, Spānijā un Turcijā. Pēc teroristiskā grupējuma Hamās uzbrukuma Izraēlai un drošības situācijas krasas saasināšanās reģionā, Ārlietu ministrija sadarbībā ar nacionālo aviokompāniju *airBaltic* 2023. gada oktobrī organizēja speciālo reisu maršrutā Rīga-Telaviva-Rīga. Tāpat arī 2023. gadā Ārlietu ministrija ne tikai sniedza konsulāro palīdzību, bet arī veica preventīvu darbu, informējot sabiedrību par drošas ceļošanas principiem. 2023. gada vasarā un ziemā Ārlietu ministrija rīkoja ikgadējo informatīvo kampaņu *Ceļo droši, ceļo apdomīgi*. Kampaņas laikā digitālajā vidē tika izplatīti tematiski vizuālie materiāli ar ieteikumiem ceļotājiem, un kampaņas video bija skatāms lidostā, autoostā un citviet.

Vēlot patīkamu lasīšanu,

patiesā cieņā

valsts sekretārs

Andris Peļšs

SATURS

Ārlietu ministrijas valsts sekretāra Andra Pelša ievads	I
1. Ārlietu ministrijas darbības vispārīgs raksturojums	7
1.1. Juridiskais statuss un struktūra	7
Ministrijas struktūrshēma 2023. gadā	8
1.2. Funkcijas	8
1.3. Darbības virzieni, budžeta programmas	9
2023. gada budžeta programmas	10
1.4. Galvenie uzdevumi 2023. gadā	11
2. Ministrijas finanšu resursi un darbības rezultāti	13
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2023. gadā	13
2.2. 2023. gadā paveiktais konkrētos virzienos	15
Atbalsts Ukrainai	15
Transatlantiskās attiecības un starptautiskās drošības jautājumi	17
Latvija Eiropas Savienībā	23
Latvijas ārējā ekonomiskā politika un starptautiskā tirdzniecība	27
Sadarbība ar diasporu	31
Konsulāro funkciju Latvijā un ārvalstīs nodrošināšana	35
Divpusējā sadarbība ar valstīm	36
Attīstības sadarbības politika	54
Daudzpusējie formāti un starptautiskais tiesiskums. Reģionālie formāti	588
2.3. Kandidatūras un iemaksas starptautiskajās organizācijās	655
2.4. Latvijas pārstāvja starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās darbība	677
2.5. Vadības un darbības uzlabošanas sistēmas	711
Iekšējās kontroles sistēmas	711
Iekšējais audits	722
2.5. Pasūtītie pētījumi	722
3. Ārlietu ministrijas personāls	733
4. Komunikācija ar sabiedrību	755
Publiskā diplomātija	788
Sadarbība ar medijiem	80

Sadarbība ar nevalstisko sektoru.....	822
5. Plānotie pasākumi 2024. gadā	844
5.1. Galvenie uzdevumi un darbības	844
5.2. Plānotie pētījumi	85
5.3. Finanšu saistības	866
6. Informatīvie pielikumi	877
Nr. 1. 2023. gadā parakstītie daudzpusējie starptautiskie līgumi	877
Nr. 2. 2023. gadā Latvijas Republikā spēkā stājušies daudzpusējie līgumi	877
Nr. 3. 2023. gadā parakstītie ES un dalībvalstu līgumi ar trešajām valstīm, kuru puse ir Latvija.....	888
Nr.4. 2023. gadā noslēgtie divpusējie starptautiskie līgumi.....	888
Nr.5. 2023. gadā spēkā stājušies divpusējie starptautiskie līgumi.....	899
Nr.6. 2023. gadā spēkā stājušies ES un dalībvalstu līgumi ar trešajām valstīm, kuru puse ir Latvija.....	900
Nr.7. 2023. gada notikumu hronoloģija	911
Akreditācijas vēstuļu pasniegšana Latvijas vēstniekiem 2023. gadā.....	911
Ārvalstu vēstnieku akreditācijas Latvijā 2023. gadā	933
Latvijas goda konsuli.....	944
Nr. 8. Ārlietu ministrijas informācijapar valsts pārvaldes pakalpojumu uzskaiti, kvalitātes kontroli un izpildi 2023. gadā.....	955

1. ĀRLIETU MINISTRIJAS DARBĪBAS VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS

Ārlietu ministrijas ēka. Foto: Ārlietu ministrija

1.1. JURIDISKAIS STATUSS UN STRUKTŪRA

Ārlietu ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde ārlietu nozarē. Ārlietu ministrijas statusu un darbību nosaka Valsts pārvaldes iekārtas likums un Ministru kabineta 2003. gada 29. aprīļa noteikumi Nr. 237 *Ārlietu ministrijas nolikums*¹.

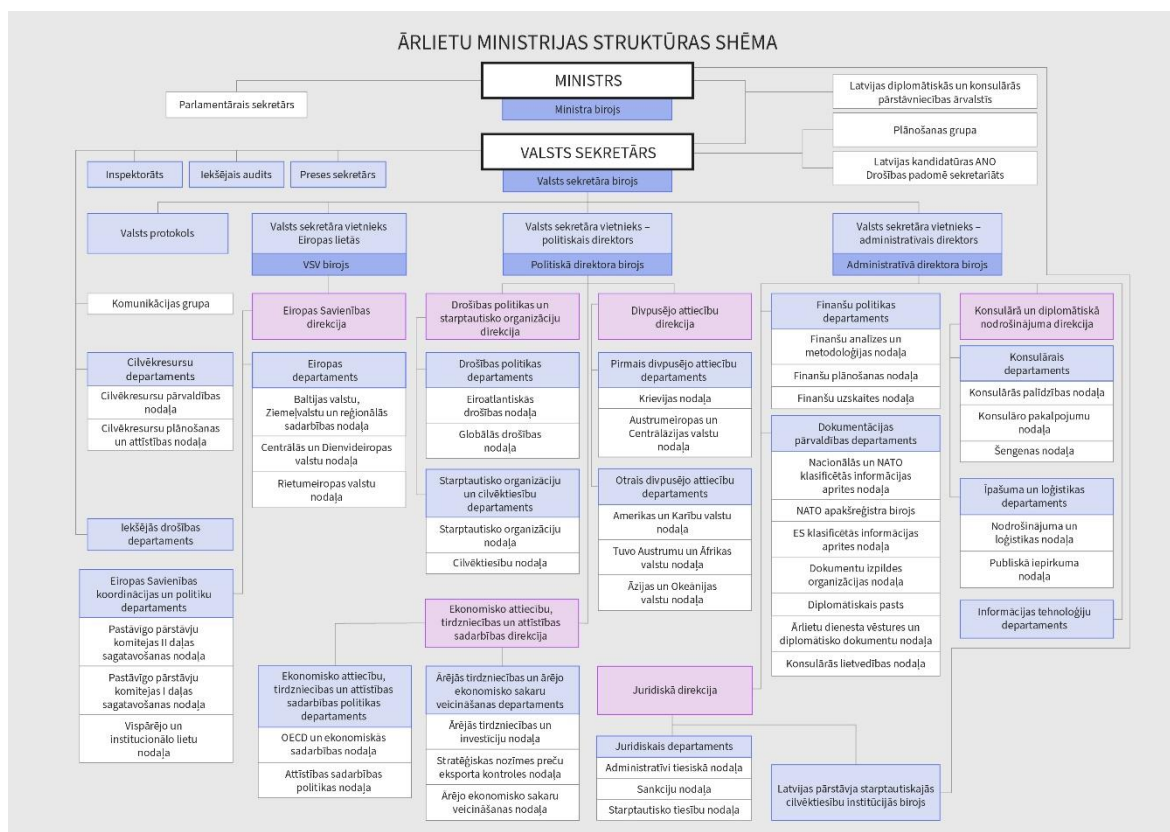
Ministrijas darbu vada ārlietu ministrs. Tās administratīvo darbu vada un ministrijas funkciju izpildi nodrošina valsts sekretārs. Parlamentārais sekretārs nodrošina saikni starp ārlietu ministru un Saeimu.

Ārlietu ministrs pārrauga Latvijas pārstāvja starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās (turpmāk – Pārstāvis) darbu. Pārstāvis nodrošina Latvijas interešu pārstāvību Eiropas Cilvēktiesību tiesā un ANO individuālo sūdzību izskatīšanas procesā, kā arī sagatavo nacionālos ziņojumus par ANO cilvēktiesību jomas konvenciju izpildi Latvijā.

¹ Skat. <https://likumi.lv/ta/id/74754-arlietu-ministrijas-nolikums>

No 2022. gada 2. jūlija ārvalstīs darbojās 46 Ārlietu ministrijas patstāvīgas struktūrvienības – Latvijas diplomātiskās un konsulārās pārstāvniecības: 38 vēstniecības, 7 pastāvīgās pārstāvniecības, 1 konsulāts.

MINISTRIJAS STRUKTŪRSHĒMA 2023. GADĀ

1.2. FUNKCIJAS

Ministrija izstrādā valsts ārpolitiku; ar politiskiem un diplomātiskiem līdzekļiem un saskaņā ar normatīvajiem aktiem un valdības deklarācijas ārpolitikas sadaļas uzdevumiem īsteno vienotu valsts ārpolitiku; veic Valsts protokola funkcijas un konsulārās funkcijas valstī un ārvalstīs; sagatavo un izsniedz stratēģiskas nozīmes preču importa, eksporta un tranzīta licences, kā arī kvotu atļaujas Krievijas Federācijas izcelsmes skujkoku apaļkoku ievēšanai, uzraudzības dokumentus tekstilpreču ievēšanai, kā arī iepriekšējās atļaujas tekstilizstrādājumu izvešanai ekonomiskai pārstrādei; nodrošina sadarbību ar Latvijas diasporu; veic kompetentās iestādes funkcijas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 17. maija Regulu Nr. 2017/821, ar ko paredz piegādes ķēdes pienācīgas pārbaudes pienākumus ES importētājiem, kuri importē konfliktu skartu un augsta riska teritoriju izcelsmes alvu, tantalu un volframu, to rūdas un zeltu.

1.3. DARBĪBAS VIRZIENI, BUDŽETA PROGRAMMAS

Lai nodrošinātu funkciju izpildi, Ārlietu ministrija analizē ārvalstu ārējo un iekšējo politiku un sniedz Saeimai un Ministru kabinetam informāciju un priekšlikumus par starpvalstu attiecību attīstību; piedalās valsts ārējās ekonomiskās politikas veidošanā; nodrošina Latvijas Republikas interešu pārstāvību Pasaules Tirdzniecības organizācijā (PTO) un ES institūcijās saskaņā ar aktuālo ministriju kompetenču sadalījumu ES jautājumos atbilstoši ES tiesību kopuma klasifikācijai; izstrādā un īsteno ārējās tirdzniecības politiku; lemj par jautājumiem, kas saistīti ar valsts diplomātisko un konsulāro pārstāvniecību atvēršanu ārvalstīs, kā arī sagatavo un iesniedz attiecīgus priekšlikumus Ministru kabinetā; koordinē valsts pozīcijas izstrādi un informācijas apriti ES jautājumos; koordinē valsts pozīcijas izstrādi un interešu pārstāvību NATO; veic normatīvajos aktos noteiktās darbības, kuras ir nepieciešamas, lai noslēgtie starptautiskie līgumi stātos spēkā valsts teritorijā; uzskaita starptautiskos līgumus un informē par to spēkā stāšanos, darbības pagarināšanu, apturēšanu un izbeigšanu.

Valsts protokola funkciju veikšanai ministrija: organizē ārvalstu delegāciju oficiālās vizītes valstī, ja minētās delegācijas vada ārvalstu prezidenti, viceprezidenti, premjerministri, vēstnieki, ārlietu ministri un to vietnieki, kā arī organizē starptautisko organizāciju oficiālās vizītes, ja tās vada šo organizāciju vadītāji; organizē ārvalstu delegāciju vizītes valstī, ja minētās delegācijas Latvijā uzturas pēc valsts prezidenta, Saeimas priekšsēdētāja, ministru prezidenta vai ārlietu ministra oficiāla ielūguma. Ja minētās personas dodas oficiālās vizītēs uz ārvalstīm, Valsts protokols sadarbībā ar attiecīgajām ārvalstu institūcijām organizē šo personu vizītes; konsultē Latvijas diplomātiskā protokola jautājumos citu tiešās valsts pārvaldes iestāžu protokola nodaļas vai struktūrvienības, kas veic šīs funkcijas.

Sadarbības nodrošināšanai ar Latvijas diasporu ministrija: sadarbojas ar Latvijas diasporas pārstāvjiem; atbalsta Latvijas diasporu un tās organizāciju veidotus projektus; veicina Latvijas diasporas līdzdalību Latvijas ekonomikā, politikā, kultūras dzīvē, izglītībā un zinātnē.

Ministrija izveido savu funkciju izpildei nepieciešamās dokumentu reģistrēšanas, informācijas aprites un sakaru sistēmas.

Ministrija izveido un uztur stratēģiskas nozīmes preču datu bāzi importa, eksporta un tranzīta jomā valsts uzraudzības funkcijas izpildei un uzrauga stratēģiskas nozīmes preču ražošanas, lietošanas un glabāšanas kārtību.

Ministrija veic *ex post* pārbaudes un citas uzraudzības darbības ES importētājiem, kuri importē konfliktu skartu un augsta riska teritoriju izcelsmes derīgos izrakteņus un metālus, izdod paziņojumus par korektīvajām darbībām, kā arī apkopo un apmainās ar iegūto informāciju ar citu ES dalībvalstu kompetentajām iestādēm, Eiropas Komisiju un Latvijas Republikas tiesībsardzības iestādēm, piemērojot ES tiesību aktus.

Ministrija izstrādā starptautisko līgumu, nozari reglamentējošo tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektus; sniedz atzinumus par citu institūciju izstrādātajiem starptautisko līgumu, tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektiem; ārējos normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos izdod administratīvos aktus; nodrošina nozares politikas īstenošanu ministrijas padotībā esošajās valsts pārvaldes iestādēs un valsts kapitālsabiedrībās, kurās ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja; sagatavo un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā sniedz priekšlikumus par normatīvajos aktos un attiecīgajos politikas plānošanas dokumentos paredzēto pasākumu realizācijai un ministrijas uzdevumu veikšanai nepieciešamo finansējumu no valsts budžeta; valsts vārdā veic privāttiesiskus darījumus, kas nepieciešami ministrijas darbības nodrošināšanai; veic funkciju izpildes, kā arī citas pārbaudes ministrijas padotībā esošajās valsts pārvaldes iestādēs; nodrošina valsts pasūtīto pētījumu pieteikumu izstrādi, kā arī veicina pētījumu rezultātu efektīvu izmantošanu nozares politikas izstrādē; normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā sadarbojas ar citām valsts pārvaldes iestādēm vienotas valsts politikas izstrādāšanā un īstenošanā; informē sabiedrību par nozares politiku un ministrijas padotībā esošo iestāžu darbību, veicina sociālo dialogu jautājumos, kas saistīti ar politikas izstrādi un īstenošanu, kā arī iesaista sabiedrības pārstāvjus valsts pārvaldē; informē sabiedrību un rosina diskusiju, koordinē ministriju īstenotos pasākumus un iesaista citus informācijas starpniekus sabiedrības informēšanā par ES un Latvijas dalību tajā.

2023. GADA BUDŽETA PROGRAMMAS

01.00.00 Diplomātisko un konsulāro misiju nodrošinājums:

- 01.04.00 Diplomātiskās misijas ārvalstīs

- 01.06.00 Konsulārais nodrošinājums

02.00.00 Iemaksas starptautiskajās organizācijās

07.00.00 Attīstības sadarbības projekti un starptautiskā palīdzība

09.00.00 Materiālās palīdzības nodrošināšana

70.00.00 Citu ES politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana:

- 70.06.00 Latvijas pārstāvju ceļa izdevumu kompensācija, dodoties uz ES Padomes darba grupu sanāksmēm un Padomes sanāksmēm

- 70.18.00 Iekšējās drošības un Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu projektu un pasākumu īstenošana (2014-2020)

97.00.00 Nozaru vadība un politikas plānošana

99.00.00 Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums

1.4. GALVENIE UZDEVUMI 2023. GADĀ

Ārlietu ministrs 2023. gada ārpolitikas debašu laikā Saeimā.

Foto: Ārlietu ministrija

Ārlietu ministrija saskaņā ar Ārlietu ministra ikgadējo ziņojumu par paveikto un iecerēto darbību valsts ārpolitikā un Eiropas Savienības jautājumos 2022. gadā², kā arī īstenojot Valdības rīcības plāna noteiktos uzdevumus, savu darbību īstenojusi galvenokārt šādos virzienos:

1) tālāka atbalsta sniegšana Ukrainai, kas ietvers militārās, finansiālās un humānās palīdzības sniegšanu, tostarp atbalsts rekonstrukcijai un reformu procesiem, izmantojot attīstības sadarbības instrumentus, kā arī dalība ES militārajā misijā, palīdzot veikt Ukrainas karavīru apmācību;

² Skat. <https://www.mfa.gov.lv/lv/media/7704/download?attachment>

2) Krievijas tālāka starptautiskā izolācija, turpinot un nepieciešamības gadījumā paplašinot sankciju politiku, to ieviešanas nepilnību novēršana, meklējot veidus Krievijas saukšanai pie atbildības par agresijas un kara noziegumiem, sankciju politikas turpināšana pret Baltkrieviju par līdzatbildību agresijā pret Ukrainu, kā arī sankciju noteikšana pret valstīm, kas izlemj iesaistīties Krievijas militārajā agresijā pret Ukrainu;

3) Latvijas drošības stiprināšana, turpinot palielināt NATO militāro klātbūtni un virzoties uz brigādes līmeņa kaujas grupas izveidošanu, vienlaikus mērķtiecīgi palielinot uzņemošās valsts sniegto atbalstu;

4) ES noturības, efektivitātes un ietekmes tālāka stiprināšana:

- enerģētikas jomā dalībvalstīm būs jāvienojas par dabasgāzes kolektīvas iepirkšanas pasākumiem un apmēriem, kā arī elektroenerģijas tirgus dizaina optimizāciju, pielāgošanu un reformēšanu;

- attīstot ES aizsardzības spējas, prioritāra būs investīciju piesaistes veicināšana aizsardzības industrijai, veicinot kopīgu iepirkumu veikšanu aizsardzības jomā, kā arī risinot izejmateriālu piegāžu ķēžu drošības jautājumus. Latvijai būtiski, lai ieguldījumi dalībvalstu aizsardzības spēju stiprināšanā būtu papildinoši NATO spēju attīstībai, kā arī tiktu turpināts darbs pie militārās mobilitātes stiprināšanas;

- svarīgi būs panākt pastāvīgu, ilgtspējīgu un praktisku risinājumu migrācijas plūsmu pārvaldībai, pieņemot jauno ES migrācijas un patvēruma paktu. Latvijas ieskatā ir jāņem vērā katras dalībvalsts nacionālā situācija, ģeogrāfiskais novietojums, kapacitāte un iespējas, kā arī līdz šim sniegtais ieguldījums. Latvija iestājas par migrantu sadales brīvprātības principu. Sagaidām, ka tiks uzlabotas dalībvalstu spējas atbilstoši reaģēt uz migrācijas izmantošanu kā hibrīdā apdraudējuma instrumentu;

- virzoties uz Zaļā kursa īstenošanu, būs jāpabeidz atbilstošās tiesību aktu pakotnes saskaņošanas process starp ES institūcijām;

- Vienotā tirgus stiprināšanas kontekstā turpināsies risinājumu meklēšana, lai novērstu pastāvošos šķēršļus;

5) Latvijas lobija kampaņas aktīvās fāzes uzsākšana, kandidējot uz ievēlēšanu ANO DP periodā no 2026. līdz 2027. gadam;

- 6) sekmīga Latvijas prezidēšana Eiropas Padomes Ministru komitejā un Baltijas–Ziemeļvalstu (NB8) sadarbības formātā, kā arī Latvijas prezidentūra ESSBJR Nacionālo koordinatoru grupā;
- 7) attīstības sadarbības politikas instrumentu izmantošanas intensificēšana, ņemot vērā pieaugošo finansējumu, īpaši sniedzot palīdzību Ukrainai, attīstības sadarbības nacionālās aģentūras izveide, kā arī Attīstības sadarbības politikas plāna izstrāde 2024.-2027. gadam;
- 8) pastāvīgs atbalsts Latvijas uzņēmējiem jaunu eksporta tirgu apgūšanā;
- 9) diasporas politikas jomā - Plāna darbam ar diasporu 2024.-2026. gadam sagatavošana, kā arī vairāku nozīmīgu ar diasporu saistītu pasākumu - Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju foruma, biznesa konferences *Spotlight Latvia 2023*, Starptautiskajās organizācijās strādājošo Latvijas profesionāļu Foruma - organizēšana;
- 10) Latvijas diplomātiskā dienesta un tā kapacitātes stiprināšana, iepriekšējos gados aizsāktā konsulārā darba tālāka optimizācija, tostarp jauna Konsulārā reģistra izveide un Vienotās nodevu uzskaites sistēmas uzlabošana.

2. MINISTRIJAS FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. VALSTS BUDŽETA FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS 2023. GADĀ

ĀM VALSTS PAMATBUDŽETA FAKTISKIE IZDEVUMI 2023. GADĀ:				
88,5 MILJONI EURO				
Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	75 895 956	89 354 302	89 439 807
1.1.	dotācijas	72 905 838	86 762 436	85 842 287
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	2 511 261	1 894 541	2 900 195
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	478 857	697 325	697 325
1.4.	transferti	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	74 932 028	90 080 457	88 508 114
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	72 540 202	87 982 067	86 512 090
2.1.1.	kārtējie izdevumi	58 466 052	69 573 108	68 551 166

2.1.2.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	1 626 654	2 356 670	2 208 459
2.1.3.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	11 495 609	14 546 236	14 546 236
2.1.4.	uzturēšanas izdevumu transferti	951 887	1 506 053	1 206 229
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	2 391 826	2 098 390	1 996 024

Ārlietu ministrijas valsts budžeta izdevumi 2022. un 2023. gadā sadalījumā pa budžeta programmām un apakšprogrammām (euro)				
Programmas/ apakšprogrammas kods	Programmas/ apakšprogrammas nosaukums	2022.gada faktiskā izpilde	2023.gada faktiskā izpilde	
Kopā		74 932 029	88 508 114	
01.00.00	Diplomātisko un konsulāro misiju nodrošinājums	42 994 733	50 433 475	
01.04.00	<i>Diplomātiskās misijas ārvalstīs</i>	42 974 155	50 393 586	
01.06.00	<i>Konsulārais nodrošinājums</i>	20 578	39 890	
02.00.00	Iemaksas starptautiskajās organizācijās	9 284 037	11 668 236	
07.00.00	Attīstības sadarbības projekti un starptautiskā palīdzība	1 331 901	4 447 335	
09.00.00	Materiālās palīdzības nodrošināšana	7 506	2 581	
70.00.00	Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana	833 265	1 007 454	
70.06.00	<i>Latvijas pārstāvju ceļa izdevumu kompensācija, dodoties uz Eiropas Savienības Padomes darba grupu sanāksmēm un Padomes sanāksmēm</i>	806 988	854 523	
70.18.00	<i>Iekšējās drošības un Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu projektu un pasākumu īstenošana (2014-2020)</i>	26 277	152 931	
97.00.00	Nozaru vadība un politikas plānošana	18 030 018	20 081 336	
99.00.00	Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums	2 450 568	867 698	

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (euro)				
Budžeta veids: ziedojumi un dāvinājumi				
Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			plāns	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	10 283	1 375	1 347
1.1.	ziedojumi un dāvinājumi	10 283	1 375	1 347
2.	Izdevumi (kopā)	16 358	2 550	19 949

2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	16 358	2 550	19 949
2.1.1.	kārtējie izdevumi	16 358	2 550	19 949

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (euro)			
Prioritārajiem pasākumiem papildu piešķirtais finansējums 2023.gadam			
Nr. p.k.	Pasākums un tā īss apraksts	Programmas/apakšprogramm as (kuras ietvaros pasākums īstenots) kods un nosaukums	Izdevumu palielinājums 2023.gadā, euro
1.	Latvijas prezidentūra NB8 un citi pasākumi Baltijas jūras un Ziemeļeiropas reģiona sadarbības stiprināšanai	97.00.00 Nozaru vadība un politikas plānošana	97 135
2.	ANO pārstāvniecības ēkas Ņujorkā rekonstrukcija, pagaidu telpu īre un pārcelšanās nodrošināšana	01.04.00 Diplomātiskās misijas ārvalstīs	570 885
3.	Valsts pārvaldes kapacitātes stiprināšana, nodrošinot stratēģiski svarīgo amata grupu atlīdzību	01.04.00 Diplomātiskās misijas ārvalstīs 97.00.00 Nozaru vadība un politikas plānošana	2 614 141
4.	Valsts nekustamo īpašumu nomas maksas un apsaimniekošanas izdevumu pieauguma segšana	97.00.00 Nozaru vadība un politikas plānošana	188 687
5.	Latvijas prezidentūra Eiropas Padomē 2023.gadā	97.00.00 Nozaru vadība un politikas plānošana	46 300
6.	Sociālo garantiju diplomātiskā un konsulārā dienesta amatpersonu (darbinieku), valsts tiešās pārvaldes amatpersonu (darbinieku), karavīru, prokuroru un sakaru virsnieku, kuri uzturas ārvalstīs, laulātajiem palielināšana	01.04.00 Diplomātiskās misijas ārvalstīs	175 153
7.	Pabalstu un kompensāciju nodrošinājuma palielināšana par dienestu ārvalstīs kvalitatīvai Latvijas nacionālo drošības un ekonomisko interešu aizstāvībai	01.04.00 Diplomātiskās misijas ārvalstīs	6 466 409
8.	Civilo ekspertu dalības nodrošināšana ES Novērošanas misijā Gruzijā	01.04.00 Diplomātiskās misijas ārvalstīs	169 179
Kopā			10 327 889

2.2. 2023. GADĀ PAVEIKTAIS KONKRĒTOS VIRZIENOS

ATBALSTS UKRAINAI

(SKAT. ARĪ – DIVPUSĒJĀ SADARBĪBA AR VALSTĪM - UKRAINA)

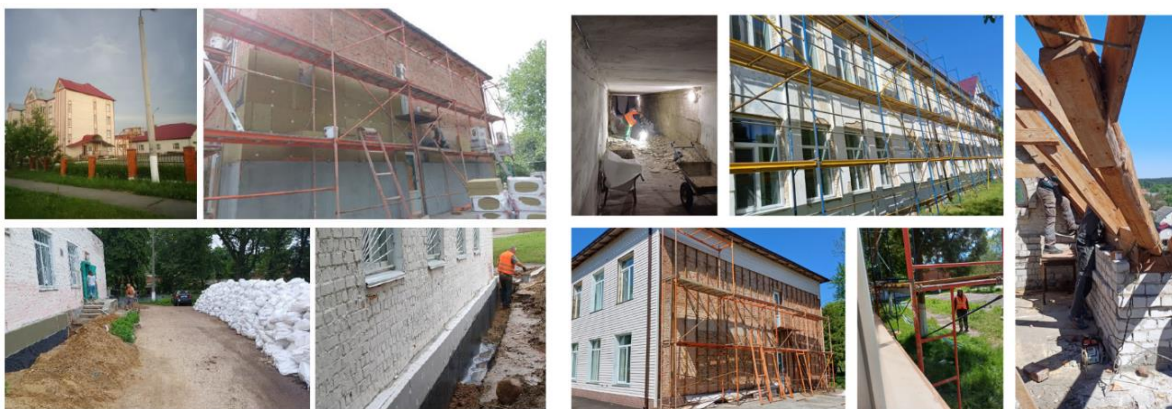
Kopš 2022. gada 24. februāra visas sabiedrības sniegtais atbalsts Ukrainai pēc Ārlietu ministrijas aprēķina sasniedz vismaz 688 milj. EUR, tai skaitā atbalsts Ukrainas aizsardzības, atbalsts Ukrainas bēgļiem Latvijā, humānā palīdzība, atbalsts Ukrainas valdībai un rekonstrukcijai. Pasaules Bankas aprēķini paredz, ka Ukrainas atjaunošanai būs nepieciešami vismaz 500 miljardi ASV dolāru (USD). Steidzamākie uzdevumi saistīti ar pamatvajadzību nodrošināšanu iedzīvotājiem, piemēram, ēku un infrastruktūras atjaunošana. Svarīgi arī atjaunot ražošanu, lai, no vienas puses, veicinātu valsts ekonomiskās aktivitātes atjaunošanu un nodrošinātu darba vietas un iztiku Ukrainas iedzīvotājiem, no otras puses, efektīvāk atjaunotu sagrauto civilo infrastruktūru, maksimāli ražojot visu nepieciešamo uz vietas. Jau 2022. gadā Latvija iesaistījās steidzamu pamatvajadzību nodrošināšanā Černihivas reģiona iedzīvotājiem, izmantojot budžeta līdzekļus neparedzētām vajadzībām. No 2023. gada Latvija Černihivas apgabalā iesaistās plānveidā, sadarbībā ar Ukrainas oficiālajam iestādēm apzinot potenciālos rekonstrukcijas objektus un nepieciešamos iesaistes veidus. Pašreiz paredzēts, ka līdz 2026. gadam katru gadu Ukrainas atjaunošanai no valsts budžeta līdzekļiem tiek piešķirti 5 milj. EUR.

Ārlietu ministrija 2023. gadā rekonstrukcijas jomā uzsāka sociālās rekonstrukcijas objektu rekonstrukcija sadarbībā ar ANO Attīstības programmu (UNDP) – sadarbības ietvaros tiek atjaunotas veselības aprūpes un izglītības iestādes Černihivas apgabalā: Černihivas Reģionālās bērnu slimnīcas ēdināšanas bloka rekonstrukcija; Černihivas pilsētas 19. pirmsskolas izglītības iestādes kapitālais remonts; Kijinas pirmsskolas izglītības iestādes *Malyatko* fasādes atjaunošana; Novij Bilous ciema padomes Starij Bilous liceja atjaunošana; Talalaivkas ciema padomes Talalaivkas liceja fasādes siltināšana. Sadarbībā ar Latvijas uzņēmēju organizāciju nodibinājumu *Fonds Entrepreneurs For Peace* tika veikta 6 moduļu māju uzstādīšana un kopienas centra rekonstrukcijas plāna izstrāde Jahidnes ciemā Černihivas apgabalā. Biedrība *Centrs MARTA* Černihivas pilsētā atvēra divus atbalsta centrus sievietēm, lai sniegtu psiholoģisko atbalstu, kā arī nodrošinātu apmācības dažādos ar dzimumu līdztiesību un sieviešu tiesību aizsardzību saistītos jautājumos. Sadarbībā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju Černihivas apgabala teritoriālās plānošanas speciālistiem tika sniegts metodisks atbalsts apgabala atjaunošanas plānu izstrādē.

Attīstības sadarbības ietvaros 2023. gadā saistībā ar Ukrainu tika īstenoti 14 projekti par kopējo finansējumu nepilnu 553 tūkst. EUR apmērā jeb 36 % no visa divpusējā attīstības sadarbības finansējuma 2023. gadam. Galvenās jomas: rehabilitācija (kopš kara sākuma palīdzību saņēmušas vairāk nekā 320 personas); mikroķirurģija; Ukrainas rehabilitācijas sistēmas stiprināšana; lauksaimniecības un uzņēmējdarbības konkurētspēja; ES finanšu

resursu pārvaldība un audits; robežsardze; psiholoģisks un praktisks atbalsts kara noziegumos cietušajiem; palīdzība sievietēm un meitenēm, kas cietušas no seksuālās vardarbības; kara noziegumu pierādījumu dokumentēšana; cilvēktiesības; jauno profesionāļu apmācības Rīgas Juridiskā augstskola un Latvijas Universitāte par ES tiesību jomu un starptautisko attiecību jautājumiem. Enerģētikas jomā Latvija turpināja sniegt atbalstu izpostītas infrastruktūras atjaunošanā, nogādājot Ukrainā gan enerģētikas infrastruktūras komponentes (ģeneratorus, transformatorus, kabeļus u.c.), gan bezceļa transportlīdzekļus.

Latvijas pilsoniska sabiedrība, uzņēmēji un nevalstiskais sektors turpināja aktīvi iesaistīties Ukrainas atbalstā. *Ziedot.lv* Ukrainas atbalstam apkopoja vairāk nekā 23 milj. EUR, kas tika izmantoti Ukrainas aizsardzības sektoram, medicīnas iestādēm, bēgļiem u.c. jomās. Uzņēmēju organizācija *Fonds Entrepreneurs For Peace* sniedza Ukrainai atbalstu vairāk nekā 8 milj. EUR vērtībā, labdarības organizācija *Tavi Draugi* vairāk nekā 6 milj. EUR apmērā. Tāpat turpinājās biedrības *Agendum* organizētais tviterkonvojs, Ukrainā nogādājot automašīnas Ukrainas aizstāvjiem. Atbalstu Ukrainai turpināja sniegt arī Latvijas pašvaldības. Ņemot vērā Krievijas izraisītā kara Ukrainā reģionālo un ģeopolitisko nozīmi, Latvijas iesaiste Ukrainas atjaunošanā veicina Ukrainas sabiedrības noturību un sniedz ieguldījumu kopējās drošības situācijas uzlabošanā.

UNDP projektu realizācija Černihivas apgabalā. Foto: UNDP

TRANSATLANTISKĀS ATTIECĪBAS UN STARPTAUTISKĀS DROŠĪBAS JAUTĀJUMI

Transatlantisko attiecību neatņemams elements ir cieša sadarbība drošības un aizsardzības jomā. Krievijas agresija Ukrainā ir pastiprinājusi transatlantiskās sadarbības centrālo lomu Latvijas ārpolitikā un drošības politikā. 2023. gadā notika aktīvs augsta līmeņa politiskais dialogs un vizīšu apmaiņa ar transatlantiskajiem partneriem.

Latviju apmeklēja ASV tirdzniecības pārstāve Ketrīna Taja (*Catherine Tai*) un Mičiganas pavalsts gubernatore Grečena Vitmere (*Gretchen Whitmer*), kā arī ASV Kongresa pārstāvji. ASV darba vizītē apmeklēja Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs dalībai *Spotlight Latvia 2023* konferencē Bostonā. Valsts prezidents Egils Levits tikās ar ASV prezidentu Džo Baidenu (*Joe Biden*) kopā ar NATO Austrumu flanga (B9 – Bukarestes devītnieka) valstu vadītājiem Varšavā, Polijā.

Notika Kanādas premjerministra Džastina Trudo (*Justin Trudeau*) un aizsardzības ministres Anitas Anandas (*Anita Anand*) vizīte, kuras laikā tika parakstīta Latvijas un Kanādas ceļa karte, kas, tostarp, paredz kaujas grupas Latvijā palielināšanu.

2023. gada 10. jūlijā Latvijas aizsardzības ministre I. Mūrniece un Kanādas aizsardzības ministre A. Ananda, klātesot ministru prezidentam K. Kariņam un Kanādas premjerministram Dž. Trudo, Ādažu militārajā bāzē parakstīja ceļa karti. Foto: Gatis Rozenfelds, Valsts kanceleja

Tāpat vizītē Latvijā ieradās Kanādas Senāta spīkers Džordžs Fērijs (*George J. Furey*) un Kanādas Pārstāvju palātas Nacionālās aizsardzības komitejas vadītājs Džons Makejs (*John McKay*) un komitejas biedri, kā arī Kanādas aizsardzības ministrs Bils Blērs (*Bill Blair*).

Transatlantisko sabiedroto klātbūtne Baltijas reģionā ir neatsverams atturēšanas un aizsardzības elements gan Latvijas, gan Eiropas kopējai drošībai. Latvijas attiecību ar ASV un Kanādu pamatā ir vienota izpratne par vērtībām, noteikumos balstītu starptautisko kārtību un daudzpusējās sadarbības lomu globālu jautājumu risināšanā. Pārliecinoša un drosmīga

ASV un Eiropas sadarbība, piesaistot valstis arī citos pasaules reģionos, ir galvenais instruments pasaules kārtības saglabāšanai. Ar ASV un Kanādu turpinās regulārs starpvalstu dialogs dažādos līmeņos. ASV sniedz ievērojamu finansiālu un praktisku atbalstu Latvijas militāro spēju, savietojamības un infrastruktūras stiprināšanai, savukārt Kanāda ir vadošā valsts Latvijā izvietotajā NATO kaujas grupā. Latvija atbalsta ES un transatlantisko partneru intensīvāku sadarbību.

Atbilstoši ASV ilgtermiņa rotācijas plānam 2023. gadā turpinājās ASV pilnībā ekipētu ASV karavīru uzturēšanās Latvijā. Baltijas drošības iniciatīvai 2023. gada ASV Budžeta likuma pakotnē piešķirti 225 miljoni USD. Ar šo programmu ASV atbalsta Baltijas valstu aizsardzības spēju attīstību, savietojamību un militārās infrastruktūras projektus. 153 miljonus USD Budžeta likuma pakotnē ASV atvēlēja aizsardzības sadarbības programmām tiem Eiropas valstu sabiedrotajiem, kurus ietekmējusi Krievijas agresija Ukrainā. Savukārt, ārvalstu militārā finansējuma programmas ietvaros katrai Baltijas valstij piešķirti 10 miljoni USD. Papildus tieši Latvijai šajā programmā piešķirti 160,7 miljoni USD, lai stiprinātu drošību savā teritorijā un NATO Austrumu flangā kopumā.

Notiek arī ekonomiskās sadarbības veicināšana, īpaši augsto tehnoloģiju jomā, tostarp 5G izmantošanai aizsardzības sektora jauno tehnoloģiju un produktu attīstībai un pielietošanai, kā arī sadarbība sabiedrības noturības jautājumos.

Latvija ir turpinājusi sniegt ieguldījumu demokrātisko vērtību stiprināšanā, kopā ar stratēģiskajiem partneriem ASV un Kanādu piedaloties Demokrātijas samita procesos, īpaši informācijas integritātes un mediju brīvības jomā, kur kopā ar Kanādu vadījusi tematisko grupu informācijas integritātes jautājumos. 2023. gadā Valsts prezidents piedalījās otrajā Demokrātijas samita sanāksmē.

Viļņas samitā Latvijas prioritātes bija NATO atturēšanas un aizsardzības spēju stiprināšana, kā arī izrāviena panākšana Ukrainas un NATO attiecībās. Viļņas lēmumi spilgti apliecina šo prioritāšu iedzīvināšanu. Tika apstiprināti jaunie reģionālie aizsardzības plāni, panākta vienošanās par 2% no IKP kā minimālo investīciju sliekšni sabiedroto aizsardzībā, pieņemti konkrēti lēmumi par Alianses pretgaisa un pretraķešu aizsardzību, kā arī aizsardzības industrijas kapacitātes stiprināšanu.

2023. gada 11.-12. jūlijā Ministru prezidents Krišjānis Kariņš piedalās NATO valstu un valdību vadītāju sanāksmē Viļņā. Foto: NATO

Turpinājās praktisks darbs NATO kaujas grupas paplašināšanai līdz brigādes līmenim un bruņojuma iepirkšana kaujasspēju uzlabošanai. Latvijas ieguldījums aizsardzībā 2023. gadā sasniedza aptuveni 2,4% no iekšzemes kopprodukta. Latvija īsteno *IRIS-T*, *HIMARS* un *Naval Strike Missile* raķešu un artilērijas sistēmu, ka arī augstas precizitātes tālas darbības raķešu *ATACAMS* iepirkumus. Vairāki sabiedrotie Latvijai piešķirusi vai Latvijā izvietojusi savu militāro ekipējumu. Kanāda brigādes līmeņa NATO klātbūtnes nostiprināšanai Latvijā tika uzsākta 2200 pilnībā ekipētu Kanādas karavīru izvietošana. Kā uzņemošā valsts Latvija ir uzsākusi darbu pie Sēlijas militārā poligona izbūves, kas būs vismaz divreiz lielāks par Ādažu poligonu. Īpaši jāatzīmē Spānijas *NASAMS* pretgaisa aizsardzības sistēmu un to apkalpojošā personāla klātbūtne, kā arī Dānijas lēmums turpināt bataljona līmeņa klātbūtni Latvijā. 2023. gadā pilnu operacionālo gatavību ir sasniedzis multinacionālās divīzijas štābs *Ziemeļi*, nodrošinot NATO komandvadības elementu Baltijas reģionā. Latvija pozitīvi vērtē Viļņā pieņemtos lēmumus attiecībā uz Ukrainas un NATO attiecībām. Viļņas samita komunikē sabiedrotie apliecināja, ka, tiklīdz būs iespējams, Ukraina saņems uzaicinājumu pievienoties Aliansei. Samitā panākta vienošanās samazināt birokrātiskos šķēršļus, kā arī izveidota nozīmīga politiskā un praktiskā atbalsta pakotne, lai tuvinātu Ukrainu NATO.

Samitā norisinājās jaunizveidotās NATO-Ukrainas Padomes pirmā sēde, kurā sabiedrotie un Ukraina tikās kā līdzvērtīgi partneri. Padomes izveide paceļ NATO un Ukrainas dialogu augstākajā līmenī, stiprinot politisko un praktisko sadarbību, kā arī paredzot konsultācijas dažādās krīzes situācijā. Ceļā uz NATO dibināšanas 75. gadskārtas jubilejas samitu Vašingtonā, Latvijas prioritāte ir jēgpilnu lēmumu pieņemšana par resursiem NATO militāro plānu īstenošanai un Alianses spēju palielināšanai. Samitā ir būtiski nostiprināt pārliecinošu NATO atturēšanas un aizsardzības arhitektūru, apliecināt neatslābstošu praktisku atbalstu Ukrainai, aizvien ciešāk integrējot to transatlantiskās sadarbības struktūrās, kā arī vienoties par ārējā apdraudējuma analīzi un tā novēršanai nepieciešamajiem konkrētajiem soļiem. Latvija turpina atbalstīt partnerību stiprināšanu ar NATO partnervalstīm Eiropā – Bosniju un Hercegovinu, Gruziju un Moldovu, uzturot regulāru politisku dialogu un sniedzot ieguldījumu valstu noturībā. Apzinoties Eiroatlantiskā un Indijas un Klusā okeāna reģiona drošības ciešo sasaisti, turpinājies NATO un tās partneru regulārs dialogs, tai skaitā par Ķīnas raisītajiem izaicinājumiem vērtībām, drošībai un interesēm, kā arī Ķīnas-Krievijas stratēģiskās partnerības padziļināšanos un tās ietekmi uz reģionālo un starptautisko drošību.

2023. gadā NATO stiprināja noturību un sadarbību ar Indijas un Klusā okeāna reģiona partneriem – Austrāliju, Dienvidkoreju, Japānu un Jaunzēlandi, kopīgi iestājoties par noteikumos balstītu starptautisko kārtību un risinot tādus pārrobežu izaicinājumus kā dezinformācija, cīņa pret hibrīdajām aktivitātēm un ļaunprātīgām kiberaktivitātēm. NATO drošības nedalāmības 360 grādu pieejas ietvaros turpināsies konsultācijas par sadarbības stiprināšanu un individuālu programmu izstrādi arī NATO partneriem Āfrikā un Tuvajos Austrumos, sevišķi NATO Vidusjūras dialoga (Alžīrija, Ēģipte, Izraēla, Jordānija, Mauritānija, Maroka, Tunisija) un NATO Stambulas iniciatīvas valstīm (Apvienotie Arābu Emirāti, Bahreina, Kuveita, Katara), stiprinot reģionālo drošību un sniedzot ieguldījumu terorisma apkarošanā. Līdz ar Somijas iestāšanos NATO un Zviedrijas pievienošanos Aliansei 2024. gadā arvien svarīgāku lomu Latvijas drošības un aizsardzības politikā ieņēma dažādi reģionālās sadarbības formāti, piemēram, Apvienotās Karalistes vadītie Apvienotie reaģēšanas spēki un NB8 formāts. Līdzīgi B9, kā arī Baltijas valstu un Polijas sadarbības formāti vairo reģionālo koordināciju un Latvijas ieguvumus no dalības NATO. Arvien redzamāku vietu NATO darba kārtībā ieņem jautājumi, kas saistīti ar cīņu pret hibrīdajiem draudiem un visaptverošas noturības stiprināšanu. Pēdējā gada laikā NATO veikusi ievērojamu darbu hibrīdā apdraudējuma analīzes jomā, pievēršoties Krievijas un Ķīnas radītajiem riskiem, ka arī veidiem, kā tos mazināt.

Svarīga loma cīņā pret dezinformāciju ir Rīgā esošajam NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centram, kas palīdz palielināt NATO izpratni par Krievijas un Ķīnas veikto ietekmes operāciju metodēm. Reaģējot uz bojājumiem kritiskajai infrastruktūrai Baltijas jūrā, NATO vairāk uzmanības velta arī kritiskās infrastruktūras aizsardzības jautājumiem, tajā skaitā ciešākā sadarbībā ar ES. NATO ir uzsākusi pastiprinātu patrulēšanu Baltijas jūrā, pastiprinājusi izlūkdienestu sadarbību un privātā sektora iesaistīšanu.

2024. gadā tiks nostiprināta sadarbība ar sabiedrotajiem partneriem, attīstīta Latvijas aizsardzības industrija. Ņemot vērā, ka Ādažu militārajā bāzē Latvija ir attīstījusi Eiropā vienīgo 5G testēšanas poligonu militārajiem pielietojumiem, Latvija atbalstīs jaunu tehnoloģiju, produktu un dubultā pielietojuma risinājumu attīstību Latvijas un sabiedroto vajadzībām. Tāpat Latvija atbalstīs aktīvāku NATO DIANA un Investīciju fonda sniegto iespēju izmantošanu Latvijas uzņēmumiem. Latvija iestājas par ciešāku ES dalībvalstu sadarbību aizsardzības spēju stiprināšanā, jo tā ir svarīga visaptverošās drošības politikas veidošanā. Ir pieņemta regula municijas ražošanas atbalsta izveidošanai, lai sekmētu Eiropas aizsardzības rūpniecības ražošanas jaudu palielināšanu, kā arī ticis apstiprināts instruments Eiropas aizsardzības nozares nostiprināšanai ar kopīgiem iepirkumiem. Instrumenta mērķis ir atbalstīt dalībvalstu sadarbību iepirkuma posmā. Tika aizsākta arī Eiropas aizsardzības investīciju programmas izstrāde kopīgo iepirkumu stimulēšanai (apstiprināta 2024. gada pavasarī). 2024. gadā būtisks uzdevums - minēto ES iniciatīvu īstenošana, dodot iespēju dalībvalstīm, tai skaitā Latvijai, stiprināt savas spējas un attīstīt ražošanu. Svarīgi turpināt darbu pie ES dalībvalstu militārās mobilitātes sekmēšanas, kas ir būtiski arī no aizsardzības spēju pilnveidošanas viedokļa. Pašlaik jau ir panākta vienošanās par pārrobežu militāro preču un tehnikas pārvietošanas procedūrām pa gaisa un sauszemes ceļiem. Izstrādes stadijā ir vienošanās par jūras ceļiem. Arī ES darba kārtībā būtisku vietu ieņem hibrīdā apdraudējuma radīto risku, tostarp dezinformācijas, kiberuzbrukumu, ES un tās dalībvalstu vēlēšanu un citu demokrātisko procesu ietekmēšanas novēršana. ES ir pieņēmusi Hibrīdo rīkkopu, kas apvieno virkni preventīvus un atbildes instrumentus, konsolidējusi rīcību pret no ārvalstīm nākošiem informācijas uzbrukumiem, kā arī ieviesusi plānus kritiskās infrastruktūras noturības veicināšanai. Latvija ES formātos turpina uzsvērt risku laicīgu apzināšanu un novēršanu, kā arī sniedz palīdzību ES kaimiņvalstīm un partneriem to cīņā pret Krievijas hibrīdajiem uzbrukumiem. Latvija uztur nelegālās migrācijas instrumentalizācijas jautājuma aktualitāti, meklējot atbilstošus risinājumus. Ņemot vērā pret ES un dalībvalstīm, tai skaitā Latviju, veikto ļaunprātīgo kiberaktivitāšu skaita, ietekmes un sarežģītības pieaugumu, pārskatīta ES Kiberdiplomātijas rīkkopa, stiprinot ES spējas novērst, atturēt un reaģēt uz ļaunprātīgām aktivitātēm kibertelpā. Arī 2024. gadā Latvija

turpinās iestāties par aktīvāku rīkkopas kā atturēšanas instrumenta piemērošanu praksē, tai skaitā, izskatot iespēju kiberuzbrukuma gadījumā piemērot sektorālas sankcijas.

LATVIJA EIROPAS SAVIENĪBĀ

2023. gadā turpinājās sistemātisks darbs pie ES enerģētiskās atkarības mazināšanas no Krievijas energoresursiem, tajā skaitā dažādojot energoresursu piegādes, palielinot atjaunojamo energoresursu īpatsvaru, sekmējot energoefektivitāti, īstenojot koordinētu gāzes patēriņa mazināšanu, kā arī mērķtiecīgi pievēršoties kritiskās infrastruktūras drošības stiprināšanai. Tāpat arī ES līmenī kopīgi izdevās vienoties par ES elektroenerģijas tirgus modeļa reformu, kas mazina elektroenerģijas cenas atkarību no nestabilajām fosilā kurināmā cenām, pasargā patērētājus no cenu lēcieniem, paātrina atjaunojamo energoresursu izmantošanu, kā arī uzlabo patērētāju aizsardzību. Baltijas valstu elektrotīklu sinhronizācija ar kontinentālās Eiropas tīkliem līdz 2025. gadam saglabājas kā prioritāte, lai pilnībā izbeigtu enerģētisko atkarību no Krievijas un Baltkrievijas energosistēmām.

Klimata pārmaiņas saglabājas kā būtiska globāla problēma un to mazināšana kā viena no ilgtermiņa prioritātēm. Lai klimata pārmaiņu ietekmi nākotnē mazinātu, ES līmenī ir panāktas vienošanās par vairākiem būtiskiem Eiropas zaļā kursa tiesību aktiem, kas mazinātu piesārņojumu, uzlabotu dabas apstākļus un ekonomiku padarītu ilgtspējīgāku. Cenšoties salāgot sabiedrības intereses, tiesību aktu vienošanās procesā tikušas iekļautas elastības un atrasti kompromisi. Latvija ir aktīvi strādājusi pie Nacionālā enerģētikas un klimata plāna atjaunošanas un Klimata likuma, kas Latvijas likumdošanā nostiprina siltumnīcefekta gāzu emisiju mērķus un nosaka to īstenošanas ietvaru, ieskaitot nozaru atbildības principu.

Latvijas nemainīga prioritāte ir pilnībā funkcionējošs ES Vienotais tirgus, kas nodrošina vienlīdzīgus un godīgus konkurences apstākļus, kā arī veicina ES dalībvalstīs ražoto preču un pakalpojumu pieejamību visiem ES iedzīvotājiem. 2023. gadā turpinājās aktīvs darbs pie Vienotā tirgus ārkārtas instrumenta izveides regulas priekšlikuma. Vienlaikus arvien lielāku aktualitāti guva ES globālās konkurētspējas jautājumi. Lai risinātu ES rūpniecības produktivitātes krituma, stratēģisko atkarību pieauguma un piegāžu ķēžu pārrāvumu izaicinājumus, tika izstrādāti Neto nulles emisiju industrijas akts un Kritisko izejvielu akts. Abu jauno regulējumu mērķis ir sagatavot ES industriālo bāzi pārejai uz klimatneitrālu ražošanu, veicināt stabilas kritisko izejvielu piegādes ķēdes un samazināt atkarību no negodprātīgiem piegādātājiem. Latvija turpināja atbalstīt ES ekonomiskās noturības stiprināšanu.

2023. gada 27. jūnijā ĀM parlamentārā sekretāre Gunda Reire piedalās ES Vispārējo lietu padomes sanāksmē Luksemburgā. Foto: Eiropas Savienība

2023. gadā Eiropas Komisija prezentēja Eiropas ekonomiskās drošības stratēģiju, kura ir vērsta uz to, lai mazinātu riskus, ko rada noteiktas ekonomiskās plūsmas saistībā ar pieaugošu ģeopolitisko spriedzi un paātrinātām tehnoloģiskām pārmaiņām, vienlaikus saglabājot maksimālu ekonomiskās atvērtības un dinamisma līmeni. Līdztekus ekonomiskās drošības stratēģijai ES konkurētspējas stiprināšanas darbākārtībā tika iekļauts atvērtās stratēģiskās autonomijas (*Open Strategic Autonomy*) koncepts, kas tiek saprasts kā nepieciešamība rast līdzsvaru starp noturību un konkurētspēju, kā arī starp pārlicinātību un uz noteikumiem balstītu sadarbību, lai ES varētu pārvarēt savas ekonomiskās ievainojamības, vienlaikus saglabājot savu globālā spēlētāja lomu. Latvijai ir būtiska virzība uz ES ievainojamību, risku un stratēģisko atkarību mazināšanu, vienlaikus, saglabājot maksimāli augstu ekonomisko atvērtību, gatavību sadarbīties ar partneriem un dinamismu.

2023. gadā ES digitālo jautājumu jomā norisinājās būtisks progress ar mākslīgā intelekta un digitālās identifikācijas un autentifikācijas satvara (*eIDAS*) saistīto regulējumu izveidi. Ņemot vērā globālos izaicinājumus, kas radušies ievērojamo mākslīgā intelekta attīstības tempu dēļ, ir zīmīgi, ka ES kļūst par pirmo reģionu pasaulē, kur tiek radīts normatīvais regulējums mākslīgā intelekta pārvaldībai. Ne mazāk būtiska ir arī virzība uz *eIDAS* ieviešanu ES līmenī, lai nodrošinātu *eID* shēmu sadarbību starp ES dalībvalstīm, veicinot vienlīdzīgus konkurences apstākļus pārrobežu digitālo pakalpojumu jomā.

2023. gadā noritēja intensīvs darbs pie ES Daudzgaļu finanšu shēmas vidustermiņa pārskata, kura mērķis ir stiprināt ES prioritātes un reaģēt uz augošajām budžeta programmu izmaksām. Latvija prioritāri strādāja pie tā, lai panāktu vienošanos par stabila un paredzama finansējuma nodrošināšanu Ukrainas atbalstam. Ar izveidoto Ukrainas mehānismu 50 miljardu EUR apmērā no 2024. līdz 2027. gadam tiek sniegts gan makrofinansiālais atbalsts, gan ieguldīts valsts rekonstrukcijā, modernizācijā un sociālajā kohēzijā ar skatu uz pakāpenisku integrāciju ES. Vienlaikus, Latvijai bija būtiski saglabāt valstīm iezīmēto finansējumu kohēzijas un kopējās lauksaimniecības politikās, lai turpinātu virzību uz teritoriālo, sociālo un ekonomisko konvergenci starp dalībvalstīm. Tāpat pārskats ietver arī papildus finansējuma piešķirumu Eiropas Aizsardzības fondam, lai pastiprināti veicinātu inovatīvu aizsardzības produktu izstrādi un industrijas pārrobežu sadarbību, kā arī pētnieku iesaisti aizsardzības industrijas nozares attīstībā.

2023. gadā turpinājās dialogs par tiesiskuma aizsardzību un stiprināšanu ES. Eiropas Komisija publicēja jau ceturto ikgadējo ziņojumu par tiesiskuma stāvokli ES, tajā iekļaujot katrai dalībvalstij, tostarp Latvijai, adresētas specifiskas rekomendācijas.

2023. gada decembra Eiropadomē tika pieņemts lēmums sākt ES pievienošanās sarunas ar Ukrainu un Moldovu, piešķirt ES kandidātvalsts statusu Gruzijai, kā arī sākt pievienošanās sarunas ar Bosniju un Hercegovinu, tiklīdz pietiekamā mērā būs nodrošināta atbilstība dalības kritērijiem. Latvija 2023. gadā turpināja realizēt aktīvu sadarbību gan ar ES dalībvalstīm, gan Ukrainu un Moldovu, lai veicinātu nepieciešamās reformas un pozitīva lēmuma pieņemšanu. Latvija kopā ar pārējām ES dalībvalstīm turpināja uzsvērt nepārprotamu apņemšanos attiecībā uz Rietumbalkānu dalības ES perspektīvu, aicinot Rietumbalkānu valstis aktivizēt ar ES saistīto reformu gaitu, jo īpaši tiesiskuma jomā.

2023. gada 11. decembrī ārlietu ministrs K. Kariņš piedalās ikgadējā ES Austrumu partnerības samītā. Foto: Eiropas Savienība

Nemot vērā, ka 2023. gadā ES paplašināšanās ieguva konkrētākas aprises, ES līmenī tika uzsāktas diskusijas par paplašinātās ES efektīvu funkcionēšanu nākotnē. Latvija 2023. gadā sāka gatavošanos šīm diskusijām, lai varētu definēt redzējumu par ES nākotni koordinācijā ar citām nozarēm un sabiedrības grupām. Saistībā ar ES politiku pielāgošanu aktuālas būs diskusijas, tajā skaitā par ES kopējo lauksaimniecības politiku, kohēzijas politiku, zaļo un digitālo pāreju, kā arī svarīgi būs izvēlēties piemērotāko ES budžeta modeli. Latvija uzskata, ka pašreizējie ES pamatlīgumi ir pietiekami elastīgi un nav nepieciešami to grozījumi, lai ES spētu uzņemt jaunas dalībvalstis.

Aktuālie ES politikas jautājumi pirms ES padomēm, kā arī Eiropadomes sanāksmēm tiek regulāri apspriesti ar nevalstiskā sektora pārstāvjiem.

Ārlietu ministrija sadarbībā ar Eiropas Komisijas pārstāvniecību Latvijā, Eiropas Parlamenta biroju Latvijā un biedrību *Eiropas Kustība Latvijā* 2023. gada aprīlī un oktobrī organizēja ES informācijas sniedzēju forumu. Forumā piedalījās valsts un pašvaldību ES informācijas sniedzēji, ES informācijas punktu un *Europe Direct* informācijas centru pārstāvji, kā arī mediju un nevalstisko organizāciju pārstāvji. Galvenās diskusiju tēmas bija vēltās prasmju veicināšanas, solidaritātei ar Ukrainu un drošības jautājumiem.

Kā katru gadu, ar Ārlietu ministrijas atbalstu Latvijas Politologu biedrība izdeva žurnālu *Latvijas intereses Eiropas Savienībā*. 2023. gadā galvenās žurnāla tēmas bija cīņa

pret dezinformāciju, digitalizācija, digitālā līdzdalība, digitālais eiro, migrācija, enerģētika, Ukrainas iekļaušanās ES, kā arī atvērtā stratēģiskā autonomija.

LATVIJAS ĀRĒJĀ EKONOMISKĀ POLITIKA UN STARPTAUTISKĀ TIRDZniecība

Kā prioritārs uzdevums ārlietu dienestam saglabājas atbalsta sniegšana Latvijas uzņēmējiem jaunu tirgu apgūšanā un investīciju piesaistīšanā ciešā sadarbībā ar LIAA, kā arī uzņēmēju organizācijām un nozaru asociācijām.

2023. gada laikā Latvijas vēstnieki devušies 97 reģionālajās vizītēs, notikušas 413 ekonomiska rakstura divpusējās tikšanās, Latvija un tās uzņēmumi ar stendiem bijuši pārstāvēti 74 starptautiskās izstādēs, kā arī vēstniecības organizējušas vai apmeklējušas 174 cita veida pasākumus, kas bijuši vērtīgi Latvijas ekonomisko interešu īstenošanai.

2023. gadā esam turpinājuši strādāt pie eksporta veicināšanas un investīciju piesaistes, gan sniedzot atbalstu individuāliem uzņēmumiem, gan aicinot tos pievienoties Latvijas valsts augstāko amatpersonu ārvalstu vizītēm. Esam uzturējuši aktīvu sadarbību ar uzņēmējiem un uzņēmēju nevalstiskajām organizācijām, organizējuši seminārus par biznesa iespējām ārvalstu tirgos, kas kalpojuši gan kā izglītojoši, gan iedrošinoši pasākumi jaunajiem eksportētājiem. Izejošo un ienākošo vizīšu laikā Ārlietu ministrija ir popularizējusi Latviju kā investīcijām pievilcīgu vietu, tādējādi cenšoties piesaistīt ārvalstu kapitālu mūsu valsts ekonomikai.

Ārlietu ministru Edgaru Rinkēviču vizītē uz Ganu 17. aprīlī un Beninu 18.-19. aprīlī pavadīja uzņēmēju delegācija. Vizīšu ietvaros abās valstīs notika Latvijas biznesa forumi, kuros piedalījās mūsu IKT, izglītības, zinātnes, pētniecības un inovāciju, kā arī kokrūpniecības un ķīmiskās rūpniecības sektoru pārstāvji. Ganā RTU un Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte noslēdza saprašanās memorandus ar Ganas Enerģētikas un dabas resursu universitāti, lai veicinātu sadarbību un studentu apmaiņu starp universitātēm.

2023. gada 18. un 19. aprīlī ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs ar plašu uzņēmēju delegāciju apmeklēja Beninu. Foto: Ārlietu ministrija

Arī Valsts prezidenta Egila Levita vizīte Azerbaidžānā 7.-10. martā saturēja spēcīgu ekonomisko komponenti. Tās ietvaros LIAA direktors un Latvijas uzņēmēji tikās ar Azerbaidžānas ekonomikas ministru, Azerbaidžānas digitālās attīstības un transporta ministra vietnieku un Karabahas atjaunošanas fonda vadītāju. Starp LIAA un AZPROMO (Azerbaidžānas attīstības un investīciju piesaistes aģentūru) tika parakstīts saprašanās memorands par turpmāku sadarbību IKT, viedās enerģijas, zaļo tehnoloģiju, transporta un loģistikas, kā arī tūrismā jomā. Notika arī Latvijas un Azerbaidžānas uzņēmēju tikšanās un diskusija.

Valsts prezidenta E. Levita vizītē Portugālē 11.-14. aprīlī līdzi devās vairāk nekā 40 uzņēmēju plaša biznesa delegācija. Notika Portugāles – Latvijas Biznesa forums. Tika parakstīts saprašanās memorands starp pasaulē atzīto biomedicīnas pētījumu fondu *Champalimaud Fundacao* un trim Latvijas zinātnes institūcijām – P. Stradiņa Klīnisko universitātes slimnīcu, RSU un RTU, kas paredz sadarbību, attīstot inovatīvas tehnoloģijas un paradigmas krūts vēža jomā.

Ar Valsts prezidenta E. Rinkēviča un ārlietu ministra K. Kariņa dalību 21.-22.septembrī Bostonā, ASV, norisinājās jau kārtējā *Spotlight Latvia 2023* biznesa

konference, pulcējot vairāk nekā 250 dalībnieku no ASV un Latvijas biznesa aprindām. Latvijas piedāvājumam tehnoloģiju jomā veltītajā konferencē piedalījās tādi Latvijas tautsaimniecības smagsvari kā MikroTik, Accenture, RSUm RBS, ROCHE Latvija, SAF Tehnika, Latvijas Finieris, Luminor banka, Skaal un citi.

2023. gada 21.-22. septembrī ārlietu ministrs K. Kariņš piedalās Latvijas biznesa konferencē Spotlight Latvia Bostonā, ASV. Foto: Gatis Rozenfelds, Valsts kanceleja

ANO Vispārējās Konvencijas par klimata pārmaiņām konferences 28. sesijas (COP28) Dubajājā ietvaros notika arī virkne paralēli organizētu biznesa tikšanos. 2. decembrī Latvijas vēstniecība AAE bija noorganizējusi Valsts prezidenta darba brokastis ar sešiem AAE bāzētajiem Latvijas uzņēmējiem un ekspertiem par ekonomiskās sadarbības iespējām un uzņēmējdarbības vidi AAE un Līča valstīs. 2. decembrī notika arī veselības ministra un LV uzņēmuma *Longenesis* vizīte AAE biomedicīnas uzņēmumos *M42Health* un *InSilicoMeds*. 6. decembrī notika satiksmes ministra tikšanās ar *Emirates Airlines*, lai pārrunātu iespējas paplašināt esošo sadarbību starp *airBaltic* un *Emirates Airlines*.

Ārlietu dienesta darba rezultātā tiek meklētas un atrastas gan jaunas eksporta iespējas Latvijas uzņēmumiem, gan arī piesaistīts ārvalstu kapitāls. Būtisks uzsvars tiek likts uz ražošanas, pakalpojumu sniegšanas, kā arī infrastruktūras un savienojamības projektiem Latvijā. Kā viens no spilgtākajiem piemēriem jāmin, tas, ka 2023. gadā tika panākta *Stena Line* ienākšana Ventspils ostā un regulāras prāmju satiksmes uzsākšana uz Zviedriju. Tas ir

nozīmīgs mūsu realizētās ekonomiskās diplomātijas darba rezultāts, kas nodrošinās ārvalstu investīcijas ilgtermiņā, kā arī sekmēs Ventspils ostas modernizāciju un zaļās pārveides standartiem atbilstošas ostas izveidi Baltijas jūrā. *Stena Line* aktivitātes stimulēs pastāvīgu kravu plūsmas pieprasījumu starp Latviju un Zviedriju.

Ārlietu dienests 2023. gadā organizējis un atbalstījis pasākumus arī uz vietas Latvijā. 2023. gada 5. jūlijā Rīgā notika kārtējais Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forums (PLEIF). 17.-19. oktobrī Rīgā norisinājās *5G Techritory* tehnoloģiju konference, uz kuru pateicoties ārlietu dienesta pūlēm tika atvestas arī Ukrainas un Moldovas delegācijas. 17. oktobrī Ārlietu ministrijā notika īpašs Latvijas-Ukrainas digitālās sadarbības seminārs, kurā tika apspriesti digitālo jautājumu izaicinājumi un pārrunāti risinājumi jaunai sadarbībai starp Latviju un Ukrainu. Tāpat Ārlietu ministrija Rīgā organizējusi tematiskus seminārus Latvijas uzņēmējiem par ārējo tirgu apgūšanu.

2023. gada 5. jūlijā ārlietu ministrs E. Rinkēvičs uzrunā Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju foruma dalībniekus. Foto: Ārlietu ministrija

Latvijas vērtējumā vienlīdz svarīgi ir realizēt izlēmīgu, atvērtu un godīgu tirdzniecības politiku, jo tā ir ES ekonomiskās labklājības un konkurētspējas pamatā. Tāpēc Latvijai kā mazai valstij ir īpaši būtiski, ka ES spēj efektīvi īstenot un ieviest jaunus tirdzniecības un ieguldījumu aizsardzības nolīgumus, kā arī turpina attīstīt un aizsargāt noturīgas un uzticamas piegādes ķēdes. 2023. gadā ES tirdzniecības nolīgumu sarakstu papildināja nolīgumi ar Jaunzēlandi, Čīli un Keniju, kā arī ilgtspējīgu investīciju

veicināšanas nolīgums ar Angolu. Savukārt aktīvas sarunas turpinās ar *Mercosur* valstīm (Brazīlija, Argentīna, Paragvaja, Urugvaja), Meksiku, Indiju, Indonēziju un Taizemi.

Tāpat 2023. gadā ES nāca klajā ar stratēģisku pieeju ekonomiskajai drošībai, risku mazināšanai un tehnoloģisko priekšrocību veicināšanai kritiski svarīgās nozarēs. Šajā kontekstā Latvija iestājas par kopīgu un koordinētu ES rīcību, lai sasniegtu ekonomiskās drošības stratēģijas mērķus un aizsargātu ES intereses globāli. Tā kā par vienu no ekonomiskās drošības riskiem atzīta pārmērīga atkarība no vienas valsts vai reģiona, īpaši gadījumos, ja puses nevieno kopīgas vērtības, Latvija īpaši uzsver sadarbības stiprināšanu un partneru dažādošanu kā vienu no ekonomiskās drošības aizsardzības elementiem.

Latvijas ilgtermiņa interesēs ir stabila, paredzama un noteikumos balstīta starptautiskās tirdzniecības vide, kuras centrā ir PTO. Pieaugot ģeopolitiskajai spriedzei globāli, organizācijas nozīme un ieguldījums starptautiskās tirdzniecības veicināšanā ir īpaši svarīgs. Tāpēc 2023. gadā būtisks akcents PTO darbā tika likts uz 12. Ministru konferences lēmumu īstenošanu, fokusējot uzmanību uz institucionālajām reformām, lai PTO spētu reaģēt uz aktuālajiem izaicinājumiem, kā arī efektīvāk ieviestu un pārraudzītu starptautiskos tirdzniecības noteikumus. Turklāt prominentāk izplatījās vēlme ienest PTO darba kārtībā jaunas tēmas, aktualizējoties vides un klimata, attīstības, dzimuma u.c. jautājumiem. Vienlaikus PTO notika diskusijas un gatavošanās nākamajai ministru konferencei, kas plānota 2024. gada sākumā Abū Dabī, Apvienotajos Arābu Emirātos. Svarīgi, ka PTO arī turpmāk sekmē Latvijas uzņēmēju intereses mūsdienu ekonomikā svarīgās jomās un vēršas pret negodīgu tirdzniecības praksi un konkurenci.

SADARBĪBA AR DIASPORU

Sadarbības nodrošināšanai ar Latvijas diasporu ministrija: sadarbojas ar Latvijas diasporas pārstāvjiem, atbalsta Latvijas diasporu un tās organizāciju veidotus projektus, veicina Latvijas diasporas līdzdalību Latvijas tautsaimniecībā, politikā, kultūrā, izglītībā un zinātnē.

Ārlietu ministrija turpināja nodrošināt koordinētu diasporas politikas īstenošanu, uzturot pasākumu kopumu darbam ar diasporu. 2023. gadā noslēdzās pirmā visaptverošā politikas plānošanas dokumenta diasporas jomā *Plāns darbam ar diasporu 2021.-2023.gadam* īstenošana, kurā izvirzītās prioritātes bija – latviešu valodas, identitātes un latvietības uzturēšana, satīklošanās, jaunatnes piesaiste un diasporas aktīvāka iesaiste Latvijas tautsaimniecībā, kā arī remigrācijas veicināšana.

Ārlietu ministrija organizēja vairākus apjomīgus forumus diasporai, lai iesaistītu mūsu tautiešus investīciju piesaistē, eksporta attīstībā un inovācijās. Viens no redzamākajiem bija PLEIF, kuram 2023. gada 5. jūlijā apritēja 10 gadi, kopš pirmo reizi Rīgā pulcējās diasporas latviešu uzņēmēji no visas pasaules. Pasaules Brīvo latviešu apvienības un Ārlietu ministrijas rīkotā foruma mērķis ir attīstīt diasporas un Latvijas uzņēmēju kontaktus un sadarbību ilgtermiņā. Forums ir nozīmīga un unikāla diskusiju platforma. 2023. gadā PLEIF pulcēja ap 500 dalībniekus no 25 pasaules valstīm, kuri kopā ar valsts un pašvaldību augstākajām amatpersonām piedalījās diskusijās par Latvijas ekonomikas attīstībai svarīgām nozarēm, tai skaitā biomedicīnu, medicīnas tehnoloģijām, farmāciju, zaļajām tehnoloģijām, viedajai enerģētiku, transportu un mobilitāti, darba spēku un remigrāciju. Šādas mērķēti vadītas tīklošanās, ieguldījumu potenciāla demonstrēšana un stratēģiskas diskusijas par valsts politikām un reformu virzību ir orientētas uz nākotnes investīcijām Latvijas ekonomikas stiprināšanai.

Lai stiprinātu neformālo sadarbību starp Latvijā un starptautiskajās organizācijās strādājošiem profesionāļiem, kā arī pārrunātu Latvijas attīstības un ārpolitikas prioritātes, 2023. gada 5. jūlijā Rīgas pilī Ārlietu ministrija organizēja 2. Starptautiskajās organizācijās strādājošo Latvijas profesionāļu forumu, kurā piedalījās vairāk nekā 80 starptautiskajās organizācijās strādājošos Latvijas ekspertu no vismaz 20 valstīm, tostarp tādām organizācijām kā ANO, OECD, Pasaules Veselības organizācijas, Eiropas Parlamenta, Eiropas Komisijas, ES Padomes. Šāda sadarbība sekmē Latvijas ārpolitikas prioritāšu īstenošanu. 2024. gadā Ārlietu ministrija plāno attīstīt šo sadarbību, lai pēc iespējas plašāk un efektīvāk izmantotu tautiešu starptautisko pārstāvību Latvijas interesēs.

Starptautiskajās organizācijās strādājošo Latvijas profesionāļu foruma dalībnieki. Foto: Ārlietu ministrija

Fokusējot uzmanību uz tehnoloģijām un izglītību, no 21. līdz 22. septembrim Bostonā norisinājās lielākais, ikgadējais Latvijas ekonomikas un investīciju piesaistes forums ASV - *Spotlight Latvia*, kas tika jau organizēts ceturto reizi kā uzņēmējdarbības konference un apliecināja arvien lielāku latviešu kopienas ASV iesaisti Latvijas ekonomikas veicināšanā, kuras galvenais uzdevums ir veicināt tirdzniecību un investīcijas starp ASV un Latviju. Galvenās 2023. gada tēmas bija Latvijas zinātnes un biznesa piedāvājums medicīnas, biomedicīnas un farmācijas jomā, datu sistēmu pielietojums medicīnas laukā, bioekonomika dažādos pielietojuma laukos (piemēram enerģētikā), Latvija kā IT servisa centrs.

Diasporas konsultatīvās padomes sēde 2023. gada 29. septembrī. Foto: Ārlietu ministrija

Aktīvu darbu turpināja Diasporas konsultatīvā padome (DKP), kuras sēdēs varēja gūt detalizētāku priekšstatu par diasporas aktuālajām vajadzībām un spēcīgu diasporas organizāciju saikni ar Latviju. Lai īstenotā diasporas politika sasniegtu izvirzītos mērķus, turpināja darboties trīs DKP ekspertu darba grupas – Latviešu valodas un izglītības darba grupa, Remigrācijas koordinācijas darba grupa un Diasporas mediju darba grupa.

DKP aktīvi iesaistījās jaunu iniciatīvu iniciēšanā un konkrētu diasporai aktuālu priekšlikumu izstrādē, kas bija īpaši nozīmīgi, lai par diasporas politikas īstenošanu atbildīgās institūcijas izstrādātu nākamo Plānu darbam ar diasporu 2024.–2026. gadam, kurā ir iekļautas aktivitātes saskaņā ar Diasporas likumā noteiktajiem 4 darbības virzieniem: latviskās identitātes un piederības sajūtas Latvijai stiprināšana, latviešu valodas un kultūras saglabāšana ārpus Latvijas, diasporas pilsoniskās un politiskās līdzdalības veicināšana, diasporas iesaiste Latvijas tautsaimniecības un zinātnes attīstībā, atbalsts remigrācijai.

ĀM turpināja mērķtiecīgi iesaistīt diasporas organizācijas un profesionāļus, rīkojot dažāda formāta pasākumus - diskusijas, tiešsaistes vebinārus un konferences. Sadarbība ar tautiešiem ārvalstīs, ar diasporas organizācijām, ar latviešu profesionāļiem starptautiskajās organizācijās, diasporas medijiem ir kļuvusi plašāka, kas sniedz iespējas nostiprināt precīzus diasporas politikā veicamos uzdevumus.

Arī 2023. gadā diasporas organizācijas izrādīja lielu interesei par ĀM izsludinātajiem projektu īstenošanas konkursiem. Tika saņemti 185 diasporas organizāciju projektu pieteikumi no 23 valstīm, no kuriem tika atbalstīti 111 projekti 21 valstīs ar kopējo finansējumu 161 339,82 EUR.

KONSULĀRO FUNKCIJU LATVIJĀ UN ĀRVALSTĪS NODROŠINĀŠANA

2023. gadā Konsulārais dienests saskarās ar izaicinājumiem vairāk nekā 20 dažādu krīžu pārvarēšanā, sniedzot praktisku un informatīvu atbalstu Latvijas valstspiederīgajiem. Pēc teroristiskā grupējuma *Hamās* uzbrukuma Izraēlai sadarbībā ar aviokompāniju *airBaltic* Ārlietu ministrija organizēja speciālo reisu maršrutā Rīga – Telaviva – Rīga, ar kuru mājās atgriezās 148 personas.

Ārlietu ministrija turpināja ne tikai sniegt konsulāro palīdzību, bet arī veikt preventīvo darbu, informējot sabiedrību par drošas ceļošanas principiem. 2023. gada vasarā un ziemā Ārlietu ministrija rīkoja ikgadējo informatīvo kampaņu *Ceļo droši, ceļo apdomīgi*. Tās laikā digitālajā vidē tika izplatīti tematiski vizuālie materiāli ar ieteikumiem ceļotājiem, un kampaņas video bija skatāms lidostā, autoostā un citviet.

#CELO DROŠI

SAZIŅA ĀRKĀRTĒJĀS SITUĀCIJĀS

- ✓ Ja ceļojuma laikā esi nonācis ārkārtējā situācijā, zaudējis pasi vai eID, esi apzagts vai aizturēts, zvani uz Ārlietu ministrijas diennakts tālruni **+371 26 33 77 11** vai raksti uz **palidziba@mfa.gov.lv**
- ✓ Pirms ceļojuma reģistrējies Konsulārajā reģistrā **www.latvija.gov.lv**. Ja ārvalstī iestāsies krīze, Ārlietu ministrija varēs ar Tevi sazināties
- ✓ Lejuplādē **mobilo lietotni "CeļoDroši"**
- ✓ Seko Ārlietu ministrijas **Facebook kontam "CeļoDroši"**

Arlietu ministrija

RIX
RĪGA AIRPORT

airBaltic

ALITA

VAIRĀK INFORMĀCIJAS
WWW.MFA.GOV.LV / "CEĻOTĀJIEM"

Ceļo Droši vasaras kampaņas vizuālais materiāls

Pārstāvniecību sniegtais konsulāro pakalpojumu apjoms turpināja pieaugt. 2023.gadā pārstāvniecībās un Rīgā kopumā tika sniegti 204 535 maksas un 178 725

bezmaksas konsulārie pakalpojumi. Par maksas konsulārajiem pakalpojumiem tika iekasētas valsts nodevas un konsulārā atlīdzība 6 185 029 milj. EUR apmērā.

Sadarbībā ar citām iestādēm Ārlietu ministrija turpināja darbu, lai Latvijas valstspiederīgajiem ārvalstīs nodrošinātu efektīvākas konsulāro pakalpojumu saņemšanas iespējas. Liels pieprasījums saglabājās pēc personu apliecinošiem dokumentiem. Ar pārstāvniecību starpniecību 2023. gadā tika noformēti 61 422 personu apliecinošie dokumenti, veidojot 21% pieaugumu salīdzinājumā ar 2022. gadu.

2023. gadā pārstāvniecībās tika apstrādāti 33 326 vīzu pieteikumi jeb par 5% mazāk nekā 2022. gadā, jo turpināja samazināties Krievijas un Baltkrievijas pilsoņu vīzu pieteikumu skaits. Saistībā ar Latvijas darba devēju lielo interesi par ārvalstu darbaspēku ievērojams skaits vīzu tika izsniegts nodarbinātības mērķiem. 2023. gadā saistībā ar nodarbinātību pārstāvniecībās tika saņemti 11 333 vīzu pieteikumi, kas veidoja 34% no visa pārstāvniecībās saņemto vīzu pieteikumu skaita.

Lai paaugstinātu konsulārā dienesta gatavību ātrākai un efektīvākai rīcībai krīžu situācijās, 2023. gadā noslēdzās darbs pie jauna Konsulārā reģistra izstrādes, kas ļaus ceļotājiem ērtāk reģistrēt savus ceļojuma datus un palīdzēs konsulārajām amatpersonām operatīvāk tehniski risināt krīzes situācijas. Plānots, ka jaunais Konsulārais reģistrs ceļotājiem un konsulārajām amatpersonām būs pieejams 2024. gadā. Tāpat 2024. gadā tiks turpināta elektronisko pakalpojumu pieejamības attīstība, lai tautiešiem ārvalstīs būtu plašākas iespējas ātri un ērti saņemt Latvijas iestāžu sniegtos pakalpojumus.

DIVPUSĒJĀ SADARBĪBA AR VALSTĪM

Eiropa

Sadarbība ar Eiropas valstīm 2023. gadā bija dinamiska un daudzšķautņaina. To iezīmēja gan augstāko amatpersonu divpusējās tikšanās, gan dalība starptautiskajos formātos.

Baltijas valstis

2023. gadā turpinājās ciešs un aktīvs Latvijas un Igaunijas dialogs. Abu valstu īpašās attiecības apliecināja vairākas augstāko amatpersonu vizītes. Īpaši atzīmējama ir Igaunijas Republikas prezidenta Alara Karisa (*Alar Karis*) valsts vizīte Latvijā 24.-26. aprīlī (pirmā valsts vizīte prezidenta amatā), kuras laikā notika tikšanās ar Latvijas Republikas prezidentu E. Levitu, Ministru prezidentu Krišjāni Kariņu, Saeimas priekšsēdētāju Edvardu Smiltēnu, Rīgas mēru Mārtiņu Staķi, kā arī tika rīkots biznesa forums un pasniegta Livonijas balva, ko tradicionāli piešķir vienam Igaunijas un vienam Latvijas uzņēmumam, kas devis

ieguldījumu ekonomikas un uzņēmuma attīstībā savā kaimiņvalstī. Vizītes laikā Igaunijas Republikas prezidents tikās arī ar Valmieras mēru Jāni Baiku, apmeklēja Ādažu militāro bāzi, viesojās Latvijas Universitātes Lībiešu institūtā un vairākos uzņēmumos. 10. jūlijā notika Latvijas Republikas prezidenta E. Rinkēviča darba vizīte Igaunijā, kas bija prezidenta pirmā ārvalstu vizīte pēc inaugurācijas. 3. maijā Igaunijas parlamenta (*Riigikogu*) priekšsēdētājs Lauri Husars (*Lauri Hussar*) savā pirmajā divpusējā ārvalstu vizītē pēc ievēlēšanas amatā apmeklēja Latviju un 3. oktobrī Saeimas priekšsēdētāja Daiga Mieriņa savā pirmajā ārvalstu vizītē pēc ievēlēšanas amatā apmeklēja Igauniju. 8.-10. jūlijā notika Igaunijas parlamenta priekšsēdētāja L. Husara darba vizīte Latvijā. 8. novembrī Igauniju iepazīšanās vizītē apmeklēja Ministru prezidente Evika Siliņa. 24. maijā darba vizītē Latvijā ieradās Igaunijas ārlietu ministrs Marguss Cahkna (*Margus Tsahkna*) un 13. oktobrī darba vizītē Igauniju apmeklēja Latvijas ārlietu ministrs Kr. Kariņš. 28. augustā Dikļu pilī norisinājās astotais Latvijas un Igaunijas Ārlietu ministriju neformālais seminārs, savukārt 14. Latvijas un Igaunijas Ārlietu ministriju Valodu balva tika pasniegta 24. novembrī Tallinā.

Turpinājās aktīva Latvijas un Lietuvas divpusējā sadarbība un intensīva vizīšu apmaiņa. 4. jūlijā Valsts prezidents E. Levits darba vizītē viesojās Lietuvā, savukārt 19. jūlijā norisinājās Valsts prezidenta E. Rinkēviča oficiālā vizīte Lietuvā. 9.-10. jūlijā Lietuvas Seima priekšsēdētājai Viktorijai Čmilītei-Nīlsenai (*Viktorija Čmilytė-Nielsen*) bija darba vizīte Latvijā, kuras laikā viņa apmeklēja arī XXVII Vispārējo latviešu Dziesmu un XVII Deju svētku Noslēguma koncertu. Savukārt 23. septembrī V. Čmilīte-Nīlensa apmeklēja Saldu, lai piedalītos Baltu vienības dienas pasākumos. Saeimas priekšsēdētāja Daiga Mieriņa iepazīšanās vizītē apmeklēja Lietuvu 6. oktobrī, bet Ministru prezidente E. Siliņa – 17. oktobrī. Lietuvas premjerministre, atklājot dzelzceļa maršrutu Viļņa-Rīga, viesojās Latvijā 27. decembrī. Tāpat arī ārlietu ministrs Kr. Kariņš viesojās Lietuvā iepazīšanās vizītē 16. oktobrī, kuras ietvaros tika pasniegta Baltu balva. 13. septembrī Jelgavas pilī norisinājās septītais Latvijas un Lietuvas Ārlietu ministriju vadību neformālais seminārs.

Polija

2023. gadā tika aktīvi turpināta Baltijas valstu un Polijas sadarbība. 2023. gada 16. janvārī Varšavā Baltijas un Polijas parlamentu priekšsēdētāji parakstīja kopīgu paziņojumu, iezīmējot ciešākas sadarbības perspektīvas. 2023. gada 31. janvārī Rīgā Baltijas valstu un Polijas ārlietu ministri parakstīja deklarāciju par Baltijas valstu sadarbības padziļināšanu reģionā – gan praktiskā, gan politiskā līmenī ar mērķi stiprināt reģiona drošību (kollektīvā atturēšana, noturība, aizsardzība), ekonomiskās izaugsmes un labklājības veicināšana, ciešās

koordinācijas ārlietu ministru līmenī turpināšana un padziļināšana. Neskatoties uz Polijas iekšpolitisko situāciju – gatavošanos parlamenta vēlēšanām 15. oktobrī, starp Latviju un Poliju notika intensīva vizīšu apmaiņa. No 31. janvāra līdz 2. februārim notika Polijas prezidenta Andžeja Dudas (*Andrzej Duda*) oficiālā vizīte Polijā, 16. augustā Latvijas Valsts prezidents E. Rinkēvičs savā trešajā ārvalstu vizītē kopš inaugurācijas apmeklēja Poliju. 9. – 10. jūlijā Polijas Sejma maršale Elžbeta Viteka (*Elżbieta Barbara Witek*) uzturējās vizītē Latvijā, piedalījās Baltijas valstu, Polijas un Ukrainas parlamentu priekšsēdētāju sanāksmē un Dziesmu svētku noslēguma koncertā. 15. martā Varšavā Latvijas Ministru prezidents K. Kariņš tikās ar Polijas premjerministru Mateušs Morevecki (*Mateusz Morawiecki*). 30. novembrī Latvijā vizītē uzturējās Polijas ārlietu ministrs Šimons Šinkovskis vel Senks (*Szymon Szykowski vel Sęk*).

Ziemeļvalstis

2023. gadā turpinājās aktīva divpusējā sadarbība ar Ziemeļvalstīm. 25. janvārī Latvijā darba vizītē ieradās Somijas ārlietu ministrs Peka Hāvisto (*Pekka Haavisto*), kurš tikās ar Valsts prezidentu Egilu Levitu, ārlietu ministru Edgaru Rinkēviču, kā arī uzstājās Latvijas vēstnieku sanāksmes diskusijā par tēmu *EU's Geopolitical challenges and role of Finland*.

Ārlietu ministra E. Rinkēviča tikšanās ar Somijas ārlietu ministru P. Hāvisto. Foto: Ārlietu ministrija

Latvijas valsts amatpersonas apmeklēja Somiju iepazīšanās vizītēs: 28.septembrī darba vizītē Somijā ieradās Valsts prezidents E. Rinkēvičs, 24.novembrī Somijā darba vizītē uzturējās Ministru prezidente E. Siliņa, 14.decembrī darba vizītē Somiju apmeklēja ārlietu ministrs K. Kariņš.

27. janvārī Latviju darba vizītē apmeklēja Zviedrijas ārlietu ministrs Tobias Bilstrēms (*Tobias Billström*), savukārt 18.decembrī darba vizītē Zviedriju apmeklēja ārlietu ministrs Krišjānis Kariņš.

6. septembrī NB8 ārlietu ministru sanāksmes Latvijā priekšvakarā notika ārlietu ministra K. Kariņa divpusējā tikšanās ar Dānijas ārlietu ministru Larsu Lēki Rasmusenu (*Lars Løkke Rasmussen*). 12.-13. oktobra Apvienoto reaģēšanas spēku ((*JEF – Joint Expeditionary Force*) līderu sanāksmes Visbijā, Gotlandē laikā notika Ministru prezidentes E. Siliņas divpusējā tikšanās ar Dānijas premjerministri Meti Frederiksenu (*Mette Frederiksen*).

5. oktobrī Eiropas politiskās kopienas līderu sanāksmes laikā Granadā premjerministre E. Siliņa tikās ar Norvēģijas ministru prezidentu Jūnasu Gāru Stēri (*Jonas Gahr Støre*), lai pārrunātu sadarbību drošības jomā, enerģētikas sektorā un ekonomikā kopumā.

16.-17. maijā Eiropas Padomes samita laikā Reikjavīkā ārlietu ministrs E. Rinkēvičs tikās ar Islandes ārlietu ministri Tordīsu Kolbrūnu Reikfordu Gilfadotiru (*Thórdís Kolbrún Reykffjörd Gylfadóttir*) un valsts prezidents E. Levits tikās ar Islandes prezidentu Gudni Torlāciju Jouhannesonu (*Guðni Thorlacius Jóhannesson*), lai no Islandes pārņemtu prezidentūru Eiropas Padomes Ministru komitejā.

Austrija, Francija, Itālija, Lielbritānija, Lihtenšteina, Luksemburga, Malta, Portugāle, Spānija, Vācija

Aktīvs bijis arī dialogs ar Rietumeiropas valstīm. 2023.gads izceļas ar vairākām valstu līderu oficiālajām valsts vizītēm Latvijā kā Luksemburgas lielhercoga Anrī vizīte 12.-15.martā un Maltas prezidenta Džordža Vellas (*George Vella*) vizīte 22.-23.martā.

Premjerministru līmenī Ministru prezidents Kr. Kariņš uzņēma Rīgā Itālijas premjerministru Džordžu Meloni (*Giorgia Meloni*) 2023. gada 10. jūlijā. Pušu sarunas tēmas bija galvenokārt drošība reģionā, gaidāmais NATO samits Viļņā, Krievijas karš Ukrainā un aktuālie ES darba kārtības jautājumi.

Ārlietu ministra E. Rinkēviča tikšanās ar Lihtenšteinas ārlietu ministri D. Hasleri. Foto: Ārlietu ministrija

2023.gadā Latviju apmeklēja Lihtenšteinas ārlietu ministre Dominika Haslere (*Dominique Hasler*) un Francijas Eiropas un ārlietu ministre Katrīnas Kolonā (*Catherine Colonna*). Ar Lihtenšteinas kolēģi ārlietu ministrs E. Rinkēvičs pārrunāja abu valstu sadarbību un atzinīgi novērtēja līdz šim kopīgiem spēkiem paveikto *ad hoc* starptautiskā tribūnāla par Krievijas noziegumiem Ukrainā izveidē ANO ietvaros.

29. septembrī Francijas Eiropas un ārlietu ministres Katrīnas Kolonā (*Catherine Colonna*) vizītes laikā tika parakstīts Latvijas un Francijas stratēģiskās partnerības rīcības plāns 2023.-2027. gadam. Savukārt 27. jūnijā ārlietu ministrs E. Rinkēvičs piedalījās Baltijas valstu un Francijas (3+1) ārlietu ministru tikšanās Parīzē, kurā tika pārrunāta Eiropas ilgtermiņa praktiskais un politiskais atbalsts Ukrainai.

5.-7. maijā Valsts prezidents E. Levits apmeklēja vizītē Lielbritāniju, pārstāvēt Latviju Karaļa Čārlza III kronēšanas pasākumos. 20. jūnijā Ministru prezidents K. Kariņš piedalījās Ukrainas rekonstrukcijas konferencē Londonā 2023. gada, kuras laikā notika arī divpusējā tikšanās ar AK premjerministru Riši Sunaku (*Rishi Sunak*). Savukārt ārlietu ministrs E. Rinkēvičs tikās ar AK ārlietu sekretāru Džeimsu Kleverliju (*James Cleverly*) 5. aprīlī.

12. decembrī Briselē ārlietu ministrs K. Kariņš tikās ar Austrijas ES lietu ministri Karolīni Edtšadleri (*Karoline Edtstadler*), lai apspriestu aktuālos reģionālos un ES jautājumus. Tika turpināta sadarbība ar Austriju parlamentārajā līmenī, 27.-27. oktobrī notika Austrijas parlamenta sadarbības grupas vizīte Latvijā.

11.-14. aprīlī notika Valsts prezidenta E. Levita valsts vizīte Portugālē. Savukārt 6. oktobrī Valsts prezidents E. Rinkēvičs piedalījās Arajološas grupas sanāksmē Porto. 13 ES parlamentāro republiku prezidenti pārrunāja ES atbalstu Ukrainai un citus ES aktuālos izaicinājumus, tai skaitā drošības, migrācijas, klimata un paplašināšanās politikas.

2023. gads bija aktīvs Latvijas - Spānijas parlamentu pārstāvju vizīšu apmaiņā. 12.-13. maijā Saeimas priekšsēdētājs E. Smiltēns apmeklēja kolēģus Spānijā, savukārt 12.-13. jūnijā notika Spānijas Senāta Ārlietu komisijas vizīte Rīgā.

2023. gadā turpinājās dinamisks politiskais dialogs starp Latviju un Vāciju. Valsts prezidents E. Levits apmeklēja darba vizītēs vairākas Vācijas federālās zemes kā Berlīni, Tiringeni, Hamburgu, Šlēsvigu-Holšteinu un Lejassaksiju. Īpaši nozīmīga divpusējām ekonomiskajām attiecībām bija E. Levita dalība Vācijas-Latvijas Ostu dienā Hamburgā 27.-30. aprīlī. Šajā vizītē prezidentu pavadīja Latvijas ostu un loģistikas nozares pārstāvju delegācija. 26.maijā notika Baltijas valstu un Vācijas 3+1 formāta tikšanās Tallinā premjerministru līmenī, kur amatpersonas diskutēja par reģiona drošības jautājumiem, gaidāmo NATO samitu Viļņā, kā arī atbalsta sniegšanu Ukrainai. Pēc stāšanās Valsts prezidenta amatā E. Rinkēvičs 25. septembrī oficiālajā vizītē apmeklēja Berlīni un tikās ar Vācijas Federālo prezidentu Dr. Franku Valteru Šteinmeieru (*Dr. Frank-Walter Steinmeier*) un Vācijas Bundestāga prezidenti Berbelu Bāsu (*Bärbel Bas*), lai pārrunātu abu valstu sadarbību divpusējos un daudzpusējos formātos. 2. novembrī pēc Vācijas ārlietu ministres Annalēnas Bērbokas (*Annalena Baerbock*) ielūguma ārlietu ministrs K. Kariņš vadīja paneldiskusiju *A larger, stronger Union – making the European Union fit for enlargement and candidate countries fit for accession* ministru konferences laikā Berlīnē. Parlamentārajā līmenī 2023. gads bija zīmīgs ar Bundestāga prezidentes Berbelas Bāsas (*Bärbel Bas*) vizīti.

Ārlietu ministrs K. Kariņš piedalās ārlietu ministru konferencē Lielāka, stiprāka Eiropas Savienība Berlīnē, Vācijā. Foto: Photothek.de

Čehija, Rumānija, Slovēnija

Veicināta arī sadarbība ar Centrālās un Dienvideiropas valstīm. Lai nostiprinātu Latvijas un Rumānijas attiecības, pārrunātu NATO Austrumu flanga stiprināšanu, no 19.-21.martam vizītē Rumānijā uzturējās Saeimas priekšsēdētāja E. Smiltēna vadītā delegācija.

21.aprīlī notika Čehijas ārlietu ministra Jana Lipavska darba vizīte Latvijā, saruna ar ārlietu ministru Edgaru Rinkēviču, tikšanās ar Saeimas priekšsēdētāju E. Smiltēnu, kā arī Ādažu militārās bāzes apmeklējums.

18.-19. decembrī oficiālā vizītē Latvijā ieradās Slovēnijas Republikas prezidente Nataša Pirca-Musara. Vizītes laikā Rīgā tika atklāta Slovēnijas Republikas vēstniecība.

Ukraina

Kopš 2022. gada 24. februāra Latvija turpina nepārtraukti sniegt politisko, militāro un humāno atbalstu Ukrainai, esot vienai no globālajām līderēm atbalsta finansiālā apjoma ziņā attiecībā pret valsti IKP. Ukrainas uzvara, pilnas teritoriālās integritātes atjaunošana, kā arī Krievijas starptautiskā izolācija un atbildības nodrošināšana par starptautiskajiem noziegumiem – svarīgākie mērķi Ukrainas kontekstā. Latvijai šie mērķi prioritāri ir arī daudzpusējos formātos, aicinot sniegt maksimālu atbalstu Ukrainai, paralēli izolējot agresoru un iestājoties par atbildības nodrošināšanu par pastrādātajiem noziegumiem.

Latvija atbalsta Ukrainas dalību ES un NATO, un 2023. gadā Latvija turpināja sekmēt Ukrainas integrāciju Eiroatlantiskajā telpā. Latvijai mērķtiecīgi iesaistoties ES iekšējās diskusijās, Eiropadome 2023. gada decembrī pieņēma vēsturisku lēmumu sākt iestāšanās sarunas ar Ukrainu. Savukārt, lai mazinātu Krievijas spējas vest karu pret Ukrainu, Latvija ir aktīvi iesaistījies sankciju pret Krieviju sagatavošanā, un 2023. gadā ES ir pieņemtas trīs papildu sankciju kārtas pret Krieviju. Sankciju nepieciešamību Ārlietu ministrija aktīvi ir skaidrojusi arī divpusējās tikšanās ar trešajām valstīm. Īstenojot aktuālos sadarbības virzienus ar Ukrainu, 2023. gadā notika intensīvs politiskais dialogs visos līmeņos. 3.–5. martā norisinājās Valsts prezidenta Egila Levita vizīte Ļvivā, un tika parakstīts Latvijas un Ukrainas Visaptveroša atbalsta saprašanās memorands. Savukārt, 24.–25. novembrī notika Valsts prezidenta Edgara Rinkēviča darba vizīte Ukrainā un dalība otrajā Starptautiskajā pārtikas drošības samitā. Piedaloties samitā, Valsts prezidents paziņoja par Latvijas iemaksu 50 000 EUR apmērā humānajā programmā *Graudi no Ukrainas*, kas nodrošina Ukrainas graudu piegādi Āfrikas valstīm. 16. martā norisinājās Ministru prezidenta Krišjāņa Kariņa vizīte Kijivā un Irpiņā, bet 1. jūnijā Eiropas politiskās kopienas samita laikā Kišiņevā notika Ministru prezidenta Krišjāņa Kariņa tikšanās ar Ukrainas prezidentu Volodimiru Zelenski. 21. jūnijā Ministru prezidents Krišjānis Kariņš piedalījās Ukrainas atjaunošanas konferencē Londonā un informēja par Latvijas aktīvo iesaisti Ukrainas rekonstrukcijā. Konferences laikā notika Krišjāņa Kariņa saruna ar Ukrainas premjerministru Denisu Šmihaļu, pārrunājot arī jautājumus, kas aktuāli rekonstrukcijā iesaistītajiem Latvijas uzņēmējiem. 19. septembrī notika Ministru prezidentes Evikas Siliņas un Ukrainas premjerministra Denisa Šmihaļa iepazīšanās tikšanās videokonferences formātā.

Ministru prezidents K. Kariņš piedalās Ukrainas atjaunošanas konferencē Londonā. Foto: Gatis Rozenfelds, Valsts kanceleja

Solidaritāte ar Ukrainu un koordinācija par aktuālajām Ukrainas vajadzībām 2023. gadā tika nodrošinātas arī Latvijas un citu valstu kopīgās vizītēs. 28. aprīlī Edgars Rinkēvičs piedalījās Latvijas iniciētā NB8 ārlietu ministru kopīgā vizītē Odesā.

NB8 ārlietu ministru un Ukrainas ārlietu ministra kopbilde Odesas ostā. Foto: Ārlietu ministrija

Savukārt 2. oktobrī Ārlietu ministrijas Valsts sekretārs A. Pelšs pārstāvēja Latviju ES ārlietu ministru vizītē Kijivā. 11.–15. janvārī notika Saeimas priekšsēdētāja Edvarda Smiltēna un Saeimas deputātu delegācijas vizīte Ukrainā. 20.–21. februārī notika Ukrainas Augstākās Radas priekšsēdētāja vietnieces Olenas Kondratjukas darba vizīte Latvijā, bet 9.–10. jūlijā notika Ukrainas Augstākās Radas priekšsēdētāja Ruslana Stefančuka vizīte Latvijā, apmeklējot Dziesmu svētku noslēguma koncertu. 24. oktobrī - Saeimas priekšsēdētājas Daigas Mieriņas tikšanās ar Ukrainas Augstākās Radas priekšsēdētāju Ruslanu Stefančuku un viņas dalība otrajā Krimas platformas parlamentārajā samītā Prāgā, Čehijā.

Saskaņā ar Ārlietu ministrijas apkopoto informāciju visas sabiedrības (valsts, privātā un NVO) atbalsts, tostarp bēgļu uzņemšanai, 2023. gada beigās gandrīz sasniedza 600 milj. EUR. Pasaules Bankas aprēķini paredz, ka Ukrainas atjaunošanai būs nepieciešami vismaz 500 miljardi ASV dolāru. Steidzamākie uzdevumi ir saistīti ar pamatvajadzību nodrošināšanu iedzīvotājiem, vienlaikus, svarīgi arī atjaunot ražošanu, lai, no vienas puses, veicinātu valsts ekonomiskās aktivitātes atjaunošanu un nodrošinātu darba vietas un iztiku Ukrainas iedzīvotājiem, no otras puses, efektīvāk atjaunotu sagrauto civilo infrastruktūru, maksimāli ražojot visu nepieciešamo uz vietas. Jau 2022. gadā Latvija iesaistījās steidzamu pamatvajadzību nodrošināšanā Černihivas reģiona iedzīvotājiem, izmantojot budžeta līdzekļus neparedzētām vajadzībām. No 2023. gada Latvija Černihivas apgabalā iesaistās plānveidā, sadarbībā ar Ukrainas oficiālajam iestādēm apzinot potenciālos rekonstrukcijas objektus un nepieciešamos iesaistes veidus. Pašreiz paredzēts, ka līdz 2026. gadam katru gadu Ukrainas atjaunošanai no valsts budžeta līdzekļiem tiek piešķirti 5 milj. euro. Ārlietu ministrija 2023. gadā rekonstrukcijas jomā uzsāka sociālās rekonstrukcijas objektu rekonstrukcija sadarbībā ar ANO Attīstības programmu (*UNDP*) – sadarbības ietvaros tiek atjaunotas veselības aprūpes un izglītības iestādes Černihivas apgabalā: Reģionālās bērnu slimnīcas ēdināšanas bloka rekonstrukcija; Černihivas pilsētas 19. pirmskolas izglītības iestādes kapitālais remonts; Kijinas pirmskolas izglītības iestādes *Malyatko* fasādes atjaunošana; Novij Bilous ciema padomes Starij Bilous liceja atjaunošana; Talalaivkas ciema padomes Talalaivkas liceja fasādes siltināšana. Sadarbībā ar Latvijas uzņēmēju organizāciju nodibinājumu *Fonds Entrepreneurs For Peace* tika veikta 6 moduļu māju uzstādīšana un kopienas centra rekonstrukcijas plāna izstrāde Jahidnes ciemā Černihivas apgabalā. Biedrība *Centrs MARTA* Černihivas pilsētā atvēra divus atbalsta centrus sievietēm, lai sniegtu psiholoģisko atbalstu, kā arī nodrošinātu apmācības dažādos ar dzimumu līdztiesību un sieviešu tiesību aizsardzību saistītos jautājumos. Sadarbībā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju Černihivas apgabala teritoriālās plānošanas speciālistiem tika sniegts metodisks atbalsts apgabala atjaunošanas plānu izstrādē. Attīstības

sadarbības ietvaros 2023. gadā saistībā ar Ukrainu tika īstenoti 14 projekti par kopējo finansējumu nepilnu 553 tūkst. euro apmērā jeb 36 % no visa divpusējā attīstības sadarbības finansējuma 2023. gadam. Galvenās jomas: rehabilitācija (kopš kara sākuma palīdzību saņēmušas vairāk nekā 320 personas); mikroķirurģija; Ukrainas rehabilitācijas sistēmas stiprināšana; lauksaimniecības un uzņēmējdarbības konkurētspēja; ES finanšu resursu pārvaldība un audits; robežsardze; psiholoģisks un praktisks atbalsts kara noziegumos cietušajiem; palīdzība sievietēm un meitenēm, kas cietušas no seksuālās vardarbības; kara noziegumu pierādījumu dokumentēšana; cilvēktiesības; jauno profesionāļu apmācības Rīgas Juridiskā augstskolā un Latvijas Universitātē par ES tiesību jomu un starptautisko attiecību jautājumiem. Enerģētikas jomā Latvija turpināja sniegt atbalstu izpostītas infrastruktūras atjaunošanā, nogādājot Ukrainā gan enerģētikas infrastruktūras komponentes (ģeneratorus, transformatorus, kabeļus u.c.), gan bezceļa transportlīdzekļus. Jūnijā tika apstiprināts Latvijas atbalsts 200 000 EUR apmērā, lai palīdzētu Ukrainai risināt ekoloģisko un humāno krīzi, kas radās, Krievijai sagraujot Kahovkas hidroelektrostacijas aizsprostu 2023. gada 6. jūnijā. Lai palīdzētu Ukrainai risināt sprādzienbīstamo ierīču neitralizēšanas izaicinājumu, atbrīvojot teritoriju civilo mērķu vajadzībām, 2023. gada nogalē Latvija veica iemaksu 57 000 euro atmīnēšanai organizācijai *The Halo Trust*. Tā ir humānā nevalstiskā organizācija, kuras mērķis ir neitralizēt konfliktu rezultātā izvietotās sprādzienbīstamas ierīces. Latvijas pilsoniskā sabiedrība, uzņēmēji un nevalstiskais sektors turpināja aktīvi iesaistīties palīdzībā Ukrainai. *Ziedot.lv* Ukrainas atbalstam apkopoja vairāk nekā 23 milj. euro, kas tika izmantoti Ukrainas aizsardzības sektoram, medicīnas iestādēm, bēgļiem u.c. jomām. Uzņēmēju organizācija *Fonds Entrepreneurs For Peace* sniedza Ukrainai atbalstu vairāk nekā 8 milj. euro vērtībā, labdarības organizācija *Tavi Draugi* vairāk nekā 6 milj. euro apmērā. Tāpat turpinājās biedrības *Agendum* organizētais tviterkonvojs, Ukrainā nogādājot automašīnas Ukrainas aizstāvjiem. Atbalstu Ukrainai turpināja sniegt arī Latvijas pašvaldības. Ņemot vērā Krievijas izraisītā kara Ukrainā reģionālo un ģeopolitisko nozīmi, Latvija caur iesaistei Ukrainas atjaunošanā veicina Ukrainas sabiedrības noturību un sniedz ieguldījumu kopējās drošības situācijas uzlabošanā.

*Nodibinājuma Fonds
Entrepreneurs For Peace
uzstādīta moduļu māja Jahindes
ciemā.
Foto: Fonds Entrepreneurs For
Peace*

*Ar biedrības Centrs MARTA
atbalstu izveidotais sieviešu
atbalsta centrs Černihivā.
Foto: Valsts prezidenta
kanceleja*

Kopš 2023. gada 24. februāra Latvija ar Krieviju samazinājusi diplomātisko attiecību līmeni līdz pagaidu pilnvarotā lietveža līmenim. Vienlaikus Latvijas vēstniecība Krievijā un Krievijas vēstniecība Latvijā darbu turpina. Tika paplašināts Latvijai nevēlamo personu saraksts. Latvija uztur nemainīgu pozīciju par stingras sankciju politikas turpināšanu pret Krieviju, lai ierobežotu agresora spēju finansēt un īstenot karadarbību un palielinātu tā politisko un ekonomisko maksu par karu. ES ciešā koordinācijā ar līdzīgi domājošām valstīm turpināja sankciju spiediena palielināšanu pret Krieviju, kā arī valstīm, kas atbalstījušas Krievijas agresiju, galvenokārt Baltkrieviju un Irānu. Būtiski ES un sabiedroto valstu centieni tiek veltīti efektīvai sankciju ieviešanai un sankciju apiešanas risku mazināšanai.

Moldova

2023. gadā būtiski intensificējās Latvijas un Moldovas politiskais dialogs, sadarbība ES-Moldovas attiecību kontekstā, kā arī pašas Moldovas ES integrācijas pakāpe. Centrālā loma šajā sadarbībā tika atvēlēta ES integrācijas un drošības jautājumiem. 2023. gadā

balstoties uz Eiropas Komisijas pozitīvo rekomendāciju, Eiropadome lēma uzsākt iestāšanās sarunas ar Moldovu. ES ir izveidojusi ES Partnerības misiju Moldovā ar mērķi stiprināt valsts drošību un noturību, turpinājās Eiropas Miera Mehānisma fondu novirzīšana Moldovas drošības stiprināšanai, kā arī tika ieviestas sankcijas pret Moldovas oligarhiem un prokrieviskiem personāžiem, kas destabilizēja valsts stabilitāti un drošību. Latvija aktīvi sekmēja šo lēmumu pieņemšanu. 2023. gadā notika Latvijas vēstnieku nomaina Moldovā, un no 15. septembra Latvijas vēstnieka pienākumus pilda Edgars Bondars. 2023. gada 5. janvārī Latviju apmeklēja Moldovas Republikas ārlietu un Eiropas integrācijas lietu ministrs Niku Popesku, savukārt 27. aprīlī Latvija, kā prezidējošā *Nordic Baltic Eight* (NB8) valsts, organizēja NB8 ārlietu ministru vizīti Moldovā, kurā piedalījās toreizējais ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs. Abi ārlietu ministri atkārtoti divreiz tikās Briselē ES Vispārējās padomes un Ārlietu padomes laikā. Kļūstot par prezidentu, E. Rinkēvičs tikās ar Moldovas prezidenti Maiju Sandu ANO Ģenerālās asamblejas laikā Ņujorkā, 19. septembrī.

Latvijas organizētā NB8 ārlietu ministru vizīte Moldovā – NB8 ārlietu ministru tikšanās ar Moldovas parlamenta priekšsēdētāju Igoru Grosu. Foto: Ārlietu ministrija

2023. gada 1. jūlijā Moldovu apmeklēja Latvijas premjerministrs Krišjānis Kariņš, kurš piedalījās Eiropas Politiskās Kopienas samitā, un divpusēji tikās ar Moldovas prezidenti Maiju Sandu. Ārlietu ministra kapacitātē Krišjānis Kariņš Briselē 11. decembrī tikās ar Moldovas ārlietu un Eiropas integrācijas lietu ministru Niku Popesku, lai parakstīt Latvijas – Moldovas sociālās drošības līgumu, kas sniegs sociālo aizsardzību simtiem abu valstu

pilsoņiem. 2023. gadā Moldovu apmeklēja arī Saeimas priekšsēdētājs Edvards Smiltēns, Saeimas Ārlietu komisijas priekšsēdētājs Rihards Kols un Saeimas Eiropas lietu komisijas priekšsēdētājs Andris Sprūds. 2023. gada 9. novembrī Rīgā norisinājās Latvijas un Moldovas Ārlietu ministriju politiskās konsultācijas. Latvijas delegāciju vadīja Ārlietu ministrijas valsts sekretāra vietnieks-politiskais direktors Andžejs Viļumsons, savukārt, Moldovas delegāciju – Ārlietu un Eiropas integrācijas ministrijas valsts sekretārs Vladimirs Kuks. 2023. gadā turpinājās pastiprināta sadarbība starp Latvijas un Moldovas robežsardzēm, abu valstu Lauksaimniecības ministrijām. Lai palīdzēt ar Moldovas enerģētiskās krīzes pārvēršanu un stiprināt Moldovas enerģētisko drošību, Latvija iemaksāja 50 000 Moldovas *Energy Transition and Independence Fund*. 2023. gadā ar attīstības sadarbības finansējuma īstenoti 5 projekti Moldovā – 3 reģionālie un 2 divpusējie.

Ārlietu ministrs Krišjānis Kariņš ar Moldovas ārlietu un Eiropas integrācijas lietu ministru Niku Popesku, parakstot Latvijas – Moldovas sociālās drošības līgumu. Foto: Alexandros Michailidis

Austrumu partnerība

2023. gadā turpinājās diskusija par Austrumu partnerības politikas nākotni, un ES dalībvalstis ir apstiprinājušas, ka šī politika joprojām ir aktuāls sadarbības formāts, kas ir būtisks šībrīža ģeopolitiskajos apstākļos. Latvija turpināja uzsvērt ES integrācijas veicināšanu, kā arī noturības un drošības stiprināšanu kā divas svarīgākas prioritātes

Austrumu partnerības politikā. 2023. gadā Polija izziņoja plānus noturēt Austrumu partnerības samitu savās prezidentūras laikā ES Padomē 2025. gadā, kurā varētu tikt formulēta jaunā Austrumu partnerības stratēģija.

Latvija uzturēja atbalstu Baltkrievijas pilsoniskai sadarbībai Austrumu partnerības politikas dienaskārtībā un finansējuma piešķiršanu reformu veikšanai ES partnervalstīs. Latvija sniedza atbalstu Baltkrievijas demokrātiskajiem spēkiem un to centieniem panākt demokrātisku un neatkarīgu Baltkrieviju Eiropā. 2023. gada 27.-28. novembrī notika Baltkrievijas demokrātisko spēku līderes un Apvienotā pārejas kabineta vadītājas S. Čihanouskas vizīte Latvijā, kuras laikā notika tikšanās ar Valsts prezidentu E. Rinkeviču, Saeimas priekšsēdētāju D. Mieriņu un Ministru prezidentu E. Siliņu, kā arī ar Iekšlietu ministrijas valsts sekretāru D. Trofimovu un Ārlietu ministrijas valsts sekretāru A. Pelšu. Tikšanas laikā tika skarti aktuālie dienas kārtības jautājumi par sankcijām, Baltkrievijas režīma atbildību par starptautisko un cilvēktiesību pārkāpumiem, tā iesaisti nelikumīgi deportēto Ukrainas bērnu deportācijās, kā arī baltkrievu diasporas Latvijā jautājumi.

Vienlaikus, Latvija turpināja atbalstīt sankciju un politiskā spiediena starptautiskajās organizācijās stiprināšanu pret A. Lukašenko režīmu Baltkrievijā. Ņemot vērā šī režīma represiju pastiprināšanos pret politiskajiem oponentiem un pilsonisko sabiedrību Baltkrievijā, kā arī hibrīuzbrukumiem uz Latvijas – Baltkrievijas robežas, izmantojot nelegālos migrantus no trešajām valstīm, kā arī režīma atbalstu Krievijas agresijas karā Ukrainā, tai skaitā iesaisti Ukrainas bērnu deportācijās no Krievijas okupētajiem apgabaliem, ES pieņēma 7. sankciju pakotni, kas aptvēra sektorālas sankcijas pret Baltkrieviju, kā arī jaunu personu un uzņēmumu sankcionēšanu.

Dienvidkaukāzs

Dienvidkaukāzā 2023. gads iezīmēja būtiskas pārmaiņas. Azerbaidžāna zibensoperācijā atguva Karabahu, savukārt no Karabahas un Armēniju izceļoja 120 000 armēņu. 24. oktobrī Latvija no budžeta programmas *Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem* piešķīra 100 000 eiro humānās krīzes risināšanai Armēnijā saistībā ar Karabahas armēņu straujo pieplūdumu. Latvija pārskata periodā turpināja uzturēt aktīvu dienaskārtību ar Dienvidkaukāza valstīm gan divpusēji, gan iesaisti ES līmenī. 2023. gada 7. novembrī Baku norisinājās Latvijas un Azerbaidžānas politiskās konsultācijas Stratēģiskā dialoga ietvaros. Latvijas puses delegāciju vadīja Ārlietu ministrijas politiskais direktors Andžejs Viļumsons, bet Azerbaidžānas puses – ārlietu ministra vietnieks Farizs Rzajevs. Konsultāciju ietvaros tika pārrunāti divpusējās sadarbības aktuālie jautājumi, Azerbaidžānas-Armēnijas attiecības un citi aktuālie jautājumi. 2023. gada 19. septembrī Ņujorkā, ANO Ģenerālās asamblejas sesijas laikā ārlietu ministrs Krišjānis Kariņš tikās ar Armēnijas ārlietu ministru Araratu

Mirzojanu un pārrunāja situāciju Karabahā, kā arī Krievijas uzsākto karu Ukrainā. Savukārt turpat Ņujorkā 20. septembrī notika Krišjāņa Kariņa saruna ar Azerbaidžānas ārlietu ministru Džeihunu Bairamovu par notikumu attīstību Karabahā. 2023. gada 5. jūnijā Rīgā notika ikgadējās Latvijas un Armēnijas politiskās konsultācijas. Latvijas delegāciju vadīja Ārlietu ministrijas valsts sekretāra vietnieks-politiskais direktors Andžejs Viļumsons, savukārt Armēnijas – ārlietu ministra vietnieks Paruirs Hovhanišjans. Konsultāciju ietvaros tika pārrunāta divpusējās attiecības un aktuālie starptautiskie jautājumi.

2023. gada 11. martā Latvijas un Gruzija atzīmēja diplomātisko attiecību nodibināšanas 30. gadadienu. 3. novembrī Rīgā vizītē ieradās Gruzijas ārlietu ministrs Ilja Darčiašvili, kur tikšanās laikā ar Latvijas ārlietu ministriju Krišjāni Kariņu pārrunāja Gruzijas-ES dienaskārtības jautājumus, kā arī abu valstu divpusējās attiecības.

Centrālāzija

Latvija visa 2023. gada laikā turpināja aktīvu dialogu ar Centrālāzijas valstīm, tostarp ES-Centrālāzijas attiecību griezumā. 2023. gada 10. oktobrī Rīgā norisinājās Latvijas un Kirgizstānas politiskās konsultācijas, kuras no Latvijas puses konsultācijas vadīja Ārlietu ministrijas Pirmā divpusējo attiecību departamenta direktors Uldis Mikuts, bet no Kirgizstānas puses – Ārlietu ministrijas 3. politiskā departamenta direktors Bakits Džusupovs. Konsultācijās tika pārrunāti divpusējie jautājumi, kā arī reģionālās un starptautiskās aktualitātes. 2023. gada 23. oktobrī Luksemburgā ārlietu ministrs Krišjānis Kariņš piedalījās 19. Eiropas Savienības un Centrālāzijas valstu ārlietu ministru sanāksmē. K. Kariņš uzsvēra, ka ES–Centrālāzijas attiecībām ir jāveicina reģiona noturība un labklājība un norādīja uz ES savienojamības ar Centrālāziju nozīmi, tostarp izmantojot Latvijas transporta un loģistikas infrastruktūru. 2023. gada 23. novembrī Rīgā notika Latvijas un Kazahstānas politiskās konsultācijas, kuru laikā Latvijas Ārlietu ministrijas valsts sekretāra vietnieks-politiskais direktors Andžejs Viļumsons un Kazahstānas ārlietu ministra vietnieks Romāns Vasiļenko pārrunāja aktuālos divpusējo attiecību jautājumus, ekonomiskās sadarbības attīstību, abu valstu sadarbību starptautiskajās organizācijās, kā arī apsprieda aktuālos reģionālās un starptautiskās dienaskārtības jautājumus. Tāpat Latvija turpināja pildīt vadošo lomu ES Robežu pārvaldības programmā Centrālāzijā (BOMCA), tādējādi sniedzot ieguldījumu reģiona drošībā, ilgtermiņa stabilitātē un cīņā ar nelegālo migrāciju un noziedzību.

Indijas un Klusā okeāna reģions

2023. gadā arvien skaidrāk iezīmējās saikne starp Eiropas un Indijas-Klusā okeāna drošības telpām, kas atspoguļojās arī NATO ciešākā dialogā ar galvenajiem partneriem Indijas un Klusā okeāna reģionā - Austrāliju, Jaunzēlandi, Japānu un Dienvidkoreju jeb IP4,

šo valstu līderus jau otro reizi aicinot uz samitu (Viļņā). Arī divpusēji Latvija turpināja stiprināt dialogu ar IP4 valstīm. 2023. gada rudenī notika politiskās konsultācijas ar Austrāliju un Jaunzēlandi. Rīgā notika vairākas augsta līmeņa tikšanās ar Japānas amatpersonām – Japānas parlamenta vicespīkeru, Japānas-Latvijas parlamentārās sadraudzības asociācijas vadītāju un Japānas Aizsardzības ministrijas pārstāvjiem. Latvija tika akreditēts pirmais nerezidējošas Japānas aizsardzības atašejs. Darbu NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centrā turpināja eksperti no Austrālijas un Singapūras. Tāpat Rīgā tika uzņemts arī Korejas Republikas prezidenta īpašais sūtnis, bet Latvijas ekonomikas ministre vizītē apmeklēja Koreju.

Vienlaikus 2023. gadā tika intensificēts dialogs arī ar citiem partneriem Indijas un Klusā okeāna reģionā gan ES līmenī, gan divpusēji. 2023. gada maijā Stokholmā notika jau otrā ES-Indijas un Klusā okeāna ministru sanāksme. Latvija noturēja politiskās konsultācijas ar vairākām Dienvidaustrumāzijas valstīm: Taizemi un Indonēziju februārī un Singapūru septembrī. Tāpat 2023. gada decembrī pirmoreiz notika Latvijas-Vanuatu politiskās konsultācijas. Virkne divpusējo tikšanos notika dažādu starptautisko forumu, tostarp, Minhenes Drošības konferences, COP28 sanāksmes un ANO Augstās nedēļas, laikā.

Ķīna

2023. gada maijā tiešsaistē notika kārtējās Latvijas un Ķīnas politiskās konsultācijas. Ņemot vērā Ķīnas nostāju par Krievijas agresijas karu Ukrainā, kā arī Ķīnas un Krievijas tuvināšanās centienus, Latvijas attiecības ar Ķīnu bija salīdzinoši mazaktīvas, un dialogā ar Ķīnas amatpersonām Latvija aicināja Ķīnu kā ANO DP pastāvīgo locekli pielikt pūles, lai uzturētu ANO Hartā noteiktos principus attiecībā uz valstu suverenitāti un teritoriālo nedalāmību un dot savu ieguldījumu, lai panāktu Krievijas izvērstā kara pret Ukrainu pārtraukšanu.

ĀM valsts sekretārs Andris Pelšs vada Latvijas-Ķīnas politiskās konsultācijas. Foto: Ārlietu ministrija

2023. gadā Latvija turpināja paust nosodījumu Ziemeļkorejas (DRPK) destabilizējošajām un bīstamajām darbībām, kas rada draudus valstu drošībai visā pasaulē, kā arī grauj noteikumus balstīto starptautisko kārtību. Sevišķi šī tēma aktualizējās pēc tam, kad starptautiskajai sabiedrībai kļuva zināma informācija par DRPK veiktajām ieroču un munīcijas piegādēm Krievijai, kā arī šo materiālu izmantošanu karā Ukrainā.

Tuvie Austrumi, Ziemeļāfrika, Persijas līča reģionu un Āfrikas valstis lejpus Sahāras

2023. gadā turpinājās darbs pie divpusējās sadarbības veicināšanas ar Tuvo Austrumu, Ziemeļāfrikas, Persijas līča reģionu un Āfrikas valstīm lejpus Sahāras. Minētais laika posms kļuva aizvien aktīvāks Latvijas attiecībās ar Āfrikas valstīm lejpus Sahāras, lai vairotu iespējas Latvijas uzņēmējiem Krievijas sankciju apstākļos, kā arī lobētu Latvijas kandidatūru ANO Drošības padomes vēlēšanās 2025. gadā un paustu Latvijas viedokli par Krievijas karu Ukrainā. Tuvo Austrumu un Ziemeļāfrikas reģionā turpinājās aktīvs divpusējais dialogs ar Ēģipti un Izraēlu, bet Persijas līča reģionā - ar Apvienotajiem Arābu Emirātiem. ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām konferences 28. sesijā (COP28) Dubajā piedalījās līdz šim lielākā Latvijas delegācija - Valsts prezidents E. Rinkēvičs, klimata un enerģētikas ministrs Kaspars Melnis, veselības ministrs Hosams Abu Meri un satiksmes ministrs Kaspars Briškens.

Jaunu dinamiku dialogā ar reģiona valstīm ienesa krīzes Tuvajos Austrumos saasinājums, kas atstāja ietekmi arī uz divpusējo darba kārtību. Latvija aktīvi pozicionējās šajā jautājumā gan ES, gan ANO ietvaros, kā arī palielināja divpusējo humāno palīdzību, cenšoties sniegt ieguldījumu krīzes Tuvajos Austrumos mazināšanā, lai novērstu plašāku eskalāciju un saglabātu starptautiskās sabiedrības uzmanību uz Krievijas agresiju Ukrainā. Šajā kontekstā īpaši ir atzīmējama Valsts prezidenta E. Rinkēviča vizīte Izraēlā un Palestīnā 2023. gada novembrī, apliecinot solidaritāti ar Izraēlas tautu un palestīniešu civiliedzīvotājiem. Tāpat 2023. gada novembrī ārlietu ministrs K. Kariņš Barselonā piedalījās ES – Savienības Vidusjūrai 8. Reģionālajā forumā, kur viens no centrālajiem jautājumiem bija risinājuma panākšana krīzei Tuvajos Austrumos.

Latvija aktīvi piedalījās dažādos starptautiskos pasākumos, lai turpinātu attiecību stiprināšanu ar minētajiem reģioniem, piemēram, ES-Līča sadarbības padomes 27. sanāsmē Omānā un ES īpašās pārstāves Sāhilā rīkotajā pasākumā Mauritānijā. 2023. gada februārī Latviju vizītē apmeklēja Gvinejas-Bisavas ārlietu ministre, kamēr aprīlī ārlietu ministrs E. Rinkēvičs darba vizītē kopā ar uzņēmējiem viesojās Ganā un Beninā. Ministrijas amatpersonas noturēja politiskās konsultācijas septiņās Āfrikas valstīs. Tāpat paplašinās attīstības sadarbības granta projektu īstenošana Āfrikā – Dienvidāfrikā, Kamerūnā, Namībijā, Zambijā un Zimbabvē. ES kontekstā īpaši aktuāls bija jautājums par attiecībām ar Irānu, ņemot vērā varas iestāžu īstenoto vardarbīgo protestu apspiešanu un cilvēktiesību pārkāpumus, kā arī Irānas sniegto militāro atbalstu Krievijas iebrukumam Ukrainā.

Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstis

Globālās krīzes, jo īpaši pandēmija, Krievijas agresija Ukrainā un klimata pārmaiņas, ir likušas pārvērtēt attiecību nozīmīgumu ar Latīņamerikas un Karību jūras reģiona (LAC) valstīm. 2023. gadā Latvija intensificēja politisko dialogu ar LAC valstīm, lai virzītu Latvijas intereses ANO DP kandidatūras kontekstā, kā arī lai skaidrotu Latvijas viedokli par Krievijas agresiju Ukrainā. 2023. gadā noturētas politiskās konsultācijas ar Kolumbiju, Trinidadu un Tobago, Meksiku un Peru. 2023. gada 17.-18. jūlijā premjerministrs K. Kariņš piedalījās ES-Latīņamerikas un Karību jūras reģiona kopienas samītā Briselē. Tāpat 2023. gada 20. jūlijā Latvijā vizītē bija ieradies Kostarikas prezidents. 2023. gada 17.-21. septembrī ANO Ģenerālās asamblejas laikā ārlietu ministrs K. Kariņš tikās ar Dominikas un Gvatemalas ārlietu ministriem. Divpusējās tikšanās ar Gvatemalas ārlietu ministru laikā tika parakstīts abu valstu saprašanās memorands par politisko konsultāciju organizēšanu.

Attīstības sadarbības politika sniedz Latvijas ieguldījumu starptautiskās stabilitātes un ilgtspējīgas attīstības veicināšanai. Ārlietu ministrijas pārvaldītais divpusējais attīstības sadarbības politikas finansējums 2023. gadā sasniedza 1 663 813 milj. EUR. Saskaņā ar Attīstības sadarbības politikas plānu 2021.-2023. gadam, 2023. gadā turpinājās palīdzības sniegšana Austrumu partnerības, Centrālāzijas un Āfrikas reģiona valstīm, kā arī veiktas brīvprātīgās iemaksas starptautiskajām organizācijām. 2023. gadā tika īstenoti 43 projekti, īpašu uzmanību veltot atbalsta projektiem Ukrainā, lai palīdzētu pārvarēt kara sekas (36 % no visiem attīstības sadarbības projektiem). Latvija turpināja īstenot 3 projektus Āfrikas valstīs – Dienvidāfrikā, Kamerūnā, Namībijā, Zambijā un Zimbabvē. Otro reizi tika īstenots priekšizpētes vizīšu konkurss, kura rezultātā notika ieviesēju vizītes uz Kirgizstānu, Ukrainu, Uzbekistānu un Ruandu.

Atbilstoši Latvijas attīstības sadarbības tematiskajām prioritātēm 56 % no īstenotajiem projektiem ir veltīti miera un taisnīguma veicināšanai, kā arī efektīvu, atbildīgu un iekļaujošu institūciju stiprināšanai, 17 % dzimumu līdztiesības veicināšanai, 16 % ekonomiskajai izaugsmei, 5 % kvalitatīvai izglītībai, 4 % klimata rīcībai. Digitalizāciju kā Latvijas horizontālo prioritāti ietver piektā daļa no atbalstītajiem projektiem. Ārlietu dienests nodrošināja Latvijas divpusējās attīstības sadarbības aktivitāšu sasaisti ar citu donoru aktivitātēm, veicinot Latvijas sniegtā atbalsta ilgtspēju, efektivitāti un redzamību, jo īpaši labas pārvaldības jomā, tostarp jauno profesionāļu apmācībās, publisko pakalpojumu nodrošināšanas uzlabošanā, revīzijas iestāžu kapacitātes veicināšanā. 2023. gadā piesaistīts līdzfinansējums 462 953 EUR apmērā.

Latvija sniedz humāno palīdzību, veicot brīvprātīgas iemaksas starptautiskajās organizācijās humānās palīdzības finansēšanai vai reaģējot uz partnervalstu pieprasījumu, sniedzot atbalstu tieši skartajai valstij. Latvijas valdības kopējie humānās palīdzības izdevumi pēdējos gados pieaug: 2021. gadā bija 7.98 milj. EUR (no tiem bēgļiem - 1.54 milj. EUR), 2022. gadā – 74.11 milj. EUR (no tiem bēgļiem – 63.76 milj. EUR) un 2023. gadā – 53.82 milj. EUR (no tiem bēgļiem – 40.76 milj. EUR).

2023. gadā tika apstiprināts Attīstības sadarbības politikas plāns 2024. - 2027. gadam. 2023. gadā darbu turpināja 2022. gadā Ārlietu ministrijas vadībā izveidotā Latvijas attīstības sadarbības aģentūra, paplašinot Centrālās finanšu un līgumu aģentūras funkcijas. Jaunās aģentūras galvenais uzdevums ir veicināt Latvijas attīstības sadarbības projektu īstenotāju dalību ārvalstu starptautiskās palīdzības sniedzēju finansētos projektos. Turpinājās aģentūras koordinētie projekti Latvijas ekspertīzes nodošanai Uzbekistānā labas pārvaldības, pretkorupcijas un digitalizācijas jomā.

Ārlietu ministrija turpināja atbalstīt biedrības *Latvijas Platforma attīstības sadarbībai* un *Latvijas Pašvaldību savienība*, tādējādi veicinot Latvijas pilsoniskās sabiedrības starptautisku iesaisti attīstības sadarbības un tās politikas plānošanas procesos.

2023. gadā biedrība *esiLV* sadarbībā ar Rīgas Biznesa skolu turpināja 2022. gadā sāktu projektu *She Rebuilds the World* Namībijā, Zambijā un Zimbabvē ar mērķi atbalstīt sieviešu iesaisti uzņēmējdarbībā.

Attēlā: Namībijas projekta komanda. Foto: Ārlietu ministrija

Kopš 2022. gada nacionālais rehabilitācijas centrs *Vaivari* sniedz palīdzību Ukrainas slimnīcām, lai ieviestu rehabilitācijas programmas pacientiem pēc ekstremitāšu amputācijām. Projektā notiek pieredzes apmaiņas vizītes, tiek sagatavoti informatīvie materiāli ukraiņu valodā. 2023. gadā projektam piesaistīts ASV līdzfinansējums un paplašināts partneru skaits, iekļaujot arvien jaunas Ukrainas medicīnas iestādes.

Attēlā: Ukrainas ārstniecības iestāžu speciālisti pieredzes apmaiņā Latvijā. Foto: NRC Vaivari

Rīgas Juridiskās augstskolas programmas Eiropas tiesībās un ekonomikā Centrālāzijas, ES Kaimiņvalstu un Rietumbalkānu reģiona valstīm ar Ārlietu ministrijas un citu donoru, jo īpaši ASV, finansiālu atbalstu tiek īstenotas kopš 2014. gada. Šajā laikā programmas absolvējuši vairāk nekā 600 dalībnieki no 20 valstīm.

Ārlietu ministrs K. Kariņš sveic Rīgas Juridiskās augstskolas Intensīvās programmas Eiropas tiesībās un ekonomikā absolventus. Foto: Edmunds Brencis, Picture Agency

Biedrība *Riga TechGirls* kopš 2022. gada īsteno starptautisku iniciatīvu *Female Founders Across Borders*, kurā veicina Uzbekistānas sieviešu iesaisti uzņēmējdarbībā tehnoloģiju jomā. Izmantojot Latvijas pieredzi dzimumu līdztiesības veicināšanā un uzņēmējdarbībā, projektā tiek sniegts atbalsts sieviešu dibinātu un vadītu tehnoloģiju uzņēmumu izveidei un attīstībai.

Biedrības Riga TechGirls pārstāves pasākumā Women in Tech Community Networking Event Rīgas pilī tiekas ar Andru Levites kundzi un Sirji Karisas kundzi. Foto: Ilmārs Znotiņš, Valsts prezidenta kanceleja

DAUDZPUSĒJIE FORMĀTI UN STARPTAUTISKAIS TIESISKUMS. REĢIONĀLIE FORMĀTI

Ārlietu ministrija konsekventi strādājusi, lai starptautiskajās organizācijās uzsvērtu stingru Latvijas atbalstu noteikumos balstītai starptautiskajai kārtībai. Pieliktas visas pūles, lai starptautisko organizāciju ietvaros tiktu sniegts atbalsts Ukrainai un veicināta Krievijas atbildība par Ukrainā pastrādātajiem starptautisko tiesību pārkāpumiem. Īstenots mērķtiecīgs dialogs ar globālajiem partneriem, skaidrojot Krievijas kara Ukrainā patiesos cēloņus, tā negatīvo ietekmi uz starptautisko tiesību īstenošanu, globālo ekonomiku un labklājību.

Noteikumos balstītā starptautiskā kārtība piedzīvo nopietnu krīzi, ko veicina rupja ANO hartas pārkāpšana no Krievijas puses, Ķīnas uzstājīgie piedāvājumi ar alternatīvām iniciatīvām nākotnes pasaules kārtībai, atsevišķu valstu nespēja vai nevēlēšanās rast vienotu

pieeju konfliktsituāciju risināšanai. Tādēļ Latvijas vērtējumā būtisks uzdevums ir starptautisko tiesību normu pilnvērtīgas darbības atjaunošana, starptautisko organizāciju darbības un uzticamības uzlabošana, ietekmes sfēru pieejas un spēka diktāta politikas izskaušana. Latvijas skatījumā ANO sistēmai pārredzamā nākotnē nav leģitīmas un ticamas alternatīvas, tādēļ svarīga ir ANO pamatprincipu nostiprināšana, Drošības padomes reformēšana, Krievijas agresijas izbeigšana un tās saukšana pie atbildības par agresijas noziegumu. Šajā kontekstā svarīgi ir intensificēt kontaktus ar globālajiem partneriem. Savu ieguldījumu miera un stabilitātes veicināšanā Latvija sniedz, aktīvi īstenojot attīstības sadarbības projektus un piedaloties starptautiskajās misijās. Latvijas kandidēšana un potenciālā dalība ANO DP nepastāvīgās dalībvalsts statusā 2026.–2027. gadu termiņā dos iespēju Latvijai sniegt nozīmīgu pienesumu noteikumos balstītas starptautiskas kārtības stiprināšanā.

Kopā ar līdzīgi domājošiem partneriem turpinājās centieni izolēt Krieviju un Baltkrieviju starptautiskajos formātos. Krievija netika ievēlēta Starptautiskajā tiesā, ANO Cilvēktiesību padomē, ANO Sieviešu statusa komisijā, ANO Bērnu fonda valdē u.c. formātos. Savukārt Baltkrievija netika ievēlēta ANO DP. Tika panākts, ka visa ES balsoja pret Krievijas ikgadējo ANO rezolūciju *par nacisma glorifikācijas apkarošanu*, kuras pamatā ir Otrā Pasaules kara vēstures monopolizācija un Baltijas valstu, Polijas un Ukrainas diskreditācija. Pateicoties Latvijas lobijam ANO Cilvēktiesību padomē, 2023. gadā tika pagarināts ANO īpašā ziņotāja par cilvēktiesību situāciju Krievijā mandāts. EDSO ietvaros Latvija atbalstīja t.s. *Maskavas mehānisma* (pierādījumu vākšanas misija saistībā ar pārkāpumiem cilvēktiesību un demokrātijas jomā kādā no EDSO dalībvalstīm) iedarbināšanu pret Krieviju saistībā ar patvaļīgu brīvības atņemšanu Ukrainas civiliedzīvotājiem un Ukrainas bērnu deportācijām, kā arī cilvēktiesību pārkāpumiem Baltkrievijā. EDSO ziņojumu par Krievijas pārkāpumiem gatavošanā piedalījās eksperte E. Šteinerte.

No 2023. gada 17. maija līdz 15. novembrim Latvija rotācija kārtībā uzņēmas Eiropas Padomes Ministru komitejas prezidentūru ar mērķi stiprināt cilvēktiesību standartus, demokrātiskās vērtības un likuma varu Eiropā. Prezidentūras plānošanu un norisi koordinēja Ārlietu ministrija sadarbībā ar Eiropas Padomes darbā iesaistītajām institūcijām. Prezidentūras ikdienas pienākumus Strasbūrā nodrošināja Latvijas Republikas Pastāvīgā pārstāvniecība Eiropas Padomē. Latvijas ārlietu ministrs kā Eiropas Padomes Ministru komitejas priekšsēdētājs sniedza ziņojumu Eiropas Padomes Parlamentārajai asamblejai (EPPA) par Ministru komitejas darbu, kā arī veicināja dialogu ar Eiropas Padomes

dalībvalstīm par aktuāliem darba kārtības jautājumiem. Latvijas prezidentūras primārais uzdevums bija visa veida atbalsta sniegšana Ukrainai, iesaistoties Eiropas Padomes ietvaros izveidotā Krievijas kara Ukrainā nodarīto zaudējumu reģistra darbības uzsākšanā un aktualizējot jautājumu par deportēto Ukrainas bērnu atgriešanu. Tika īstenotas arī prezidentūras nacionālas prioritātes: 1) demokrātijas un likuma varas stiprināšana; 2) vārda brīvības, žurnālistu drošības un Eiropas Padomes digitālās darba kārtības veicināšana; 3) Eiropas Padomes reformu veicināšana. Prezidentūras laikā tika organizēti 17 starptautiska mēroga saturiskie pasākumi un 16 kultūras pasākumi, kas iepazīstināja ar Latvijas valsts identitāti, vēsturi un kultūru. Pasākumi tika īstenoti šim mērķim piešķirtā valsts budžeta ietvaros, kā arī piesaistot Eiropas Padomes līdzfinansējumu. Ārlietu ministrija veica arī trīs brīvprātīgās iemaksas - Eiropas Cilvēktiesību tiesas budžetā, Eiropas Padomes rīcības plānam Ukrainas atbalstam 2023.–2026. gadā un Eiropas Padomes Žurnālistu drošības kampaņas atbalstam.

Lai nodrošinātu visaptverošu Krievijas un tās amatpersonu atbildību, Latvija kopš 2023. gada janvāra aktīvi iesaistās Pamatgrupā, kuras mērķis ir diskutēt Īpaša tribunāla agresijas noziegumam pret Ukrainu izveidošanas iespējām.

Tāpat Latvijas prezidentūras laikā Eiropas Padomes Ministru komitejā darbu uzsāka ar Eiropas Padomes paplašināto daļējo nolīgumu izveidotais Zaudējumu reģistrs, lai reģistrētu Krievijas Federācijas agresijas pret Ukrainu rezultātā radītos zaudējumus. 2023. gada 11. septembrī Rīgā Tieslietu ministrijas organizētā Eiropas Padomes neformālā tieslietu ministeriāļa ietvaros tika “iedzīvināts” Zaudējumu reģistrs un apstiprināti Rīgas principi, lai Krievija nepaliktu nesodīta un tiktu nodrošināta kompensācija visiem karā cietušajiem. Šie principi kalpo kā vadlīnijas, kuras izmantot, lai nodrošinātu efektīvu Zaudējumu reģistra darbību.

Latvija kā trešā puse piedalās Starptautiskajā tiesā izskatāmajā lietā Ukraina pret Krievijas Federāciju attiecībā uz ANO Konvencijas par genocīda nepieļaujamību un sodīšanu par to interpretāciju, lai veicinātu starptautisko tiesību ievērošanu un aizsargātu starptautisko kārtību. 2023. gada 20. septembrī Hāgā, Nīderlandē Latvija šajā lietā sniedza mutvārdu apsvērumus par Konvencijas normu interpretāciju, kā arī citām tiesību normām, kas ir būtiskas Starptautiskās tiesas jurisdikcijas noteikšanai. Starptautiskā tiesa 2024. gada 2. februāra spriedumā konstatēja tās jurisdikciju, līdz ar to turpināsies lietas izskatīšanas pēc būtības, kurā Latvija plāno iesaistīties arī turpmāk.

Latvija piedalījās Starptautiskajā Jūras tiesību tribunālā izskatāmajā konsultatīvā atzinuma lietā, kurā tika sniegta Jūras tiesību konvencijas interpretācijā saistībā ar valstu

pieņēmumiem novērst klimata pārmaiņu ietekmi uz jūras vidi. Dalība šajā lietā deva iespēju sniegt viedokli par nozīmīgiem un aktuāliem starptautisko tiesību jautājumiem kontekstā ar klimata pārmaiņu radīto seku mazināšanu. Tāpat Latvija atbalstīja ANO Ģenerālās asamblejas 2023. gada 29. marta rezolūciju A/RES/77/276, ar kuru Starptautiskajai tiesai tika lūgts sniegt konsultatīvo atzinumu par valstu pieņēmumiem, lai nodrošinātu klimata sistēmas un citu vides daļu aizsardzību pret siltumnīcefekta gāzu antropogēnām emisijām attiecībā pret valstīm un pašreizējām un nākamajām paaudzēm, kā arī sekām šo pieņēmumu neievērošanas gadījumā. Līdz ar to 2023. gadā Latvija gatavoja savus rakstveida apsvērumus šajā konsultatīvā atzinuma lietā.

2023. gada beigās Latvija uzsāka darbu pie sākotnējo iebildumu sagatavošanas saistībā ar Krievijas mēģinājumu apstrīdēt ES un citu līdzīgi domājošo valstu aviācijas jomā ieviesto ierobežojošo pasākumu tiesiskumu Starptautiskās civilās aviācijas organizācijas Padomē.

Ārlietu ministrija koordinē Latvijas Nacionālā rīcības plāna *Sievietes, miers un drošība 2020.-2025. gadam* īstenošanu. Šī tēma ir arī viena no tematiskajām prioritātēm, Latvijai kandidējot ANO DP vēlēšanās 2025. gadā, īpaši pievēršoties seksuālās vardarbības bruņotajos konfliktos izskaušanai. 2023. gadā tika uzsākta ciešāka sadarbība ar ANO īpašās pārstāves seksuālās vardarbības konfliktos novēršanai biroju, tai skaitā sniedzot finansiālu atbalstu biroja darbam Ukrainā. Nodrošināta aktīva un redzama Latvijas pozicionēšanās ANO sieviešu iespēju veicināšanas formātos (ANO Sieviešu statusa komisijā un *UN WOMEN* valdē). Ārlietu ministrija pārstāvēja Latviju starptautiskajās un reģionālajās darba grupās un semināros par *Sievietes, miers un drošība* tematiku. Tika stiprināta sadarbība ar ārvalstu vēstniecībām Latvijā par *Sievietes, miers un drošība* jautājumiem, piemēram organizējot kopīgas iniciatīvas ar Kanādas un Vācijas vēstniecībām.

Latvijas diplomāti aktualizēja dezinformācijas apkarošanas un žurnālistu drošības jautājumus Starptautiskajā Mediju brīvības koalīcijā, Interneta brīvības koalīcijā, kā arī piedalījās Starptautiskajā Reliģijas brīvības aliansē. Ārlietu ministrija sniedza saturisko un praktisko atbalstu ANO jauniešu delegāta programmas darbībai Latvijā un nodrošināja Latvijas jauniešu pārstāvību ANO pasākumos. 2023. gada decembrī Ženēvā ANO starptautiskajā bēgļu atbalsta forumā (*Global Refugee Forum*) Latvija apņēmas turpināt atbalsta pasākumus bēgļiem no Ukrainas, kuri bijuši spiesti pamest savas mājas Krievijas agresijas kara Ukrainā dēļ.

Ārlietu ministrija turpināja veiksmīgu sadarbību ar UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju, kā arī sniedza atbalstu Latvijas ekspertiem, kas darbojās UNESCO struktūrās,

tostarp UNESCO Starptautiskajā programmā komunikācijas attīstībai, aktualizējot dezinformācijas apkarošanas un žurnālistu drošības jautājumus. 2023. gada septembrī UNESCO Pasaules mantojuma komitejas 45. sesijā tika pieņemts lēmums iekļaut Kuldīgas vecpilsētu UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā. Šīs nominācijas sagatavošanā tika ieguldīts darbs vairāk nekā divdesmit gadu garumā, mērķtiecīgi strādājot pie Kuldīgas unikālās vērtības atzišanas pasaules mērogā.

2023. gadā Ārlietu ministrija sniedza praktisku un saturisku atbalstu starptautisko organizāciju pārstāvju un ekspertu vizītēm Latvijā: Eiropas Padomes ģenerālsēkretāres Marijas Pejčinovičas-Buričas (*Marija Pejčinović Burić*) vizītei Latvijas prezidentūras ietvaros, Eiropas Padomes Vispārējās konvencijas par nacionālo minoritāšu aizsardzību Konsultatīvās komitejas vizītei (pēc Latvijas 4. periodiskā ziņojuma iesniegšanas), ANO Bēgļu lietu komisāra reģionālā biroja pārstāvju vizītei, EDSO Demokrātisko institūciju un cilvēktiesību biroja (ODIHR) un ANO Spīdzināšanas un citu nežēlīgas, necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodīšanas veidu novēršanas apakškomitejas (SPT) delegācijas vizītei.

2023. gada 16. martā ārlietu ministrs E. Rinkēvičs tiekas ar EP ģenerālsēkretāri Mariju Pejčinoviču-Buriču. Foto: Ārlietu ministrija

Reģionālās sadarbības veicināšanai 2023. gadā Rīgā notika NB8 koordinācijas sanāksmes par cilvēktiesību jautājumiem un ANO darbākārtības jautājumiem.

2023. gadā Baltijas valstu sadarbībā turpināja dominēt plašs, daudzpusīgs atbalsts Ukrainai un kopīgi centieni saukt Krieviju pie atbildības. Baltijas valstis starptautiski uzsvēra nepieciešamību īstenot vienotas sankcijas, kā arī novērst sanckiju apiešanu. Kopīgi tika pausts atbalsts Baltkrievijas demokrātiskajai sabiedrībai un veicināts starptautisks politisks spiediens pret Baltkrievijas režīmu. Sarežģītajos ģeopolitiskajos apstākļos aizvien lielāku nozīmi ieguva Baltijas valstu sadarbība reģionālās drošības un noturības stiprināšanā, kā arī ES, Šengenas zonas ārējo robežu drošība un sadarbība iekšlietās, kopīgi vērsties pret hibrīduzbrukumu paplašināšanos. Baltijas valstis aktīvi pauda atbalstu Zviedrijas dalībai NATO, kā arī kopīgi iestājās par NATO reģionālo plānu izpildāmību. 2023. gadā tika turpināta enerģētikas un transporta infrastruktūras projektu īstenošana.

2023. gadā Igaunija bija prezidējošā valsts Baltijas valstu sadarbības formātos – Baltijas Ministru padomē un Baltijas Asamblejā. 12. maijā Tallinā notika Baltijas premjerministru tikšanās, 19. maijā Tallinā norisinājās Baltijas Asamblejas konference. 24. maijā Latvijas Ministru prezidents K. Kariņš piedalījās Baltijas valstu premjerministru un Vācijas kanclera tikšanās reizē Tallinā. 24. novembrī Tallinā norisinājās Baltijas Padomes tikšanās.

Latvija 2023. gadā koordinēja NB8 sadarbību Ārlietu ministriju līmenī. Latvija NB8 sadarbību virzīja trīs virzienos: 1) noteikumos balstītas starptautiskās kārtības stiprināšana; 2) militārās drošības un atturēšanas spēju stiprināšana; 3) noturības stiprināšana. Pastiprināta uzmanību tika pievērsta nepieciešamībai reģiona līmenī veidot spēcīgu un visaptverošu atbildi uz Krievijas agresiju. Latvijas Ārlietu ministrija NB8 formātā organizēja 18 sanāksmes par dažādiem ārpolitikas jautājumiem. Pirmo reizi NB8 formātā tika organizētas juridisko direktoru, attīstības sadarbības politikas direktoru, kā arī bruņojuma kontroles, atbruņošanās un ieroču neizplatīšanas direktoru sanāksmes. NB8 ārlietu ministru sanāksme, kas ir koordinācijas gada nozīmīgākais notikums, norisinājās 6.-7. septembrī Rīgā un Cēsīs. Sanāksmes laikā tika apmeklēta *SIA Defence Partnership Latvia* ražotne Cēsīs, kura ir spilgts piemērs Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbībai aizsardzības industrijas jomā.

NB8 ārlietu ministru sanāksme Cēsīs 2023. gada 7. septembrī. Foto: Ārlietu ministrija

Apliecinot NB8 kopīgo atbalstu un demonstrējot valstu vienotību, 27.-28. aprīlī NB8 ārlietu ministri viesojās Moldovā, Kišiņevā un Ukrainā, Odesā; arī šo kopīgo vizīti koordinēja Latvija. Aktīva NB8 valstu koordinācija 2023. gadā notikusi ANO formātos, piemēram, Cilvēktiesību padomē un ANO Ģenerālajā asamblejā kopumā tika nolasīti ap 100 kopējie NB8 paziņojumi par dažādiem tematiskiem jautājumiem.

1.-2. jūnijā, noslēdzoties Vācijas prezidentūrai Baltijas jūras valstu padomē (BJVP), Vismārā, Vācijā notika ikgadējā BJVP ārlietu ministru sanāksme. Latviju pārstāvēja ĀM valsts sekretārs Andris Pelšs. Tikšanās laikā tika apspriesti jautājumi, kas bija Vācijas prezidentūras laikā izvirzītās prioritātes – militārā piesārņojuma likvidēšana Baltijas jūrā, jaunatnes iesaiste lēmumu pieņemšanā un atkrastes vēja enerģijas attīstīšana. Sanāksmes dalībnieki atzīmēja BJVP būtisko lomu politiskā dialoga veidošanā un reģiona problēmjautājumu apzināšanā un risināšanā. Dalībvalstu pārstāvji norādīja, ka papildus klimata, vides un sociālajai politikai, ir nepieciešams fokusēties uz jaunajiem izaicinājumiem reģionā – drošības, noturības un enerģijas jautājumiem.

2023. gada 1.-2. jūnijā ĀM valsts sekretārs piedalās BJVP ārlietu ministru sanāksmē Vismārā, Vācijā. Foto: Janine Schmitz/photothek.de

Sākot ar 1.jūliju, Latvija prezidēja ES Stratēģijā Baltijas jūras reģionam (*ESSBJR*), pārņemot prezidentūru no Zviedrijas. Ārlietu ministrija ir Stratēģijas koordinējošā institūcija Latvijā. Šajā laikā Latvija organizē un vada nacionālo koordinatoru grupas sanāksmes, nosakot to dienaskārtību atbilstoši ESSBJR vispārējo politiku mērķiem - uzlabot Baltijas jūras vides situāciju, veicināt labklājību un uzlabotu savienojamību reģionā. Prezidentūras laikā Latvija 4.-5.oktobrī Rīgā rīkoja ikgadējo ES Stratēģijas Baltijas jūras reģionam forumu *Drošs un ilgtspējīgs Baltijas jūras reģions nākamajām paaudzēm (Safe and Sustainable Baltic Sea Region for Future generations)*, tā galvenās tēmas – zaļā enerģija, klimats un jauniešu iesaiste. Latvija turpinās prezidentūru līdz 2024.gada 30.jūnijam.

2.3. KANDIDATŪRAS UN IEMAKSAS STARPTAUTISKAJĀS ORGANIZĀCIJĀS

Ārlietu dienests mērķtiecīgi turpinājis vairojot atbalstu Latvijas kandidatūrai ANO DP 2025. gada vēlēšanās. 2023. gadā sadarbībā ar Tieslietu ministriju tika panākta Dzintara Rasnača ievēlēšana Starptautisko privāttiesību unifikācijas institūta (UNIDROIT) vēlēšanās.

Ārlietu ministrija ir atbildīga par Latvijas iemaksu veikšanu 24 starptautisko organizāciju un fondu budžetos. Lai nodrošinātu interešu pārstāvību un nostiprinātu Latvijas kā uzticamas sabiedrotās tēlu, Latvijas lobija kampaņas ANO Drošības padomē budžeta

ietvaros piešķirti 100 000 EUR arī brīvprātīgajām iemaksām ANO struktūrām un fondiem. 2023. gadā Latvija veica brīvprātīgās iemaksas ANO ģenerālsekretāra īpašās pārstāves birojam cīņai pret seksuālo vardarbību konfliktos, lai sniegtu atbalstu seksuālā vardarbībā cietušajiem Ukrainā; UNESCO Starptautiskajai komunikācijas attīstības programmai; ANO Miera veidošanas fondam; ANO Dzimumu līdztiesības veicināšanas institūcijai; ANO Augstā cilvēktiesību komisāra birojam; ANO Bērnu fondam; Starptautiskās Mazo salu jaunattīstības valstu konferences sagatavošanas fondam. Humānu apsvērumu dēļ 2023.gada nogalē papildus brīvprātīgās iemaksas tika piešķirtas ANO Palestīniešu bēgļu palīdzības aģentūrai, ANO Pasaules Pārtikas programmai un Izraēlas valsts neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestam *Dāvida sarkanais vairogs*.

2023. gada 9. novembrī Forda fonda centrā Ņujorkā (ASV) klātesot Valsts prezidentam E. Rinkēvičam un ANO dalībvalstu diplomātiskajam korpusam tika oficiāli atklāta Latvijas kandidatūras uz ANO DP kampaņa, aizsākot kampaņas aktīvāko fāzi, kas turpināsies līdz pat ANO DP vēlēšanu dienai 2025. gada jūnijā. Ministrija turpināja vadīt un koordinēt Latvijas gatavošanos vēlēšanām. Tika turpināts diplomātiskais darbs atbalsta gūšanai, stiprinot diplomātiskās attiecības ar ANO valstīm dažādos reģionos, kā arī veicināta Latvijas starptautiskā atpazīstamība un redzamība dažādos daudzpusējos formātos (piemēram, Mazo salu jaunattīstības valstu (SIDS4) konferences starpreģionālajās sagatavošanas sanāksmēs Tongā un Kaboverdē, ES-Liča sadarbības padomes sanāksmē Omānā, ES un Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstu organizācijas Ministru padomē Samoa, ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām pušu konferences 28.sesijā Apvienotajos Arābu Emirātos, ANO miera uzturēšanas ministru konferencē Ganā).

2023. gadā turpinājās darbs pie kampaņas vizuālās identitātes un informatīvo materiālu izstrādes (gan digitālie, gan drukātie), t.sk. izveidots kampaņas sauklis un tēmturis #KopāParMieruUnNoturību, izstrādāti kampaņas bukleti, vienlapji, baneri, kā arī citi reprezentācijas materiāli un preces.

ANO DP kampaņas vizuālais materiāls

2024. gadā joprojām būtiska prioritāte būs atbalsts Ukrainai un noteikumos balstītas starptautiskās kārtības stiprināšana. Ar līdzīgi domājošiem partneriem strādājot pie atbilstošām iniciatīvām, turpināsim uzturēt starptautisko spiedienu uz Krieviju un Baltkrieviju, pēc iespējas tās izolējot starptautisko organizāciju ietvarā, kā arī konsekventi iesaistoties par Krievijas atbildības panākšanu.

Tiks koordinēta gatavošanās ANO Nākotnes samitam, kas notiks Ņujorkā 2024. gada septembrī. Turpināsies ārlietu dienesta darbs pie atbalsta veicināšanas Latvijas kandidatūrai ANO Drošības padomes vēlēšanās 2025. gadā.

Nodrošināsim starptautisko organizāciju, kā ANO, EDSO, Eiropas Padomes amatpersonu vizītes Latvijā.

Ārlietu ministrija līdz 2024. gada decembrim iesniegs Ministru kabinetā informatīvo ziņojumu par Nacionālā rīcības plāna *Sievietes, miers un drošība* mērķu īstenošanas vidus termiņa izvērtējumu.

2.4. LATVIJAS PĀRSTĀVJA STARPTAUTISKAJĀS CILVĒKTIESĪBU INSTITŪCIJĀS DARBĪBA

Latvijas pārstāvja starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās (Pārstāvis) uzdevumus un funkcijas nosaka 2017. gada 7. marta Ministru kabineta noteikumi Nr. 121 *Pārstāvības*

kārtība starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās (Noteikumi). Atbilstoši Noteikumu 7. punktam Pārstāvja funkciju izpildi nodrošina Latvijas pārstāvja starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās birojs (Birojs), kas ir Ārlietu ministrijas struktūrvienība.

Pārstāvja darbības virzieni ir šādi:

- Latvijas interešu pārstāvība Eiropas Cilvēktiesību tiesā (Tiesa), tajā skaitā Tiesas nolēmumu izpildes ietvaros;
- Latvijas interešu pārstāvība ANO Cilvēktiesību komitejā individuālo sūdzību izskatīšanas procesā;
- nacionālo ziņojumu sagatavošana par Noteikumos minēto ANO konvenciju cilvēktiesību jomā izpildi Latvijā un dalība šo ziņojumu izskatīšanā ANO.

Papildus Noteikumos uzskaitītajām funkcijām Pārstāvis sadarbojas ar citām ministrijas struktūrvienībām un valsts pārvaldes iestādēm, Saeimu, kā arī tiesām, sagatavojot viedokļus un atzinumus par valsts iestāžu izstrādātajiem tiesību aktu projektiem un politikas plānošanas dokumentiem, un veido analītiskus pārskatus par dažādiem cilvēktiesību jautājumiem. Šāda veida sadarbība ļauj pilnveidot valsts iestāžu izpratni par valsts pienākumiem cilvēktiesību jomā, nodrošinot, aizsargājot un veicinot tās Latvijā, kā arī par Tiesas judikatūru. Savukārt izpratne par Tiesas judikatūru sekmē kvalitatīvāku un Latvijas starptautiskajām saistībām atbilstošu tiesību aktu projektu izstrādi un nacionālo tiesību normu interpretāciju un piemērošanu. 2023. gadā Birojs piedalījās vairākās Labklājības ministrijā izveidotās Dzimumu līdztiesības komitejas sanāksmēs, Tieslietu ministrijas paspārnē esošās pastāvīgās Kriminālprocesa likuma darba grupas sanāksmēs, dažādās Saeimas komisiju sēdēs, kā arī sniedza atzinumus par vairākiem desmitiem tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektiem. Tāpat 2023. gadā Pārstāvis sniedza viedokli vairākās Satversmes tiesā izskatāmajās lietās: Nr.2022-36-01 par Pilsonības likuma pārejas noteikumu 7. punktā ietverto regulējumu, kas paredz pilsonības atņemšanas termiņa skaitījumu gadījumos, kad persona pilsonības iegūšanas procesā rīkojusies negodprātīgi; Nr.2022-45-01 par Izglītības likuma normām, kas noteic izglītības iegūšanu privātās izglītības iestādēs tikai valsts valodā; kā arī Nr.2023-04-01 un Nr.2023-07-0106 saistībā ar regulējumu, kas paredz izsniegto pastāvīgās uzturēšanās atļauju termiņa izbeigšanos un priekšnoteikumus atkārtotas uzturēšanās atļaujas iegūšanai Krievijas Federācijas pilsoņiem. Papildus, kā ikkatru gadu, arī 2023. gadā Birojs sniedza lekcijas tiesnešiem, prokuroriem un advokātiem, kā arī studentiem par aktuāliem cilvēktiesību jautājumiem.

Pārstāvja darba lielākā daļa ir veltīta Latvijas kā valsts-atbildētājas interešu pārstāvībai Tiesā, kur, pamatojoties uz atbildīgo institūciju sniegto informāciju, Pārstāvis sagatavo un

sniedz Latvijas apsvērumus par Tiesā izskatāmo sūdzību faktiskajiem un juridiskajiem aspektiem; izpildot Ministru kabineta uzdevumu, slēdz mierizlīgumus un iesniedz vienpusējās deklarācijas, kā arī veic citus pasākumus, lai aizstāvētu Latvijas valsts intereses. 2023.gadā Tiesas Latvijai apsvērumu sniegšanai nosūtīto lietu skaits salīdzinājumā ar 2022.gadu nedaudz pieauga. Proti, 2023. gadā Tiesa Latvijai apsvērumu sniegšanai kopumā nosūtīja 19 lietas (2022. gadā – 17 lietas; 2021. gadā – 21 lieta). No 2023. gadā Latvijai apsvērumu sniegšanai nosūtītajām lietām vislielāko proporciju veido lietas, kas saistītas ar personu sūdzībām par iespējamiem Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) 8.panta (tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību) pārkāpumiem. Četras no šīm lietām ir saistītas ar jautājumiem par saskarsmes tiesību noteikšanu un īstenošanas kārtību. Līdztekus sūdzībām par dažādiem iespējamiem Konvencijas substantīvo normu pārkāpumiem, 2023. gadā liela daļa sūdzību saistītas arī ar iespējamu efektīvu tiesību aizsardzības līdzekļu trūkumu (Konvencijas 13. pants). Kopumā 2023. gadā Latvijai par iespējamiem tiesību uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību pārkāpumiem un iespējamu efektīvu tiesību aizsardzības līdzekļu trūkumu apsvērumu sniegšanai nosūtītas 10 lietas. Tāpat 2023. gadā Latvija apsvērumu sniegšanai saņēma 2 lietas saistībā ar personu sūdzībām sasaistē ar situāciju pie Baltkrievijas-Latvijas robežas. Savukārt Tiesas pasludināto nolēmumu skaits 2023. gadā, ja salīdzina ar 2022. gadu, nedaudz samazinājās. Proti, 2023. gadā Tiesa pasludināja 10 nolēmumus Latvijas lietās (2022. gada – 13 nolēmumi, 2021. gadā – 6 nolēmumi). No šiem 2023. gadā pasludinātajiem 10 nolēmumiem 7 gadījumos Tiesa ar lēmumu noraidīja iesniedzēju sūdzības kā nepieņemamas izskatīšanai pēc būtības. Tāpat 2023. gadā Tiesa pasludināja 3 spriedumus, no kuriem 1 spriedumā lietā E.K. pret Latviju konstatēts Konvencijas 8. panta pārkāpums saistībā ar saskarsmes tiesību īstenošanas kārtību. Vēl 2 spriedumos – lietās Valiullina un citi pret Latviju un Džibuti un citi pret Latviju – saistībā ar 2018. gada izglītības reformas posmu, palielinot latviešu valodas kā mācību valodas proporciju visos izglītības līmeņos, Tiesa daļēji noraidīja iesniedzēju sūdzības, bet pārējā daļā – konstatēja, ka Konvencijas vai tās protokolu pārkāpums nav noticis. Līdz ar to 2023. gadā to lietu skaits, kurās Tiesa sūdzības ir noraidījusi vai nav konstatējusi Konvencijas pārkāpumu ievērojami pārsniedz to lietu skaitu, kurās Tiesa konstatēja kādu Konvencijas pārkāpumu. Proti, 2023. gadā Tiesa konstatēja pārkāpumu 1 lietā, bet 9 lietās sūdzības noraidīja vai secināja, ka Konvencijas pārkāpums nav noticis. 2023. gadā Tiesa kompensācijās iesniedzējiem piešķīrusi 11 060 EUR, kas ir aptuveni 2,5% no summas, ko iesniedzēji 2023. gadā izskatītajās lietās bija lūguši piešķirt (440 608,12 EUR).

Līdztekus Pārstāvja darbam, pārstāvot Latvijas intereses kā valstij-atbildētājai Tiesā izskatāmajās lietās, 2023. gadā Pārstāvis lūdza atļauju iesaistīties trešās puses statusā Tiesā izskatāmajā lietā *The Insider SIA* pret Krieviju, kuras pamatā ir Latvijā reģistrēta uzņēmuma sūdzības par iespējamiem Konvencijas 10. panta (izteiksmes brīvība) un 11. panta (pulgēšanas brīvība) pārkāpumiem Krievijā. Šajā lietā sūdzības saistītas ar Krievijas likumu *Par ārvalstu aģentiem* un tā piemērošanu attiecībā uz žurnālistiem. Balstoties uz Pārstāvja iesniegto lūgumu, Tiesa ļāva Latvijai iesniegt savus apsvērumus kā trešajai pusei, ko Pārstāvis izdarīja jau 2023. gada jūlijā.

2023. gadā, īstenojot uzraudzību par Tiesas spriedumu izpildi, Eiropas Padomes Ministru komiteja slēdza uzraudzību 2 Latvijas lietās, kurās Tiesa bija konstatējusi personu tiesību uz taisnīgu tiesu pārkāpumus, 2023. gada nogalē uzraudzību turpinot pār 8 Tiesas nolēmumu Latvijas lietās izpildi. No šiem 8 nolēmumiem 3 lietās Tiesa konstatēja tiesību uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību pārkāpumus, no kurām 1 lietā Tiesa secināja arī, ka nebija nodrošināti efektīvi tiesību aizsardzības līdzekļi; 1 lietā Tiesa bija konstatējusi tiesību uz dzīvību procesuālā aspekta (pienākums nodrošināt efektīvu izmeklēšanu) pārkāpumu; 2 lietās tiesību uz īpašumu pārkāpumus; un vēl 2 lietās tiesību uz taisnīgu tiesu pārkāpumus, no kurām 1 lietā Tiesa konstatēja arī tiesību uz biedrošanās brīvību pārkāpumu. No šiem spriedumiem visilgāk izpildi gaida 2020. gada jūnijā pasludinātais Tiesas spriedums lietā *Markus* pret Latviju, kurā konstatēts tiesību uz īpašumu pārkāpums.

2023. gadā ievērojams Pārstāvja darba apjoms veltīts Latvijas interešu pārstāvībai ANO. 2023. gada martā Pārstāvis iesniedza papildu informāciju par ANO Starptautiskā pakta par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām un ANO Ekonomisko, sociālo un kultūras tiesību komitejas 2021. gada noslēguma secinājumu par Latvijas iepriekšējo ziņojumu ieviešanu Latvijā. 2023. gadā turpināts darbs arī pie Latvijas kārtējiem ziņojumiem par ANO Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām (turpmāk – Pakts) ieviešanu Latvijā, ANO Konvencijas par bērna tiesībām ieviešanu Latvijā un ANO Konvencijas par jebkuras rasu diskriminācijas izskaušanu ieviešanu Latvijā. Tāpat 2023. gada nogalē uzsākts darbs pie Latvijas kārtējā ziņojuma par ANO Konvencijas pret spīdzināšanu un citiem nežēlīgas, necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodīšanas veidiem ieviešanu Latvijā un ANO Konvencijas par jebkādas sieviešu diskriminācijas izskaušanu ieviešanu Latvijā.

Līdztekus 2023. gadā saglabājās ievērojams darba apjoms saistībā ar ANO Cilvēktiesību komitejā izskatāmām sūdzībām par Pakta iespējamiem pārkāpumiem Latvijā. 2023. gadā Pārstāvis nodrošināja Latvijas interešu pārstāvību, iesniedzot valdības apsvērumus, vairākās ANO Cilvēktiesību komitejā izskatāmajās lietās: 5 lietās saistībā ar personu sūdzībām par

PSRS un nacistisko Vācijas slavinošo objektu demontāžu Latvijā, 1 lietā par 2018. gada izglītības reformas posmu un 1 lietā saistībā ar personai piemēroto drošības līdzekli – noteiktas nodarbošanās aizliegumu. Tāpat 2023. gadā ANO Cilvēktiesību komiteja Latvijai apsvērumu sniegšanai nosūtīja 1 jaunu lietu, kuras pamatā ir personas sūdzība par atteikumu piešķirt patvēruma meklētāja vai alternatīvo statusu, sekojošo administratīvo tiesvedību un iespējamo izraidīšanu no Latvijas. Vienlaikus ar šīs lietas nosūtīšanu Latvijai apsvērumu sniegšanai ANO Cilvēktiesību komiteja lūdza Latviju īstenot arī pagaidu aizsardzības pasākumus – neizraidīt iesniedzēju līdz lieta ANO Cilvēktiesību komitejā būs izskatīta. Būtiski gan uzsvērt, ka ANO Cilvēktiesību komitejas secinājumi un Cilvēktiesību komitejas noteiktie pagaidu aizsardzības pasākumi nav juridiski saistoši. Tie ir jāņem vērā labā ticībā, vērtējot pasākumus, kas būtu veicami nacionālā līmenī, lai nodrošinātu Pakta garantētās tiesības. Tādā ziņā process ANO Cilvēktiesību komitejā atšķiras no procesa Tiesā, kuras noteiktie pagaidu aizsardzības pasākumi ir juridiski saistoši, jo tiesvedības process noslēdzas ar valstij juridiski saistošu nolēmumu. 2023. gadā ANO Cilvēktiesību komiteja publicēja vienu viedokli lietā, kurā Latvija bija valsts-atbildētāja, secinot, ka kārtība, atbilstoši kurai kandidātu sarakstu Saeimas vēlēšanās var iesniegt tikai politiskā partija vai to apvienība, nevis individuāli kandidāti, nav pretrunā personas tiesībām uz brīvām vēlēšanām, kas garantētas Pakta 25. pantā. 2023. gada nogalē ANO Cilvēktiesību komitejā izskatīšanā bija kopumā 12 lietas, kurās iesniedzēji sūdzējās par vienu vai vairākiem Pakta pantu iespējamajiem pārkāpumiem Latvijā, kas ir ievērojams pieaugums, ja salīdzina ar tendencēm 2021.-2022. gadā.

Plašāka informācija par Pārstāvja darbu 2023. gadā ir iekļauta ikgadējā pārskatā par Pārstāvja darbu, kas pēc izskatīšanas Ministru kabinetā tiks publicēts Ārlietu ministrijas tīmekļa vietnes sadaļā *Latvijas pārstāvis starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās*.

2.5. VADĪBAS UN DARBĪBAS UZLABOŠANAS SISTĒMAS

IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMAS

Ārlietu ministrijā pārraudzības funkcijas veic Inspektorāts, kas ir neatkarīga struktūrvienība savas darbības plānošanā, inspekciju un pārbaužu veikšanā, kā arī ziņošanā par darbības rezultātiem. Inspekciju mērķis ir nodrošināt saikni starp Ārlietu ministrijas struktūrvienībām centrālajā aparātā un ārvalstīs, kā arī palīdzēt ministrijai veikt pārraudzību pār pārstāvniecībām. Savukārt pārstāvniecībām – palīdzēt uzlabot darba efektivitāti, lai diplomātiskā un konsulārā dienesta funkcijas un uzdevumi tiktu veikti kvalitatīvi, kā arī būtu

nodrošināta lietderīga, efektīva un normatīvajiem aktiem atbilstoša personāla un finanšu resursu izmantošana. 2023. gadā deviņās Latvijas pārstāvniecībās ārvalstīs tika veiktas plānotās inspekcijas (atbilstoši valsts sekretāra apstiprinātam inspekciju gada plānam). Vienā pārstāvniecībā tika veikta *ad hoc* inspekcija. Inspekciju rezultātā tika izstrādātas rekomendācijas pārstāvniecību un ministrijas struktūrvienību darba uzlabošanai, kā arī vērsta uzmanība uz iespējamajiem pasākumiem, kas veicami ārlietu dienesta darbības uzlabošanai.

IEKŠĒJAIS AUDITS

2023. gadā tika veikti 5 iekšējie auditi saskaņā ar Ārlietu ministrijas Valsts sekretāra 2022. gada 23. decembrī apstiprināto Iekšējā audita 2023. gada plānu. Iekšējā audita padome vērtējot Ārlietu ministrijas iekšējā audita darbības rezultātus atzina atkārtoti sasniegtos augstos darba izpildes un kvalitātes rādītājus:

- augsts iekšējā audita dienu skaita pret kopējo darbam patērēto dienu skaitu īpatsvars – 95% (vidēji valsts pārvaldē – 85%);
- augsts ieviesto ieteikumu īpatsvaru attiecībā pret ieteikumu skaitu, kuriem iestāji ieviešanas termiņš – 100% (vidēji valsts pārvaldē – 84%), kas apliecina izcilu sadarbību starp iekšējo auditu un auditējamām struktūrvienībām;
- audita skaits uz vienu audita slodzi – 2,6 (vidēji valsts pārvaldē – 2,5);
- audita plāna faktiskā izpilde ir 83% (vidēji valsts pārvaldē – 86%);
- iekšējā audita vadītājas aktīvu dalību pieredzes apmaiņā gan valsts pārvaldē, gan arī ar kolēģiem no ārvalstīm;
- iekšējā audita vadītājas aktīvu dalību regulārā risku caurskatīšanā un atjaunošanā;
- Ministrijas vadības atbalstu audita struktūrvienības attīstībā.

2.5. PASŪTĪTIE PĒTĪJUMI

2023. gadā Ārlietu ministrija nav pasūtījusi pētījumus atbilstoši Ministru kabineta Noteikumiem Nr. 1 *Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus*.

Ministrija ir sniegusi finansiālu atbalstu Latvijas Ārpolitikas institūtam Latvijas ārpolitikas un drošības politikas zinātniskās analīzes veikšanai un ziņojumu izstrādei, kā arī projektam *Latvijas ārējās un drošības politikas gadagrāmata 2023*.

Lai realizētu atbildīgu un pētījumos balstītu rīcībpolitiku diasporas jomā, ĀM turpināja ciešu sadarbību ar Latvijas Universitātes Diasporas un migrācijas pētījumu centru un tika izstrādāti divi pētījumi: *Diasporas organizāciju kapacitāte un vajadzības* un *Diasporas mediji*. Pētījumi sniedz iespēju izstrādāt pētījumos balstītus risinājumus izvirzītajiem problēmjautājumiem politikas veidotājiem un nozares pārstāvjiem.

3. ĀRLIETU MINISTRIJAS PERSONĀLS

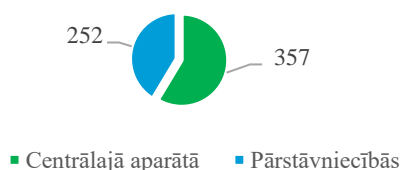
2023. gadā vidējais štata vietu skaits ĀM dienestā bija 611 štata vietas, no tām 353 amata vietas centrālajā aparātā (303 ierēdņi un 50 darbinieki) jeb 57,8% un 258 amata vietas diplomātiskajās un konsulārajās pārstāvniecībās (235 ierēdņi un 23 darbinieki) jeb 42,2%. Faktiskais vidējais darbinieku skaits 2023. gadā bija 609 (ieskaitot ārštata darbiniekus, līgumdarbiniekus un rīcībā, mācībās un bērnu kopšanas atvaļinājumā esošos). Personāla mainība 2023. gadā bija 6,5%. Diplomātiskajās pārstāvniecībās tiek nodarbināti arī vietējie tehniskie līgumdarbinieki, kuru vidējais skaits 2023. gadā bija 135 un kuri turpmāk apkopotajos datos nav ietverti.

Faktiskais darbinieku skaits - 609, no tiem centrālajā aparātā 357 (58,6%), diplomātiskajās pārstāvniecībās 252 (41,4%). Sievietes 389 (63,9%) - centrālajā aparātā 252 (64,8%), diplomātiskajās pārstāvniecībās 137 (35,2%). Vīrieši 220 (36,1%) - centrālajā aparātā 105 (47,7%), diplomātiskajās pārstāvniecībās 115 (52,3%).

Faktiskais darbinieku skaits 609

Centrālajā aparātā 357 (58,6%)

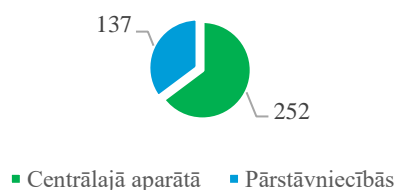
Diplomātiskajās pārstāvniecībās 252 (41,4%)

Sievietes 389 (63,9%)

Centrālajā aparātā 252 (64,8%)

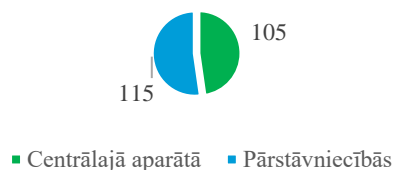
Diplomātiskajās pārstāvniecībās 137 (35,2%)

Vīrieši 220 (36,1%)

Centrālajā aparātā 105 (47,7%)

Diplomātiskajās pārstāvniecībās 115 (52,3%)

Vidējais darbinieku vecums 42 gadi

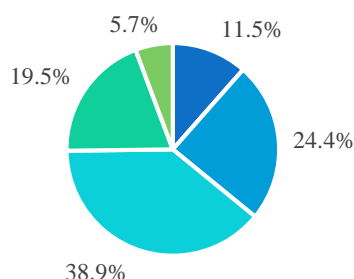
Vecumā no 20 līdz 29 gadiem 11,5%

Vecumā no 30 līdz 39 gadiem 24,4%

Vecumā no 40 līdz 49 gadiem 38,9%

Vecumā no 50 līdz 59 gadiem 19,5%

Vecumā virs 59gadiem 5,7%

Izglītība

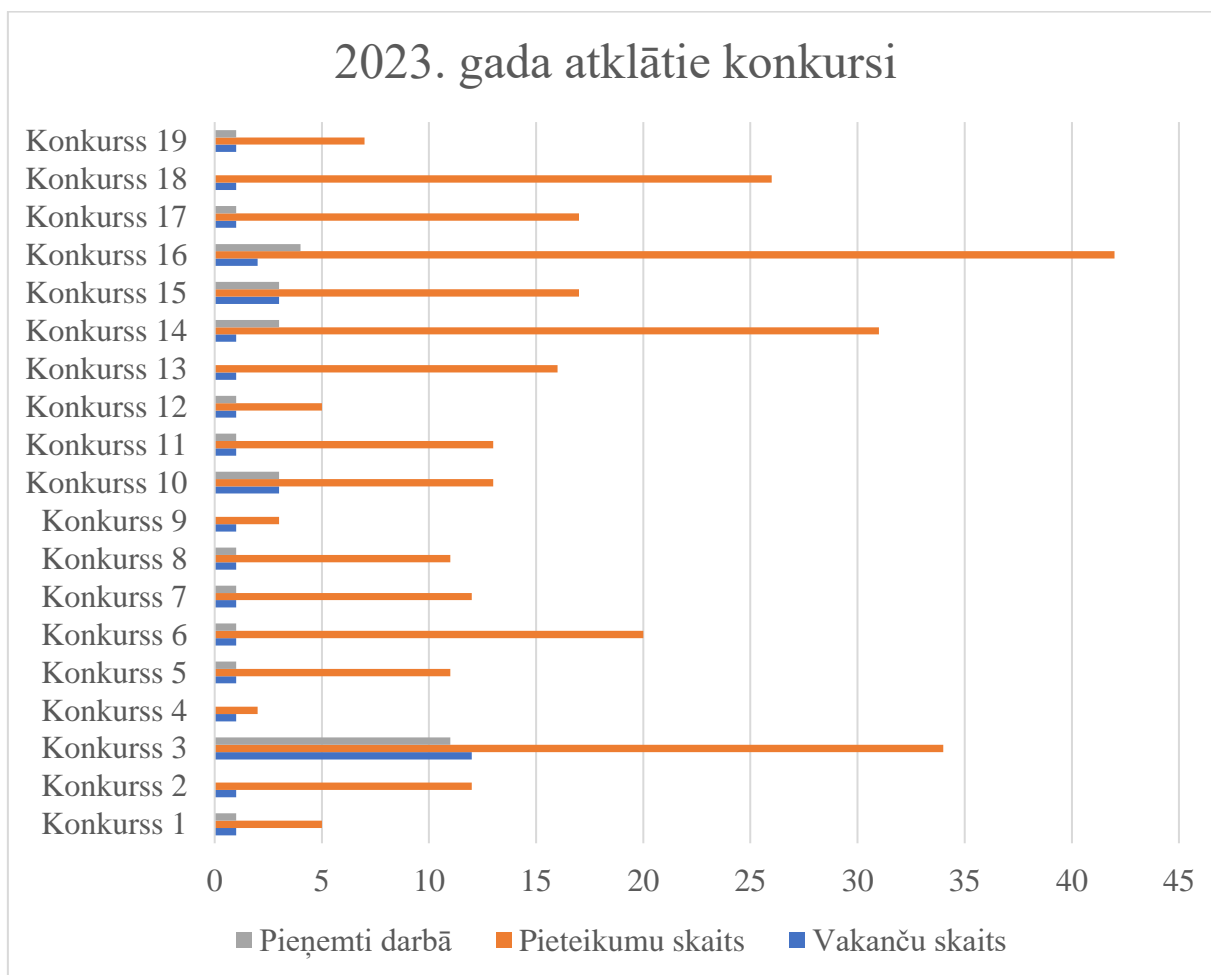
Augstākā izglītība* 583 (95,7%)

Centrālajā aparātā 347 (95,3%)

Diplomātiskajās pārstāvniecībās 236 (92,2%)

**No tiem uz 01.12.2022. 7 (1,2%) darbinieki ar zinātniskā doktora grādu, 216 (37%) ar maģistra grādu.*

2023. gadā tika izsludināti 19 atklātie konkursi, lai aizpildītu 31 vakanci. Pieci no tiem bija beigušies bez rezultāta, tāpēc tika sludināti atkārtoti. Kopumā bija pieteikušies 287 pretendenti. Aizpildītas tika 34 vakances. Tā kā dažu konkursu laikā atbrīvojās citas papildu vakances, bija iespējams atlasīt pretendentes, nesludinot atsevišķus konkursus, tādējādi ietaupot līdzekļus.

Lielākais pieteikumu skaits bija 42 uz 2 vakancēm (vecākie referenti COREPER II (Pastāvīgo pārstāvju komitejas II daļas sagatavošanas nodaļa) un Ārējo ekonomisko sakaru veicināšanas nodaļā); mazākais pieteikumu skaits – 2 - uz vecākā referenta vietu iekšējā auditā.

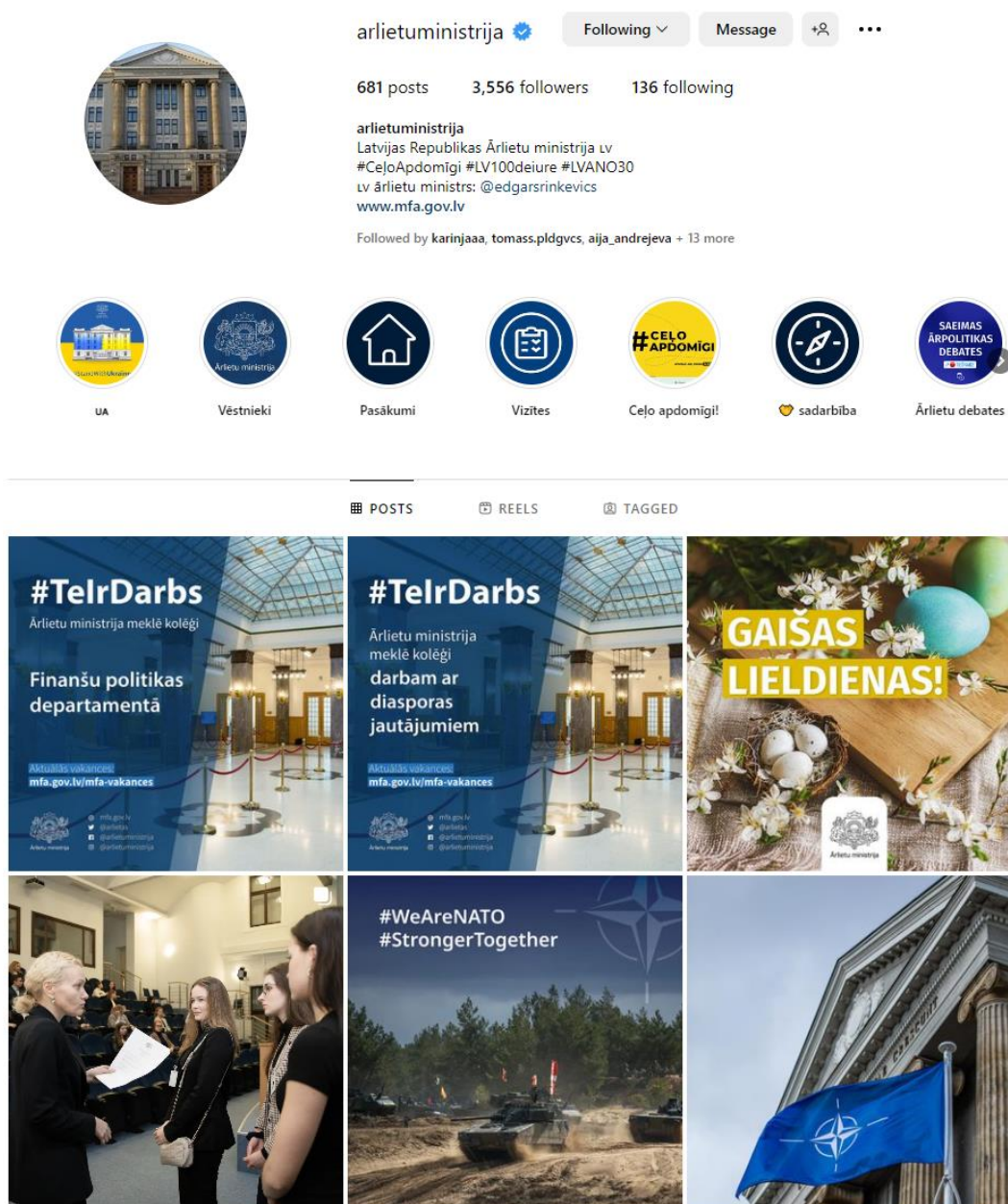
Pieteikumu skaita pieaugums gada beigās ir skaidrojams ar algas pieaugumu vecākajiem referentiem pārbaudes laikā no 1065 EUR uz 1440 EUR.

Darba tiesiskās attiecības ar Ārlietu ministriju 2023. gadā ir izbeiguši 38 darbinieki.

4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

Saziņa ar sabiedrību tiek īstenota arī ar sociālo tīklu kontu starpniecību. Ārlietu ministrija uztur divus X (*Twitter*) kontus latviešu (<https://x.com/Arlietas>) un angļu (https://x.com/Latvian_MFA) valodā, divus kontus *Facebook* latviešu (<https://www.facebook.com/arlietuministrija>) un angļu valodā (<https://www.facebook.com/LatvianMFA/>), divus kontus *Instagram* latviešu (<https://www.instagram.com/arlietuministrija/>) un angļu valodā

(https://www.instagram.com/latvian_mfa/). Saziņai ar profesionāļu un darba tirgus kopienu ministrija izmanto *LinkedIn* sociālo tīklu (<https://www.linkedin.com/company/arlietas/>).

Ārlietu ministrijas profils latviešu valodā sociālajā tīklā Instagram

2023. gada decembrī Ārlietu ministrija izveidoja kontus arī jaunajā tīklā *Threads* latviešu (<https://www.threads.net/@arlietuministrija>) un angļu valodā (https://www.threads.net/@latvian_mfa). Ministrijai video un tiešraižu arhīvam ir arī konts *Youtube* (<https://www.youtube.com/user/LatvianMFA>). Konsulārais departaments sabiedrības informēšanai par aktualitātēm un ceļojumu brīdinājumiem uztur *Facebook* kontu latviešu valodā (<https://www.facebook.com/celodrosi>). Divas reizes gadā ministrija veic informatīvu kampaņu *Ceļo droši* arī sociālo tīklu kontos par gatavošanos ceļošanai un

drošību ceļojumu laikā. Savukārt par diasporas jautājumiem Ārlietu ministrija informē *Facebook* kontā latviešu valodā ar nosaukumu *Diaspora LV*.

Latvijas vēstniecībām, pārstāvniecībām un konsulātam kopumā ir 40 *Facebook* konti, 37 *X (Twitter)* konti, viens *Threads* konts, 15 *Instagram* konti. Ārlietu dienests komunicēja par Latvijas atbalstu Ukrainai un Baltkrievijas demokrātiskai kustībai, lai nosodītu un aicinātu saukt pie atbildības Krieviju par tās agresijas karu pret Ukrainu. Aktīva komunikācija notika par Latvijas kandidatūru ANO Drošības padomes vēlēšanās 2025. gadā, Latvijas prezidentūru Eiropas Padomē, Latvijas prezidentūru ES Stratēģijā Baltijas jūras reģionā, Latvijas prezidentūru Baltijas valstu un Ziemeļvalstu sadarbības formātā (NB8), Latvijas paveikto ANO DP rezolūcijas Nr. 1325 *Par sievietēm, mieru un drošību* īstenošanā. Sabiedrība tika informēta par ĀM 2023. gada budžeta prioritātēm. Lai atzīmētu Latvijas proklamēšanas 105. gadadienu, Ārlietu ministrija izveidoja audio gida pastaigu *Diplomātiskā Rīga* lietotnē izi.TRAVEL.

Ārlietu ministrija lieto galvenokārt kontu *X (Twitter)*, lai apsveiktu sabiedrību Latvijas valsts svētkos un atzīmējamās dienās, izteiktu līdzjūtības citām valstīm reizēs, kad notikuši traģiski notikumi, kā arī apsveiktu valstis nacionālajās dienās, informētu par Latvijas vēstnieku maiņu, ārlietu dienesta vēsturi un personībām, kā arī iezīmētu Latvijai būtiskas ANO un citas starptautiski atzīmētās tematiskās dienas, kas veltītas, piemēram, vardarbības pret sievietēm novēršanai, vides aizsardzībai, nesodāmības noziegumos pret žurnālistiem izskaušanai.

Ar aktuālo informāciju ministrija aktīvi dalās mājaslapā un savos sociālo tīklu kontos. Ārlietu ministrijas tīmekļvietnes gada apmeklējumu skaits bijis 3 927 036, savukārt *Facebook* kontam latviešu valodā ir 13 079 sekotāji, angļu valodā – 10 539, ministrijas *X (Twitter)* kontam latviešu valodā ir 26 637 sekotāji, angļu valodā – 34 128. Ministrijas *Instagram* kontam latviešu valodā seko 3 933 interesenti.

Ārlietu ministrija | #StandWithUkraine
@Arlietas

Šodien pieminam Krievijas brutālajā iebrukumā Bučā cietušos Ukrainas iedzīvotājus. KF bruņoto spēku zvērīgie noziegumi Bučā ir klasificējami kā kara noziegumi. Atbalstām centienus nodrošināt atbildību par KF agresijas noziegumu pret

mfa.gov.lv/lv/jaunums/arl...

Translate Tweet

9:59 AM · Mar 31, 2023 · 14.7K Views

View Tweet analytics

25 Retweets 2 Quotes 131 Likes 1 Bookmark

Attēlā: ekrānšāviņš no Ārlietu ministrijas X konta

Tāpat ministrija izmanto sociālo tīklu kontus, lai kodolīgi izteiktu Latvijas viedokli kādā no ārpolitikas jautājumiem. 2023. gadā aktuāla komunikācija gan Latvijas, gan starptautiskajai auditorijai bija arī par Latvijas Dziesmu un deju svētku tradīciju.

PUBLISKĀ DIPLOMĀTIJA

2023. gadā Ārlietu ministrija turpināja īstenot publiskās diplomātijas programmu ārvalstīs Latvijas kandidatūras ANO DP lobija kampaņas atbalstam un Latvijas atpazīstamības veicināšanai. Kampaņas mērķis – parādīt mūsu interesi un apņēmtos darboties ANO DP, skaidrot mūsu nostāju un politiku globālā kontekstā, lai nodrošinātu Latvijas sekmīgu ievēlēšanu 2025. gada vēlēšanās ANO Drošības padomē uz laiku no 2026. līdz 2027. gadam, kur uz vēlēta locekļa vietu Latvija kandidē pirmo reizi. Kampaņas moto *Kopā par mieru un noturību.*

2023. gada 9. novembrī Latvijas kandidatūras ANO Drošības padomē kampaņas atklāšanā Ņujorkā klātesošos uzrunāja Latvijas Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs un Latvijas vēstniece, pastāvīgā pārstāve ANO Ņujorkā Sanita Pavļuta-Deslandes. Foto: Latvijas pastāvīgā pārstāvniecība ANO

Programma galvenokārt fokusēta uz kontaktu veidošanu ar Āfrikas, Latīņamerikas, Karību valstu un Okeānijas reģiona valstu pārstāvjiem, kā arī šo valstu pārstāvjiem starptautiskajās organizācijās. Būtiski šīm valstīm prezentēt Latviju kā uzticamu, aktīvu un starptautiskos procesos iesaistītu ANO dalībvalsti, kas sniedz pienesumu daudzpusējās diplomātijas stiprināšanā un var dalīties gan ar savu pieredzi, gan ar ekspertīzi aktuālajos ANO dienaskārtības jautājumos.

Ar programmas finansiālu atbalstu Latvijas diplomātiskās pārstāvniecības 23 valstīs (ASV, Austrija, AAE, Azerbaidžāna, Čehija, Beļģija, Dānija, Ēģipte, Gruzija, Itālija, Indija, Izraēla, Japāna, Kanāda, Apvienotā Karaliste, Vanuatu, Vācija, Tunisija, Somija, Šveice, Zviedrija, Ungārija, Ukraina) organizējušas 55 publiskus pasākumus: seminārus, konferences, apaļā galda diskusijas, pieņemšanas par godu kampaņas oficiālajai atklāšanai un tematiskus pasākumus par tādām Latvijai prioritārām ANO tēmām kā sieviešu tiesību un iespēju veicināšana, attīstības sadarbības un klimata jautājumi, Latvijas pieredze ieroču eksporta kontroles sistēmā, mediju brīvība un noturība pret dezinformāciju, informācijas integritātes aizsardzību mākslīgā intelekta laikmetā, kibertelpas drošība, kara noziegumu izmeklēšanu Ukrainā saistībā ar bērnu atgriešanu, kā arī starptautiskā tribunāla izveidi Krievijas agresijas nozieguma Ukrainā iztiesāšanai.

Sadarbībā ar UNESCO un Baltijas Mediju izcilības centru Tunisijā tika organizēts seminārs Ziemeļāfrikas reģiona valstu žurnālistiem un mediju darbiniekiem par mediju attīstības un medijpratības jautājumiem. Sadarbojoties ar Latvijas NVO, mūsu vēstniecības augstu profilējušās projektu īstenošanā sieviešu tiesību un iespēju veicināšanas jautājumos, tai skaitā digitālos jautājumos. Sadarbībā ar biedrību *Riga TechGirls* organizēti pasākumi Indijā, Ēģiptē, Itālijā un Čehijā u.c. Latvija arvien apliecina sevi kā atbalsta sniedzēja valsti [donorvalsti] attīstības sadarbības projektos ES Austrumu partnerības valstīs, Centrālāzijā, Āfrikā. Ministrija sadarbībā ar partneriem veicinājusi šo ieguldījumu redzamību Latvijas sabiedrībā un starptautiski.

SADARBĪBA AR MEDIJIEM

Komunikācija un darbs ar medijiem kopš Krievijas pilna mēroga militārā iebrukuma Ukrainā 2022. gada 24. februārī, kopš sankciju ieviešanas un pastiprināšanas pret Krieviju un Baltkrieviju, kopš NATO plašināšanās, ir vēl vairāk aktivizējies.

Latvijas ārlietu ministra E. Rinkēviča un Čehijas ārlietu ministra Jana Lipavska preses konference 2023. gada 21. aprīlī. Foto: Ārlietu ministrija

2023. gadā notika 11 ārlietu ministra preses konferences ar ārvalstu kolēģiem – Moldovas ārlietu un Eiropas integrācijas lietu ministru, Somijas Republikas ārlietu ministru, Zviedrijas Karalistes ārlietu ministru, Gvinejas-Bisavas valsts, ārlietu, starptautiskās sadarbības un kopienu ministri, Eiropas Padomes ģenerālsēkretāri, Čehijas Republikas

ārlietu ministru, Lihtenšteinas Firstistes ārlietu, izglītības un sporta ministri, Igaunijas Republikas ārlietu ministru un ASV tirdzniecības pārstāvi. Preses konferencē, kur tikās Baltijas valstu un Polijas ārlietu ministri, tika pārrunātas aktualitātes drošības jomā, Krievijas izvērstais karš Ukrainā, atbalsts Ukrainai un enerģētikas jautājumi.

Par Ukrainu, reģionālo drošību, fokusējoties uz energodrošības un hibrīdā apdraudējuma jautājumiem, kā arī NB8 valstu sadarbību starptautiskajās organizācijās. diskutēja preses konferencē, kur tikās Baltijas valstu un Ziemeļvalstu (NB8) ārlietu ministri. Veiksmīgs formāts ir ārlietu ministra tikšanās (preses brīfingi) ar mediju pārstāvjiem, lai pārrunātu ģeopolitisko situāciju, ārpolitikas aktualitātes.

Daudzskaitlīgi bija Latvijas un starptautisko mediju interviju pieprasījumi ārlietu ministram, lūdzot komentēt jautājumus saistībā ar Krievijas izraisīto brutālo karu Ukrainā, NATO lomu, ES paplašināšanos aspektiem, sankciju jautājumiem u.c.

Aktīva sadarbība veidojās ar lielāko daļu Latvijas sabiedriskajiem un komercmedijiem – TV, radio, preses izdevumiem un ziņu portāliem, tajā skaitā: LTV1, LTV7, TV3, TV24, sabiedrisko mediju portāls LSM, Latvijas radio, reģionālie mediji, kā arī ziņu aģentūra LETA, TVNET, Delfi, LV portāls, drukātie izdevumi – IR, Diena, Latvijas Avīze, Brīvā Latvija, Laiks. Visai regulāra sadarbība notiek ar LV portālu, kas ir daļa no oficiālā izdevēja *Latvijas Vēstnesis* uzturētās valsts, pilsoniskās un tiesiskās informācijas platformas.

Aktīvi bija ārvalstu mediji no visdažādākajiem pasaules reģioniem – Eiropas, Amerikas un citām pasaules daļām. Tie galvenokārt bija interviju pieprasījumi ārlietu ministram un komentāru lūgumi Ārlietu ministrijai par karu Ukrainā un sankciju jautājumiem.

Tāpat kā iepriekšējā gadā liela bija Apvienotās Karalistes mediju interese, t.sk. *BBC*, *Channel 4 News*. Savukārt no ASV: *CNN International*, *MSNBC*, *CBS News*, *CNBC*, *The Washington Post*, u.c. Skaidrojošu informāciju par Latvijas nostāju Krievijas izraisītā kara Ukrainā jautājumā un citām globālām aktualitātēm ārlietu ministrs intervijās sniedza arābu pasaules medijiem: *Al Jazeera*, *Al-Arabia News Channel (AAE)*, *Alaraby TV Channel (Katara)*, *Al Aan television in Dubai*.

Citu ārvalstu mediju interese saņemt ārlietu ministra intervijas: Japānas sabiedriskās raidorganizācijas NHK Eiropas birojs, *Nikkei Business* (lielākā Āzijas neatkarīgā mediju grupa), Ukrainas nacionālo ziņu aģentūra, *Deutsche Welle* (Vācija), *Polska Agencja Prasowa S.A.*, *Czech Radio Radio*, Brīvā Eiropa, Amerikas Balss, u.c.

Sabiedriskajos medijos interesi raisīja Ārlietu ministrijas informatīvās kampaņās par ceļošanu. Jūnijā, beidzoties mācību gadam un sākoties atvaļinājumu un ceļojumu sezonai, Ārlietu ministrija sadarbībā ar lidostu *Rīga*, nacionālo aviokompāniju *AIRBALTIC* un Latvijas Tūrisma aģentu un operatoru asociāciju organizēja konsulāro kampaņu *Ceļo droši, ceļo aizraujoši!* Savukārt decembrī, līdz ar ziemas ceļojumu sezonu Ārlietu ministrija sāka informatīvu kampaņu digitālajā vidē *Vai zini, kā ceļot mainīgos drošības apstākļos pasaulē?* Kampaņas materiāli tika demonstrēti vides objektos Rīgā, lidostā *Rīga*, Rīgas starptautiskajā autoostā un *AS Pasažieru vilciens* vilcienos, kā arī būs atrodami partneru sociālajos tīklos.

Papildus ierastajiem komunikācijas veidiem un sadarbībai ar medijiem, Ārlietu ministrija informēja par nozīmīgiem vēstures datumiem un notikumiem, veidojot izglītojošus un informējošus video – Latvija Eiropas Padomē un Latvijas prezidentūra Eiropas Padomes Ministru komitejā, 2023. gada 17. maijs – 15. novembris.

SADARBĪBA AR NEVALSTISKO SEKTORU

Latvijas prezidentūras Eiropas Padomes Ministru komitejā sagatavošanā un īstenošanā neatsverama loma bija nevalstiskajam sektoram. NVO tika iesaistīti jau sākotnējā stadijā - prezidentūras sagatavošanas darba grupā, turpinot ciešu sadarbību arī prezidentūras laikā. Prezidentūras ietvaros sadarbība ar NVO tika īstenota gan pasākumu organizēšanā, gan komunikācijā par prezidentūru. Piemēram, demokrātijas un tiesiskuma stiprināšanai, prezidentūras laikā tika veicināta izpratne par jauniešu tiesību nodrošināšanu, iesaisti un līdzdalību demokrātijas procesos, organizējot *Eiropas Jaunatnes politikas universitāti 2023* Rīgā. Savukārt konferencē *Labi pārvaldītas pašvaldības: izaicinājumi un iespējas* tika apspriesti labas pārvaldības principi, kā arī diskutēts par veiksmīgiem risinājumiem un labo praksi, ko pašvaldības var savstarpēji pārņemt, kā arī veikts pašvaldību izvērtējums atbilstoši EP izstrādātajiem 12 labas pārvaldības aspektiem. Konferences noslēgumā Latvijā pirmo reizi tika īstenota Eiropas Padomes iniciatīva *Eiropas pārvaldības izcilības zīme*, pasniedzot Eiropas labas pārvaldības zīmi piecām Latvijas pašvaldībām, kas saņēma visaugstāko vērtējumu. Visbeidzot, konferencē Saeimā *Partnerības demokrātijai, attīstībai un mieram* tika apspriesta pieeja demokrātijas ilgtermiņa stabilitātes nodrošināšanai, kā arī valsts un sabiedrības dialoga un sabiedrības iesaistes valsts dzīvē nozīmīgums. Tāpat sadarbība ar nevalstisko sektoru notikusi arī ārpus Latvijas. Strasbūrā – pēc Reikjavīkas samita 2023. gada jūnijā – Latvijas prezidentūra Eiropas Padomes Ministru komitejā organizēja tikšanos

ar vairākām starptautiskām NVO, lai diskutētu par Reikjavīkas samītā pieņemto lēmumu īstenošanu.

2023. gadā turpinājās sadarbība ar NVO sektoru, īstenojot Latvijas Nacionālo rīcības plānu *Par sievietēm, mieru un drošību* un regulāri apmainoties ar informāciju/sadarbojoties ar Latvijas Transatlantisko organizāciju, *Sievietes drošībai*, *Centrs MARTA*, kā arī ANO jauniešu delegātu programmas dalībniekiem. Ārlietu ministrija līdzdarbojusies Labklājības ministrijas organizētajās Dzimumu līdztiesības komitejas sēdēs, kur piedalās gan ministrijas, gan NVO sektora pārstāvji. 2023. gadā uzsākts Latvijas Nacionālā rīcības plāna *Par sievietēm, mieru un drošību* vidus termiņa izvērtējums, iesaistot arī NVO sektoru.

2023. gadā ANO Sieviešu statusa komisijas 67. sesijas Latvijas delegācijā tika iekļauta arī NVO sektora pārstāve no *Centrs MARTA*, kā arī ANO Sieviešu statusa komisijā ir turpinājusi aicināt uz iespējami plašu NVO sektora iesaisti komisijas darbā.

2023. gadā turpinās saturiskais un praktiskais atbalsts ANO Jauniešu delegāta programmai, tostarp nodrošinot Latvijas jauniešu delegātes dalību Ekonomisko un sociālo lietu padomes (ECOSOC) Jauniešu forumā Ņujorkā.

Pilsoniskās sabiedrības organizāciju pārstāvji (PSO) regulāri piedalās Attīstības sadarbības politikas konsultatīvajā padomē. PSO viedoklis ir iekļauts ministrijas izstrādātajos attīstības sadarbības politikas plānošanas dokumentos un ņemts vērā normatīvo aktu izstrādē, t.sk. Attīstības sadarbības politikas plāna 2024.–2027. gadam sagatavošanā.

Attīstības sadarbības politikas konsultatīvās padomes sēde 2023. gada 9. novembrī. Foto: Zane Bītere, LETA

Turpinājās ikgadējais ministrijas finansiālais atbalsts LAPAS dalībai starptautiskās PSO platformās un sabiedrības informēšanas un globālās izglītības aktivitātēm. Ministrija regulāri rīko seminārus attīstības sadarbības projektu ieviešanu kapacitātes celšanai, piemēram, ministrijas attīstības sadarbības projektu īstenošanu semināros 2023. gada 13. jūnijā; tikšanās par Latvijas atbalstu partnervalstīm lauksaimniecības jomā 5. jūnijā; tikšanās par Latvijas atbalstu partnervalstīm digitalizācijas jomā 25. oktobrī.

Aktuālie ES politikas jautājumi pirms ES padomēm, kā arī Eiropadomes sanāksmēm tiek regulāri apspriesti ar nevalstiskā sektora pārstāvjiem.

Ārlietu ministrija sadarbībā ar Eiropas Komisijas pārstāvniecību Latvijā, Eiropas Parlamenta biroju Latvijā un biedrību *Eiropas Kustība Latvijā* 2023. gada aprīlī un oktobrī organizēja ES informācijas sniedzēju forumu. Forumā piedalījās valsts un pašvaldību ES informācijas sniedzēji, ES informācijas punktu un *Europe Direct* informācijas centru pārstāvji, kā arī mediju un nevalstisko organizāciju pārstāvji. Galvenās diskusiju tēmas bija veltītas prasmju veicināšanas, solidaritātei ar Ukrainu un drošības jautājumiem.

Ar Ārlietu ministrijas atbalstu Latvijas Politologu biedrība izdeva žurnālu *Latvijas intereses Eiropas Savienībā*. 2023. gadā galvenās žurnāla tēmas bija cīņa pret dezinformāciju, digitalizācija, digitālā līdzdalība, digitālais eiro, migrācija, enerģētika, Ukrainas iekļaušanās ES, kā arī atvērtā stratēģiskā autonomija.

Arī 2023. gadā Ārlietu ministrija piedalījās sarunu festivālā *Lampa*, Cēsīs. Sadarbībā ar Valsts kanceleju *Valsts mājas* teltī notika diskusija par informatīvās telpas drošību, aktualizējot jautājumus par tiesisku valsti, sankciju ietekmi uz ikdienas dzīvi, kā arī sarežģītākām tēmām, kā piemēram, cilvēku tirdzniecība. Savukārt parlamentārā sekretāre G. Reire kopā ar Vācijas valsts ministri Eiropas un klimata jautājumos Annu Līrmani (Anna Lührmann) diskutēja par diplomātiju un ārpolitiku krīzes laikā, kā arī diplomātijas nozīmi aktuālo notikumu kontekstā, kad tepat kaimiņos plosās karš.

5. PLĀNOTIE PASĀKUMI 2024. GADĀ

5.1. GALVENIE UZDEVUMI UN DARBĪBAS

2024. gadā Ārlietu ministrija saskaņā ar *Ārlietu ministra ikgadējo ziņojumu par paveikto un iecerēto darbību valsts ārpolitikā un Eiropas Savienības jautājumos*, kā arī īstenojot Valdības rīcības plāna noteiktos uzdevumus, savu darbību īsteno galvenokārt šādos virzienos:

- Latvijas drošības un noteikumos balstītās starptautiskās kārtības stiprināšana;
- ekonomiskās izaugsmes un noturības stiprināšana, ES konkurētspējas un globālās ietekmes palielināšana;
- Latvijas valstspiederīgo interešu aizsardzība, sabiedrības iesaiste ārpolitikas veidošanā un īstenošanā, diasporas potenciāla izmantošana.

Latvijas uzmanības centrā ir:

- 1) tālāka visaptveroša atbalsta sniegšana Ukrainai;
- 2) Krievijas tālāka starptautiskā izolācija, turpinot un nepieciešamības gadījumā paplašinot sankciju politiku;
- 3) ES noturības, efektivitātes un ietekmes tālāka stiprināšana;
- 4) Latvijas lobija kampaņas aktīvās fāzes uzsākšana, kandidējot uz ievēlēšanu ANO Drošības padomē periodā no 2026. - 2027. gadam;
- 5) sekmīga Latvijas prezidēšana Eiropas Padomes Ministru komitejā un Baltijas - Ziemeļvalstu sadarbības formātā, kā arī Latvijas prezidentūra ES Stratēģijas Baltijas jūras reģionam Nacionālo koordinātoru grupā;
- 6) attīstības sadarbības politikas instrumentu izmantošanas intensificēšana un Attīstības sadarbības politikas plāna izstrāde 2024. - 2027. gadam;
- 7) pastāvīgs atbalsts Latvijas uzņēmējiem jaunu eksporta tirgu apgūšanā;
- 8) diasporas politikas jomā – Plāna darbam ar diasporu 2024. - 2026. gadam sagatavošana;
- 9) Latvijas diplomātiskā dienesta un tā kapacitātes stiprināšana.

5.2. PLĀNOTIE PĒTĪJUMI

2024. gadā Ārlietu ministrija neplāno pasūtīt pētījumus atbilstoši Ministru kabineta Noteikumiem Nr. 1 *Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus*.

Ministrija plāno sniegt finansiālu atbalstu Latvijas Ārpolitikas institūtam Latvijas ārpolitikas un drošības politikas zinātniskās analīzes veikšanai un ziņojumu izstrādei, kā arī projektam *Latvijas ārējās un drošības politikas gadagrāmata 2024*.

Lai turpinātu veidot pētījumos mērķtiecīgi balstītu rīcībpolitiku diasporas jomā, ĀM 2024. gadā turpinās sadarbības ar Latvijas Universitātes Diasporas un migrācijas

pētījumu centru, lai veiktu pētījumu *Diasporas politiskās līdzdalība vēlēšanu kontekstā* ar mērķi izpētīt diasporas pilsoniskās līdzdalības problēmjautājumus - cēloņus, sakarības un tendences vēlēšanu aktivitātei diasporā un apzināt iespējamus risinājumus un darbības soļus, kas jāveic diasporas organizācijām, Latvijas valsts institūcijām, diasporas medijiem un citiem iesaistītajiem, lai kvalitatīvi sekmētu diasporas dalību vēlēšanās, kā arī veicinātu iesaisti politiskajos procesos starpvēlēšanu periodā.

5.3. FINANŠU SAISTĪBAS

Ārlietu ministrijas telpu īre Rīgā, K. Valdemāra ielā 3 – 2 322 135 EUR apmērā.

Ēkas piebūve Latvijas Republikas vēstniecībai Dānijā – 17 496 EUR apmērā.

Latvijas Republikas pastāvīgās pārstāvniecības ES ēkas Beļģijas Karalistē uzturēšana – 523 578 EUR apmērā.

Latvijas Republikas vīzu ielīmju iegāde – 85 223 EUR apmērā.

Maksājumi starptautiskajās institūcijās un programmās – 9 668 236 EUR apmērā.

Latvijas pārstāvju ceļa izdevumu kompensācija, dodoties uz ES Padomes darba grupu sanāksmēm un Padomes sanāksmēm – 959 527 EUR apmērā.

6. INFORMATĪVIE PIELIKUMI

PIELIKUMS NR. 1. 2023. GADĀ PARAKSTĪTIE DAUDZPUSĒJIE STARPTAUTISKIE LĪGUMI		
Parakstīšanas datums	Nosaukums	Stāšanās spēkā
20.09.2023.	Nolīgums, saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvenciju, par jūras bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu teritorijās, kas ir ārpus valstu jurisdikcijas	-

PIELIKUMS NR. 2. 2023. GADĀ LATVIJAS REPUBLIKĀ SPĒKĀ STĀJUŠIES DAUDZPUSĒJIE LĪGUMI		
Parakstīšanas datums	Nosaukums	Stāšanās spēkā
13.05.2021.	2021. gada grozījumi jūrnieku sagatavošanas, sertificēšanas un sardzes pildīšanas kodeksa (STCW kodeksa) A daļā	01.01.2023.
13.05.2021.	2021. gada grozījumi 1978. gada starptautiskajā konvencijā par jūrnieku sagatavošanas, sertificēšanas un sardzes pildīšanas standartiem (1978. gada STCW)	01.01.2023.
24.05.2022.	Grozījumi Bīstamo kravu starptautisko dzelzceļa pārvadājumu noteikumos RID	01.01.2023.
-	Nolīguma par bīstamo kravu starptautiskajiem pārvadājumiem ar autotransportu ADR A un B pielikuma grozījumi	01.01.2023.
19.02.2013.	Vienotās patentu tiesas izveides nolīgums	01.06.2023.
-	2012. gada grozījumi Apvienoto Nāciju Organizācijas 1979. gada 13. novembra Konvencijas par robežšķērsojošo gaisa piesārņošanu lielos attālumos 1998. gada 24. jūnija Protokolā par smagajiem metāliem	02.06.2023.

-	Grozījumi 1998. gada Protokola par smagajiem metāliem tekstā un tā pielikumos, izņemot III un VII pielikumu	11.09.2023.
10.06.2022.	Grozījumi pielikumā, kas pievienots 1973. gada starptautiskajai konvencijai par piesārņojuma novēršanu no kuģiem, kura grozīta ar 1978. gada protokolu	01.11.2023.
10.05.1973.	Līgums par Eiropas Molekulārās bioloģijas laboratorijas izveidošanu	12.12.2023.

PIELIKUMS NR. 3. 2023. GADĀ PARAKSTĪTIE ES UN DALĪBVALSTU LĪGUMI AR TREŠAJĀM VALSTĪM, KURU PUSE IR LATVIJA	
Līguma nosaukums	Datums/vieta
Partnerības nolīgums starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstu organizācijas dalībvalstīm, no otras puses	15.11.2023., Apija

PIELIKUMS NR.4. 2023. GADĀ NOSLĒGTIE DIVPUSĒJIE STARPTAUTISKIE LĪGUMI		
Valsts/ Institūcija/ Organizācija	Līguma nosaukums	Datums
Pakistānas Islāma Republika	Latvijas Republikas valdības un Pakistānas Islāma Republikas valdības konvencija par nodokļu dubultās uzlikšanas attiecībā uz ienākuma nodokļiem, ļaunprātīgas izvairīšanās no nodokļu maksāšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu	28.04.2023.
Saūda Arābijas Karaliste	Latvijas Republikas valdības un Saūda Arābijas Karalistes valdības līgums par ekonomisko sadarbību	07.06.2023.
Šveice	Latvijas Republikas valdības un Šveices Federālās padomes ietvarlīgums par Šveices sadarbības programmas otrā perioda īstenošanu noteiktām Eiropas Savienības dalībvalstīm ekonomisko un sociālo atšķirību mazināšanai Eiropas Savienībā	19.06.2023.

Ukraina	Latvijas Republikas valdības un Ukrainas Ministru kabineta īstenošanas protokols Nolīgumam starp Eiropas Kopienu un Ukrainu par personu atpakaļuzņemšanu	28.11.2023.
Moldovas Republika	Latvijas Republikas un Moldovas Republikas līgums sociālās drošības jomā	11.12.2023.
Izraēlas Valsts	Latvijas Republikas valdības un Izraēlas Valsts valdības līgums par sadarbību veselības un medicīnas jomā	12.12.2023.

PIELIKUMS NR.5. 2023. GADĀ SPĒKĀ STĀJUŠIES DIVPUSĒJIE STARPTAUTISKIE LĪGUMI			
Valsts/ Institūcija	Līguma nosaukums	Noslēgšanas datums	Spēkā stāšanās datums
Norvēģijas Karaliste	Latvijas Republikas valdības un Norvēģijas Karalistes valdības vienošanās par Latvijas Republikas valdības un Norvēģijas Karalistes valdības līguma par savstarpējo ieguldījumu veicināšanu un aizsardzību izbeigšanu	27.07.2022. notu apmaiņas ceļā	27.03.2023.
Japāna	Latvijas Republikas valdības un Japānas valdības nolīgums par darba un brīvdienu shēmu	11.10.2022.	01.08.2023.
Šveice	Latvijas Republikas valdības un Šveices Federālās padomes ietvarlīgums par Šveices sadarbības programmas otrā perioda īstenošanu noteiktām Eiropas Savienības dalībvalstīm ekonomisko un sociālo atšķirību mazināšanai Eiropas Savienībā	19.06.2023.	16.08.2023.
Norvēģijas Karaliste	Latvijas Republikas valdības un Norvēģijas Karalistes valdības vienošanās par Latvijas Republikas valdības un Norvēģijas Karalistes valdības līguma par savstarpējo ieguldījumu veicināšanu un aizsardzību izbeigšanu	27.07.2022. notu apmaiņas ceļā	27.03.2023.

PIELIKUMS NR.6. 2023. GADĀ SPĒKĀ STĀJUŠIES ES UN DALĪBVALSTU LŪGUMI AR TREŠAJĀM VALSTĪM, KURU PUSE IR LATVIJA

Līguma nosaukums	Noslēgšanas datums/vieta	Spēkā stāšanās datums
Pamatlīgums par visaptverošu partnerību un sadarbību starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Taizemes Karalisti, no otras puses	14.12.2022., Brisele	01.12.2023.
Pamatlīgums par partnerību un sadarbību starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Malaiziju, no otras puses	14.12.2022., Brisele	01.12.2023.

PIELIKUMS NR.7.
2023. GADA NOTIKUMU HRONOĻĪJA

AKREDITĀCIJAS VĒSTUĻU PASNIEGŠANA LATVIJAS VĒSTNIEKIEM 2023. GADĀ

Latvijas Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs svinīgā ceremonijā Rīgas pilī pasniedza akreditācijas vēstules nākamajām Latvijas vēstniecēm un vēstniekiem:

Latvijas ārkārtējam un pilnvarotajam vēstniekam
pastāvīgajā pārstāvniecībā NATO
Mārim Riekstiņam

Latvijas ārkārtējai un pilnvarotajai vēstniecei
Lietuvas Republikā
Solveigai Silkalnai

Latvijas ārkārtējai un pilnvarotajai vēstniecei
**pastāvīgajā pārstāvniecībā Apvienoto Nāciju
Organizācijā Ņujorkā**
Sanitai Pavļutai-Deslandes

Latvijas ārkārtējai un pilnvarotajai vēstniecei
Apvienotajos Arābu Emirātos
Danai Goldfinčai

Latvijas ārkārtējai un pilnvarotajai vēstniecei
Beļģijas Karalistē
Aigai Liepiņai

Latvijas ārkārtējam un pilnvarotajam vēstniekam
Ēģiptes Arābu Republikā
Andrim Razānam

Latvijas ārkārtējam un pilnvarotajam vēstniekam
Moldovas Republikā
Edgaram Bondaram

Latvijas ārkārtējam un pilnvarotajam vēstniekam
Azerbaidžānas Republikā
Edgaram Skujam

ĀRVALSTU VĒSTNIEKU AKREDITĀCIJAS LATVIJĀ 2023. GADĀ

Valsts prezidents Egils Levits akreditēja:

Amerikas Savienoto Valstu ārkārtējo un pilnvaroto vēstnieku Latvijā Kristoferu Todu Robinsonu (*Mr Christopher Todd Robinson*); **Austrijas** ārkārtējo un pilnvaroto vēstnieci Latvijā Bernadetu Klešu (*Ms Bernadette Klösch*); **Čīles** ārkārtējo un pilnvaroto vēstnieku Latvijā Tukapelu Fransisko Himenesu Fuentesu (*Mr Tucapel Francisco Jiménez Fuentes*); **Ekvadoras** ārkārtējo un pilnvaroto vēstnieku Latvijā Dr. Djego Fernando Morehonu-Pasminjo (*Dr. Diego Fernando Morejón-Pazmiño*); **Gruzijas** ārkārtējo un pilnvaroto vēstnieku Latvijā Irakli Kurašvili (*Mr Irakli Kurashvili*); **Kolumbijas** ārkārtējo un pilnvaroto vēstnieku Latvijā Asadu Hosē Hateru-Penju (*Mr Assad José Jater Peña*); **Korejas Republikas** ārkārtējo un pilnvaroto vēstnieku Latvijā Donggju Li (*Mr Lee Tong-q*); **Ķīnas Tautas Republikas** ārkārtējo un pilnvaroto vēstnieku Latvijā Tanu Sungeņu (*Tang Songgen*); **Sanmarīno Republikas** ārkārtējo un pilnvaroto vēstnieci Latvijā Silviju Marketi (*Ms Silvia Marchetti*); **Slovākijas** ārkārtējo un pilnvaroto vēstnieku Latvijā Branislavu Pavloviču (*Mr Branislav Pavlovič*); **Ukrainas** ārkārtējo un pilnvaroto vēstnieku Latvijā Anatoliju Kucevolu (*Mr Anatolii Kutsevol*); **Zimbabves Republikas** ārkārtējo un pilnvaroto vēstnieci Latvijā Prisilu Misihairabvi-Mušongu (*Ms Priscila Misihairabwi–Mushonga*).

Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs akreditēja:

Čehijas Republikas ārkārtējo un pilnvaroto vēstnieku Latvijā Martinu Vīteku (*Mr Martin Vitek*); **Dānijas Karalistes** ārkārtējo un pilnvaroto vēstnieku Latvijā Mortenu Jespersenu (*Mr Morten Jespersen*); **Kazahstānas Republikas** ārkārtējo un pilnvaroto vēstnieku Latvijā Daurenu Karipovu (*Mr Dauren Karipov*); **Maltas Republikas** ārkārtējo un pilnvaroto vēstnieci Latvijā Mariju Kardonu (*Dr Maria Cardona*); **Saūda Arābijas Karalistes** ārkārtējo un pilnvaroto vēstnieci Latvijā Nesrīnu aš Šebelu (*Prof. Nisreen bint Hamad Al Shebel*); **Ungārijas** ārkārtējo

un pilnvaroto vēstnieku Latvijā Ģerģu Urkuti (*György Urkuti*); **Vjetnamas Sociālistiskās Republikas** ārkārtējo un pilnvaroto vēstnieku Vantuāņu Čonu (*Tran Van Tuan*); **Zambijas Republikas** ārkārtējo un pilnvaroto vēstnieci Latvijā Gledisu Nevenu Lundve (*Ms Gladys Neven Lundwe*).

LATVIJAS GODA KONSULI

2023. gadā darbu uzsāka Latvijas goda konsuli:

Islandē - Karls Georgs Sīgurbjērnsons (*Karl Georg Sigurbjörnsson*); **Itālijā, Pjemontas reģiona un Valle d'Aosta autonomā reģiona** konsulārajā apgabalā - Umberto Romano; **Polijā, Podlases vojevodistē** (Bjalistokā) - Arturs Olehno (*Artur Olechno*); **Ziemeļsavo, Dienvidsavo un Ziemeļkarēlijas reģionā Somijā** ar rezidenci Kuopio pilsētā - Mervi Vidgrēna (*Mervi Vidgrén*).

Goda konsuls **Jamaikā** Roberts Kristofers Skots (*Robert Christopher Scott*) tika nozīmēts par Latvijas goda ģenerālkonsulu.

Aktuālā informācija par Latvijas goda konsuliem pasaulē: <https://www.mfa.gov.lv/lv/latvijas-goda-konsuli>

PIELIKUMS NR. 8.
ĀRLIETU MINISTRIJAS INFORMĀCIJAPAR VALSTS PĀRVALDES PAKALPOJUMU UZSKAITI, KVALITĀTES KONTROLI UN IZPILDI
2023. GADĀ

N.p.k.	Pakalpojuma nosaukums	Pakalpojuma sniedzējs	Pakalpojuma identifikators (E-pakalpojuma kartītē)*	IESNIEGŠANA					SAŅEMŠANA					Kopā	Klientu skaits	Kāveju skaits	Sūdzību skaits	
				Klātieciene	E-pakalpojumi	Pasts	E-pasts	Tālrunis	Klātieciene	E-pakalpojumi	Pasts	E-pasts	Tālrunis					
1	Konsulārais reģistrs	Konsulārais departaments	URN:IVIS:100001:EP-EP139-V1-0		1732		18				1732		18		1750	1750		
3	Dokumentu pārsūtīšana ar Latvijas Republikas pārstāvniecību starpniecību	Konsulārais departaments	4256	40 068					40 068						40 068	40 068		
4	Dokumenta nosūtīšana personai konsulārā apgabala robežās	Konsulārais departaments	4257	47 447					47 447						47 447	47 447		
5	Dokumentu sagatavošana Latvijas Republikas pārstāvniecībās ārvalstīs	Konsulārais departaments	4263	888					888						888	888		

6	Iesniegums Ārlietu ministrijai	Konsulārais departaments	URN:IVIS:100001:EP-EP137-V1-0		302			97			302		97		399	399		
7	Dokumentu pieņemšana un iesniegšana Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē ar Latvijas Republikas pārstāvniecības ārvalstīs starpniecību uzturēšanās atļaujas noformēšanai	Konsulārais departaments	4258	2108					2108						2108	2108		
8	Konsultācijas par konsulārajiem jautājumiem	Konsulārais departaments	1220				138 133	28 810					138 133	28 810	166 943	166 953		9
9	Dokumentu izprasīšana	Konsulārais departaments		43					43						43	43		
11	Konsulārā pakalpojuma sniegšana ārpus Latvijas Republikas pārstāvniecības ārvalstīs izbraukuma sesijas ietvaros	Konsulārais departaments	4259	2942					2942						2942	2942		

12	Izziņas	Konsulārais departaments	URN:IVIS:100001:EP-EP138-V1-0		313					313				313	313		
13	Rakstiskas izziņas izsniegšana Latvijas Republikas pārstāvniecībā ārvalstīs	Konsulārais departaments	4265	3169					3169					3169	3169		
14	Dokumentu legalizācija	Konsulārais departaments	1246	6186					6186					6186	6186		
16	Uzaicinājuma noformēšana vienotās vīzas saņemšanai Latvijas Republikas pārstāvniecībā ārvalstīs	Konsulārais departaments	4260	58					58					58	58		
17	Stratēģiskas nozīmes preču aprites dokumentu izsniegšana	Stratēģiskās nozīmes preču eksporta kontroles nodaļa	URN:IVIS:100001:PP-AM-1374		827					827				827	827		

18	Atzinums par preces atbilstību stratēģiskas nozīmes preces statusam	Stratēģiskās nozīmes preču eksporta kontroles nodaļa	URN:IVIS:100001:PP-AM-1376				17634					17634		17634	17634		
19	Konsultācijas par stratēģiskas nozīmes preču apriti	Stratēģiskās nozīmes preču eksporta kontroles nodaļa	URN:IVIS:100001:PP-AM-1377	40				702	40			702	742	742			
21	Vakances diplomātiskajā un konsulārajā dienestā	Cilvēkresursu plānošanas un attīstības nodaļa	URN:IVIS:100001:EP-EP141-V1-0 (https://www.latvija.lv/lv/Epakalpojumi/EP141/Apraksts)	0	0	0	287	0	0	0	0	287	0	287	287	0	0

* No E-pakalpojuma kartītes, izmantojot <https://www.latvija.lv/lv/Epakalpojumi/EP137/Apraksts>

Latvijas Republikas Ārlietu ministrija
K. Valdemāra iela 3, Rīga, LV-1395, Latvija